اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

شنبه
• ۱۱ بهمن ۱۳۹۹
• ۱۶ جمادی‌الثانی ۱۴۴۲
• ۳۰ ژانویه ۲۰۲۱

• سال سی‌ویکم دوره جدید شماره ۱۷۱۹ • پیاپی ۳۰۳۷ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۲۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

سرمقاله

آرزو چیست؟ ۲

گفت‌وگو

تغییر نظام بانکی با انقلاب ۱۴

یادداشت‌های امروز

ضرورت شناسایی نشانه‌های غلط تصمیم‌گیری ۴

تجربه‌های جهانی را جدی بگیریم ۷

تفاوت میان عملکرد دولت‌ها ۹

حذف سیاست از اقتصاد لازمه توسعه معدن ۱۱

صمت بخشی از دستاوردهای ۴۲ ساله انقلاب را بررسی می‌کند

از دیروز تا امروز

مونتاژ کار بودیم؛ مونتاژ کار ماندیم ۳
تولید محملی برای توزیع رانت ۴
فصل نوین شکوفایی معدن و صنایع معدنی ۵
روی خوش انقلاب به صنایع معدنی ۶
موفقیت‌ها و ناکامی‌های ۴ دهه تجارت ۷
سندروم عملکرد منفی در دور دوم ۸-۹
باید از توان بخش خصوصی بیشتر استفاده می کردیم ۱۰
بومی‌سازی، بزرگ‌ترین دستاورد فولادی‌ها ۱۱
معدنکاری پس از انقلاب مدرن شد ۱۲
بورس، فرزند انقلاب ۱۵

طرح: آیدا فریدی

جناب آقای دکتر اردشیر سعدمحمدی

معاون محترم معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت

انتخاب شایسته جنابعالی را به‌عنوان **سرپرست معاونت معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت** تبریک عرض نموده، موفقیت و سربلندی روزافزون حضرتعالی را در حوزه معدن و صنایع معدنی کشور از درگاه خداوند متعال آرزومندیم.

مدیرعامل و هیات‌مدیره شرکت فولاد غرب آسیا

انا لله و انا الیه راجعون

جناب آقای دکترحسین انتظامی

معاونت محترم سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

با نهایت تأثر درگذشت ابوی را به جنابعالی و خانواده ارجمند تسلیت عرض نموده و از خداوند منان برای آن مرحوم علو درجات و برای بازماندگان صبر مسئلت می‌نماییم.

ناصر بزرگمهر و همکاران موسسه فرهنگی و مطبوعاتی صمت

سرمقاله

آرزو چیست؟

ناصر بزرگمهر / مدیر مسئول
management@smtnews.ir
به نام او که هر چه بخواهد همان می‌شود

اپیزود اول:

شاید صحنه گفت‌وگوی یک خبرنگار با یکی از بچه‌های کار بر سر سطل زباله را در دنیای مجازی دیده باشید؛ پسربچه‌ای که در برابر این سوال که باوجود کرونا چطور به جمع‌آوری آشغال‌ها مشغول هستی؟ سکوت کرده و فقط به دوربین نگاه می‌کند؛ نگاهی که گویای بیشتر از هزار کلمه است و هر حرفی را در آن می‌توان حس کرد.

خبرنگار در ادامه به عنوان آخرین کلام، به او می‌گوید یک آرزوی بزرگ بکن.

پسر بچه جواب می‌دهد: آرزو چی هست؟

اپیزود دوم:

دهه ۵۰ بود و جوان‌ها و دانشجویان آن روزها، آرزوهای بزرگ برای کشور، در سر داشتند. وقتی تئاتری روی صحنه نمی‌رفت، نویسنده مورد بازخواست قرار می‌گرفت، کتاب‌هایی منتشر نمی‌شدند، مجلات بسیاری که یک شبه‌تعطیل می‌شدند، ۲روزنامه برای کل مملکت کفایت می‌کرد، هزار خانواده فرمان می‌راندند، کاپیتالاسیون مغز استخوان غیرت را نشانه گرفته بود، جاده‌هایی که سنگلاخ بودند، روستاهای بدون آب و برق، زمستان‌های بدون نفت و گاز و کشتی کشتی نفتی که آرام آرام غارت می‌شد، گازی که می‌سوخت و رنجی که می‌بردیم با خبرهایی که از آزادی‌های فردی و اجتماعی و پیشرفت‌های جهان در حال تحول به گوش می‌رسید، همه ذهنیت مردم را آزار می‌داد.

برخی شاعران و نویسندگان و روشنفکران و روحانیون و اساتید و معلم‌ها و پدر و مادرها در منبر و کلاس و تریبون و کافه و خانه و کتاب‌های جلد سفید از سانسور و دور بودن اکثریت جامعه روستایی و شهرهای دور از پایتخت و مزایای تمدن بزرگ می‌گفتند.

سال ۱۳۵۷، فرصت تاریخی برای دگرگونی و پایان گرفتن دوران شاهنشاهی از مادها و ساسانیان و هخامنشیان تا صفویه و زندیه و افشاریه و قاجاریه و پهلوی فراهم شده بود.

انقلاب ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ پایان دوره پهلوی اول و دوم نبود؛ پایان تفکر شاهنشاهی و دوران ارث و میراث حاکمیت‌های پدروفرزندی بود؛ آرزوهای بزرگ ملتی برای ایجاد جمهوری و گردش نخبگان و کشف توانمندی زنان و مردانی که از دل ملت برمی‌خاستند.

اپیزود سوم:

بهمن ۱۳۵۷ با فرو ریختن نظم ساخته‌شده به‌زور سرنیزه‌های نظام شاهنشاهی توسط مردم کوچه و بازار و با آرمان یک زندگی بهتر و رهایی از شرق و غرب به‌عنوان ابرقدرت‌های ناظر بر جان و مال و خاک و منابع کشور آغاز شد.

آرمان‌های بزرگ با رایگان شدن آب و برق و تحصیل و مسکن و بهداشت و گنجاندن آن در شعارها و قانون اساسی، بخش مهمی از آرزوهای تساوی حقوق و کسب عدالت آرمانی سال‌های ۵۷ بود.

شرق و غرب نگران از حاکمیت مردمی در کشور بزرگ ایران، در قلب خاورمیانه نفتخیز، با اسلحه‌ای که در دستان نابخرد صدام یزیدی قرار دادند، نگذاشتند آرزوهای نشکفته این ملت کهن به حقیقت نزدیک شود.

۸ سال جنگ ناخواسته و هزاران شهید و جانباز و اسیر و آواره مناطق جنگی و از دست دادن ده‌ها هزار نفر از بهترین دسته‌گل‌های جوان این مردم و داغدیده شدن مادران و پدران بسیار، همه فرصت‌های تاریخی یک انقلاب بزرگ را از مردم و دولت‌ها گرفت.

دولت موقت، دولت جنگ، دولت سازندگی، دولت اصلاحات، دولت مهرورزی، دولت تدبیر و امید، هیچ کدام نتوانستند به آرزوهای بزرگی که در ذهن و دل خویش داشتند، عمل کنند.

همه تلاش دولت‌های ۴۲ سال اخیر در مبارزه با تحریم، دور زدن تحریم، جنگ با تحریم، کنار آمدن با تحریم و ده‌ها نکته دیگر مرتبط با تحریم گذشت.

جنگ و تحریم، دو عامل خارجی و بازدارنده برای تحقق آرزوهای بزرگ هر ملتی بوده و خواهند بود.

استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی به‌سادگی آرزوهای جوانان سال ۱۳۵۷ که در کوچه و خیابان شعار می‌دادند تحقق نیافت. پای درخت ۴۲ ساله این نظام چندصد هزارجوان برومند خون ریخته‌اند. از خون جوانان وطن، آلاله‌ها روییده است. مادران بسیار، آرام آرام جان از تن داده‌اند.

در این میان گاهی هم آرمان‌ها و آرزوهای بزرگ ملتی، توسط این و آن دست آلوده، این برادر رئیس‌جمهوری، آن برادر معاون اول، این قائم‌مقام شهردار، آن مدیرعامل بانک، این دزد سر گردنه، آن فاسد فامیلی، این مدیر کوتوله، آن مدیر لی‌لی پوتی با واژه‌های اختلاس، دزدی، فساد، طمع و سیاست همراه می‌شود و دل و جان جوانان و کودکان دیروز و نسل برومند امروز را می‌آزارد.

اپیزود چهارم:

۴۲ سال از آرزوهای بزرگ یک ملت گذشته است. ۲روزنامه به ۲هزار روزنامه با خاصیت و بی‌خاصیت تبدیل شده است، جاده‌ها آسفالته شدند، آب و برق و گاز به روستاها رسیدند، ۳۰میلیون نفر سال ۵۷ به ۸۰میلیون نفر رسیده است، بخشی از شعارها تحقق یافت و بخشی تحقق نیافت، مدیریت‌های کوتوله و فرصت‌طلب بخشی از آرزوهای بزرگ ملت را هدر دادند و امروز، فرزندان جوان ما، نسل ۵۷ را به چالش سوال و جواب کشانده‌اند؟ چرا انقلاب کردید؟

بی‌شک باید به آنها پاسخ‌های درست، با تجزیه تحلیل شرایط دهه ۵۰ و سال‌های قبل از آن داده شود. نباید ضعف مدیریتی را به حساب انقلاب گذاشت، نباید سوءاستفاده افرادی را که تعداد آنها در ۴۲ سال و بین ۸۰ میلیون نفر، به هزار نفر هم نمی‌رسد به حساب صدها هزار مدیر و کارگر و کارمند عاشق این سرزمین گذاشت.

باید پذیرفت نسل ما هم مثل همه تاریخ، خطاهایی داشته است. نسل جوان امروز هم حق دارد در آستانه چهل‌وسومین سالگرد انقلاب به آرزوها و آرمان‌های خود فکر و برای تحقق آن تلاش کند، اما یادمان نرود که برای تحقق ایران امروز، صدها هزار گنجه داده‌ایم و امروز در یک قایق نشسته‌ایم و جهانی نظاره‌گر ماست که ۴۲ سال فقط به منافع ملی خودشان فکر کرده‌اند و هر جا که نیاز بوده، شرق و غرب با هم متحد آشکار و نهان شده‌اند و هرگز دل‌شان برای ما نسوخته است.

اپیزود پنجم

در دهه پنجم، برای آرزوهای بزرگ باید تلاش کرد تا هیچ کودکی نگوید، آرزو چیست؟

صمت بخشی از دستاوردهای ۴۲ ساله انقلاب را بررسی می‌کند

از دیروز تا امروز

انقلاب اسلامی ایران در حالی در دهه چهلم پیروزی با قدرت پیش می‌رود که دستاوردها و پیشرفت‌های آن در عرصه داخلی و بین‌المللی نمایان است. امروز انقلاب اسلامی ایران باوجود هجمه همه‌جانبه استکبار جهانی و تحریم‌های ناجوانمردانه، در اعماق قلوب مردم آزادی‌خواه جهان جای گرفته و هر روز بر پیشرفت و عظمت آن افزوده می‌شود؛ بنابراین پیشرفت ایران اسلامی در طول این ۴ دهه بر کسی پوشیده نیست و بیان این دستاوردها نیز در سطح جامعه موجب امیدآفرینی و ایستادگی بیش از پیش مردم در برابر توطئه‌ها خواهد شد. صمت در این پرونده به‌مناسبت آغاز ایام دهه فجر به بررسی دستاوردهای ۴۲ ساله انقلاب اسلامی پرداخته است؛ دستاوردهایی که باوجود تمام مشکلات و کاستی‌ها نشان از قدرت این سرزمین دارد و با همدلی مردم و مسئولان به‌دست آمده است.

قبل از انقلاب با کمتر از نیمی از جمعیت فعلی، ۴ برابر میزان فعلی نفت خام فروخته می‌شد؛ یعنی باید سهم هر ایرانی از فروش نفت، ۱۲ برابر امروز می‌شد

دستاوردهای انقلاب اسلامی در حوزه «اقتصاد»

▣ رشد اقتصادی:

۱- به استناد آمار بانک جهانی و همه موسسات مهم اقتصادی بین‌المللی، اقتصاد ایران با ۸ رتبه ارتقا از جایگاه ۲۶ جهانی درسال ۱۹۷۹ (۱۳۵۷) به رتبه ۱۸ در سال ۲۰۱۷ (۱۳۹۶) صعود کرده و جزو ۲۰ قدرت اقتصادی جهان به‌حساب می‌آید.

۲- ارتقای ۸ پله‌ای اقتصاد ایران پس از انقلاب اسلامی در حالی محقق شده که میزان فروش نفت خام به یک‌چهارم قبل از انقلاب، کاهش یافته و جمعیت از ۳۶ میلیون به ۸۱ میلیون نفر افزایش یافته است.

۳- ارتقای ۸ رتبه‌ای اقتصاد ایران در سال‌های پس از انقلاب اسلامی در حالی اتفاق افتاده که نظام سلطه بین‌المللی تمام توان خود را برای فلج کردن اقتصاد ایران به‌کار گرفته است. تحمیل تورورها و کودتاها، تحمیل ۸ سال جنگ، بمباران بیشتر زیرساخت‌های اقتصادی کشور و ۴۰ سال تحریم، به‌ویژه ۸ سال تحریم فلج‌کننده از اهم این توطئه‌ها است.

۴- پیش از انقلاب اسلامی، قدرت اقتصادی ایران ۴۹۰ میلیارد دلار و در حال حاضر ۱۸۰۰ میلیارد دلار است.

۵- همزمان با اینکه جمعیت کشور بیش از ۲ برابر شده، اندازه اقتصاد جمهوری اسلامی ایران براساس میزان تولید ناخالص داخلی از ابتدا تا امروز ۴.۸۸ برابر شده است.

۶- ۱۰ برابر شدن تعداد واحدهای صنعتی کشور از ۱۰۰۰۰ واحد به ۹۸۰۰۰ واحد که از نظر کیفی ده‌ها برابر پیشرفته و مستقل شده و از صنعت مونتاژ به صنعت بومی تحول یافته است.

۷- رشد ۱۰۰ برابری صادرات غیرنفتی ایران از ۵۴۰ میلیون دلار در سال ۱۳۵۶ به ۵۵ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۶ که شامل ۶۰۰۰۰ قلم کالا بوده و از نظر وزنی ۲ میلیون تن در سال است.

۸- پس از انقلاب، اقتصاد ملی (درآمد و هزینه) باوجود فشارهای مستمر استکبار جهانی ۳.۷ برابر شده است.

۹- پس از انقلاب اسلامی سهم بخش خصوصی در اقتصاد کشور ۳ برابر شده است.

۱۰- قبل از انقلاب فقط ۵ درصد نیازهای بخش دفاعی ایران تولید داخلی بوده و در حال حاضر ۹۰ درصد آن تولید داخلی است و مازاد بر این حدود ۵ میلیارد دلار در سال هم صادرات دارد که می‌تواند الگوی مناسبی برای همه بخش‌های اقتصادی کشور باشد.

۱۱- سهم و نقش بانک در گردش پول ۲۵ درصد بوده که امروز به حدود ۹۰ درصد افزایش پیدا کرده است.

۱۲- سرانه برخورداری جامعه ایرانی از خدمات بانک نسبت به پیش از انقلاب اسلامی، تقریبا ۲۰ برابر شده که شاخصی از کیفیت اقتصادی است.

۱۳- ایران از نظر سرانه دستگاه‌های خودپرداز بانکی رتبه ۲۳ جهان را داراست که از بسیاری از کشورهای اروپایی بالاتر است.

۱۴- در حوزه دیپلماسی اقتصادی، ایران به‌عنوان عضو موثر و تعیین‌کننده در مجامع بین‌المللی NAM، OPEC، ECO و D8 و عضو ناظر در پیمان شانگهای حضور دارد و ظرفیت قابل‌توجهی را در توسعه متقابل اقتصادهای ملی در قالب این سازمان‌ها دارد.

▣ مدیریت اقتصادی

۱- قبل از انقلاب با کمتر از نیمی از جمعیت فعلی، ۴ برابر میزان فعلی نفت خام فروخته می‌شد؛ یعنی می‌بایست سهم هر ایرانی از فروش نفت، ۱۲ برابر امروز می‌شد. با این وجود، کشوری به‌شدت عقب‌مانده، با اکثریت بی‌سواد و پزشک وارداتی و کشاورزی در آستانه اضمحلال و... داشتیم؛ به این دلیل که اکثریت درآمد نفتی براساس اراده امریکا هزینه می‌شد. امروز در پرتو انقلاب اسلامی، با یک‌دوازدهم سرانه فروش نفت خام نسبت به قبل از انقلاب به یک کشور به‌سرعت در حال پیشرفت در تراز بالای جهانی تبدیل شده‌ایم، چراکه امروز به‌واسطه استقلال، برنامه‌ریزی‌ها براساس منافع و امنیت ملی ایران انجام می‌شود، نه منافع و امنیت ملی امریکا.

۲- جایگاه اقتصادی ایران با توجه به انتخاب گزینه مقاومت در برابر نظام سرمایه‌داری جهانی، از جایگاه کشورهای هم‌ترازی که گزینه سازش و اتحاد راهبردی با امریکا را انتخاب کرده‌اند، نظیر مصر و مکزیک به‌مراتب بالاتر است.

۳- پیش از انقلاب اسلامی بخش قابل‌توجهی از منابع اقتصادی و درآمدهای نفتی ایران به دستور امریکا صرف سرکوب و کشتار مردم مظلوم ویتنام، کامبوج، اتیوپی، فلسطین و ظفار عمان می‌شد.

۴- استقلال سیاسی و بومی بودن مدیریت کشور به اقتصاد ایران چنان استحکامی بخشیده که در طول ۴۰ سال در مقابل شدیدترین تکانه‌های تاریخی، همچون جنگ تحمیلی و تحریم‌های فلج‌کننده، پایدار مانده است.

۵- باوجود آنکه حجم تهدیدات نظامی علیه ایران در جهان بی‌سابقه است، میزان بودجه دفاعی فقط ۳ درصد تولید ناخالص ملی است.

۶- انقلاب اسلامی در حوزه اقتصاد دفاع، مبانی نظری و مدل‌سازی‌های جنگ دفاعی به‌عنوان یک جنگ نرم را به‌کلی تغییر داده است.

۷- طی سال‌های بعد از انقلاب از ظرفیت بزرگ اقتصادی ایران برای مقابله با شدیدترین و مستمرترین تحریم‌ها به‌نحو شایسته‌ای استفاده شده است.

▣ برخورداری و رفاه

۱- افزایش سرانه درآمد مردم ایران از ۳۶۰۰ دلار قبل از انقلاب به ۱۵۰۰۰ دلار (۴ برابر) باوجود بیش از ۲ برابر شدن جمعیت. یعنی قدرت خرید نسبی مردم ایران با ارتقای ۴ برابری نسبت به قبل از انقلاب به رتبه هجدهم جهانی رسیده است. در ابتدای انقلاب به ازای هر ۲ خانوار ایرانی یک واحد مسکونی وجود داشت. سرشماری سال ۱۳۹۰ نشان می‌دهد به ازای هر خانوار ایرانی دقیقاً یک واحد مسکونی وجود دارد، این در حالی است که طی این سال‌ها جمعیت کشور بیش از ۲ برابر شده است.

۲- در ابتدای پیروزی انقلاب از شش و نیم میلیون نفر سرپرست خانوار ۲۵ درصد مالک خانه بودند و امروز از ۲۶ میلیون نفر سرپرست خانوار ۷۵ درصد مالک هستند. ۱۰ برابر شدن تنوع کالای مورد استفاده خانوار که از ۵۴ قلم در سال ۱۳۵۷ به ۵۰۰ قلم در سال ۱۳۹۶ رسیده است.

۳- برابر گزارش سازمان خواربار جهانی (FAO)، سرانه مصرف غذای ایرانیان از ۱۷۰۰ کیلو کالری در سال ۵۷ با رشد حدود ۲ برابری به ۳۱۵۰ کیلو کالری در سال ۹۶ رسیده است.

۴- طبق آمارهای سال ۱۳۹۵ هر خانواده ایرانی معادل ۲.۴ خودرو دارد.

▣ عدالت و توزیع منابع

۱- براساس گزارش‌های بانک جهانی ضریب جینی از حوالی ۵۰ درصد در سال‌های پیش از انقلاب به زیر ۴۰ درصد در سال‌های پایانی دهه چهارم انقلاب کاهش یافته است. اندازه این شاخص ضمن افت‌وخیز به‌صورت کلی کاهش چشمگیری داشته است.

۲- پیش از انقلاب اسلامی درآمدهای ملی بین ۳۵ درصد جمعیت تقسیم می‌شد و در جمهوری اسلامی باوجود تورم‌های وارداتی و کاهش ارزش پول ملی در برابر دلار و سایر اثرات آن، برای ۱۰۰ درصد جمعیت بازتوزیع درآمدهای ملی صورت می‌پذیرد.

۳- پیش از انقلاب منابع مالی فقط به ۳۰ درصد جمعیت کشور که به‌طور عمده بخش برخوردار شهرنشین بودند، تعلق می‌گرفت.

۴- در رژیم گذشته هیچ گونه کالای یارانه‌ای به ۷۰ درصد مردم که روستانشین بوده‌اند، تعلق نمی‌گرفته و امروز این یارانه به ۱۰۰ درصد مردم اعم از روستایی و شهری تعلق می‌گیرد.

۵- پیش از انقلاب اسلامی برای هیچ یک از اقلام وارداتی مثل گوشت، مرغ، برنج، روغن، قند، شکر و میوه به جامعه روستایی کشور یارانه تخصیص نمی‌یافت، اما امروز به روستایی و شهری حتی به دهک‌های برخوردار نیز یارانه مستقیم و غیرمستقیم تخصیص داده می‌شود.

۶- اندازه بازتوزیع و سرانه سلامت در کشور از ۸۰ دلار به ۴۰۰ دلار رسیده و ۵ برابر پیش از انقلاب شده است.

۷- اندازه بازتوزیع درآمد در حوزه آموزش عمومی ابتدایی و متوسطه نسبت به پیش از انقلاب ۱۰ برابر شده که در نتیجه نرخ باسوادی هم تقریباً دو و نیم برابر شده است.

۸- قانون کار در ایران از حیث تکریم کارگران و رعایت حقوق آنها، در جهان کم‌نظیر است.

▣ دستیابی به دانش‌های راهبردی

در اقتصاد بین‌الملل، کشورها را به ۳ دسته تقسیم می‌کنند؛ کارآفرینان (کشورهایی که می‌توانند مزیت بیافرینند)، کارخانه‌داران و تولیدکنندگان مواد اولیه. نکته مهم در این میان این است که بیشترین ارزش افزوده‌ای که در نتیجه فعالیت‌های اقتصادی در سراسر دنیا حاصل می‌شود، نصیب کشورهای کارآفرین می‌شود؛ یعنی عملا بخش اعظم ثروت دنیا در اختیار کشورهای کارآفرین قرار می‌گیرد و آنها عبارتند از کشورهای گروه ۷ (۷ کشور استعمارگر سابق) که اکنون در ترکیب با کارخانه‌داران جی ۲۰ را تشکیل داده‌اند.

بنابراین اگر در سابق با لشکرکشی و حضور مستقیم در کشورها به استثمار کشورها می‌پرداختند، اکنون از طریق ترتیبات حاکم بر اقتصاد جهانی، به استثمار کشورها می‌پردازند و تداوم حیات آنها نیز به این است که این سیستم همچنان بدین روال به کار خود ادامه دهد. حال سوال این است که اگر کشوری بخواهد در زمره کشورهای کارآفرین قرار بگیرد، باید چه کند؟ کارآفرینی مسئله‌ای است که در حوزه فنی-مهندسی متبلور می‌شود؛ مانند فناوری هسته‌ای، فناوری نانو، صنعت هوافضا و... بنابراین کشورهایی که از ترتیبات حاکم بر نظم کنونی حاکم بر نظام بین‌الملل سود می‌برند، در مسیر حرکت سایر کشورهایی که از یک سو در جرگه آنان قرار ندارند و از سوی دیگر برای دستیابی به این فناوری‌ها تلاش می‌کنند، مانع ایجاد می‌کنند، زیرا در صورتی که کشورهای دیگر بتوانند به جرگه کشورهای کارآفرین بپیوندند، از توان لازم برای بهره‌برداری از منابع اولیه خود و تبدیل آنها به کالاهای مورد نیاز برخوردار می‌شوند، ضمن اینکه همین امر سبب می‌شود این کشورها بتوانند نیازهای بازار داخلی خود را نیز تامین کنند. در این زمینه قابل ذکر است که در زمینه علوم نانو کشورمان با راه‌اندازی حدود ۳۵ مرکز فعال با بیش از ۶۰۰ محقق داخلی به موفقیت‌های چشمگیری دست یافته‌اند. علم ژنتیک نیز یکی دیگر از حوزه‌هایی است که کشورمان پیشرفت قابل‌ملاحظه‌ای در آن داشته و تولید برنج اصلاح‌شده از جمله موفقیت‌های چشمگیر در آن است. از دیگر دستاوردهای انسانی انقلاب اسلامی می‌توان به تقویت روحیه خودباوری، اعتماد به‌نفس و عزت ملی اشاره کرد.

یادداشت

در کدام داستان خدمتگزار آرزوی ولی‌نعمت را برآورده می‌کند؟

وحید نوروزی- کارشناس مدیریت شهری:

سال ۹۳ مشغول بازدید از محله صاحب‌الزمان(عج) شهرک طالقانی بودم. بانوان خانه‌دار وقتی مرا با چندین آدم اطرافم دیدند، فکر کردند شاید کاره‌ای باشم و با چادرهای رنگی به‌سر سراغم آمدند.

وقتی به زبان آذری پاسخ‌شان را دادم احساس نزدیک بودن و شروع به صحبت کردند. می‌دانید خواسته‌شان و به‌عبارتی آرزوی‌شان چه بود؟ آنها گفتند: «وقتی باد می‌آید ما بیچاره می‌شویم. خاک زمین‌های بایر موجود، تمام خانه‌های ما را می‌پوشاند و آسایش را از ما می‌گیرد.»

اشک در چشم‌هایم جمع شد. یاد شهرک شهید شیرودی افتادم و خانه‌مان که مقابل زمین‌های کشاورزی بود. با تمام وجود دردشان را لمس می‌کردم.

خوشبختانه زمین متعلق به شهرداری بود و بلافاصله مجوز احداث بوستان را از آقای دکتر قالیباف، شهردار وقت تهران گرفتم. همه همکاران دست به‌دست هم دادیم و دقیقا در مدت ۳ ماه، بوستان یک و نیم هکتاری با نام امام علی (ع) را ساختیم و البته مسئولیت مدیریت بوستان را هم به ۵ بانوی خانه‌دار اطراف پارک، محول کردیم. روز افتتاح، حجت‌الاسلام‌والمسلمین حاج آقا ناصحی و سردار طلایی، اعضای وقت شورای اسلامی شهر تهران حضور داشتند و هر دو از این همه شور و شعف مردم متحیر بودند. من که آن روز، بسیار شرمنده شهروندان شدم چون آنقدر به بنده محبت می‌کردند که انگار چه کار بزرگی برای‌شان انجام داده‌ام. خدایا من چقدر خجالت می‌کشیدم که به‌خاطر انجام وظیفه‌ام، این همه مورد محبت شهروندان شهرک طالقانی قرار می‌گیرم.

یادم هست فردای افتتاح، سردار طلایی در صحن علنی شورا پیام شهروندان منطقه ۱۸ را منتقل کردند و فرمودند دیروز ما یک پارک در منطقه ۱۸ افتتاح کردیم که شیرینی و حلاوت آن برای مردم آنجا، همانند افتتاح پروژه بزرگ پل صدر بود. آری؛ سطح آرزوهای ما با هم فرق دارد، اما بستگی دارد با چه عینکی به ماجرا نگاه کنیم. آیا ما آرزوی مردم آنجا را برآورده کردیم یا عین وظیفه‌مان را آن هم با تاخیر و قصور فراوان انجام دادیم؟

با این همه کار و تلاش انجام شده در شهرداری تهران، هنوز اختلاف طبقاتی بین شمال و جنوب تهران بیداد می‌کند. آن وقت، عضو محترم شورای شهر تهران از پروژه آرزوهای شهروندان تهرانی سخن می‌گوید. در رسانه‌ها دیدم سرکار خانم نژادبهرام، از طرحی سخن گفته‌اند که به‌صورت آزمایشی در محله یوسف‌آباد اجرا می‌شود تا شهروندان آرزوهای خودشان را برای محله بگویند و هر آرزویی بیشترین لایک را بخورد ظرف ۴۵ روز اجرایی می‌شود.

هر شهردار ناحیه، نقشه تمام کوچه و پس‌کوچه‌های محلات را حفظ است. شورایاران محلات، وجب به وجب محله را حفظ هستند و به جرأت می‌گویم آرزوی مردم محل را بهتر از همه می‌دانند و می‌شناسند. کافی است همت انجام کار و البته اعتبار و پولش را فراهم کنید؛ من قول می‌دهم ظرف ۲۴ ساعت، آرزوهای مردم تمام محلات تهران روی کاغذ می‌آید و مرد میدان می‌خواهد که یا علی بگوید و کار را شروع کند.

زمانی سقف آرزوی مردم، آسفالت کوچه و خیابان و پر کردن چاله‌های معابر بود اما هزاران مرتبه شکر، الان مردم تهران انتظارات‌شان فرق می‌کند و خواسته‌های‌شان زیست‌پذیری محلات و ارتقای کیفیت زندگی است. اصلا چرا باید برای روشنایی کوچه و خیابان آرزو کنند؟

البته که به مدد تدبیریون و امیدیون، روشن بودن لامپ تیرهای روشنایی هم آرزو شده است. اگر مدیریت شهری وظیفه‌اش را درست انجام دهد، نیاز به هیچ آرزویی نیست. خواهش می‌کنم وظایف مسلم و ساده شهرداری را به آرزوی مردم محله یا پروژه‌های کوچک‌مقیاس تبدیل نکنید و گمان نبرید شهروندان، فرش قرمز زیر پای‌تان پهن خواهند کرد که بخشی از وظیفه‌تان را انجام داده‌اید. ما نه غول چراغ جادو هستیم که شهروندان محلات را به آرزوی‌شان برسانیم و نه قهرمان افسانه‌ای هستیم که ظرف ۴۵ روز، محله را دگرگون کنیم. ما فقط نوکر مردم هستیم. کسی که افتخار نوکری و خدمت به مردم پیدا می‌کند، دیگر خودش را سوپرمن نمی‌داند، چون قرار است ارباب‌اش از او راضی باشد و او تازه باید کلی تلاش کند که ولی‌نعمتش از او راضی باشد. در هیچ کجای دنیا و در هیچ کتاب داستانی، خادم و خدمتگزار، آرزوی اربابش را برآورده نمی‌کند؛ بلکه تمام تلاشش فقط رضایت ولی‌نعمت‌اش است. از ابرها بیرون بیایید و در این حدود ۲۰۰ روز باقیمانده از عمر مدیریت فعلی شهری، یاعلی بگویید تا ان‌شالله بتوانید اندک لبخندی بر لب‌های شهروندان عزیز تهرانی بنشانید.

نهایت آرزوی ما شهروندان، باید کف وظیفه شما مسئولان شهری باشد تا شهری شاد، تمیز و پاک برای عموم مردم فراهم کنید.

گسترش صنعت
صمت
شنبه
۱۱ بهمن ۱۳۹۹
۱۶ جمادی‌الثانی ۱۴۴۲
۳۰ ژانویه ۲۰۲۱
شماره ۱۷۱۹
پیاپی ۳۰۳۷

تولید محملی برای توزیع رانت

پیگیری مشکلات ارزی صادرکنندگان استان

ایران پرچمدار بانکداری اسلامی است

www.sanatnewspaper.com

مونتاژکار بودیم؛ مونتاژکار ماندیم

صنعت خودرو کشور از دهه ۴۰ کلید خورد. محمود خیامی، مدیرعامل ایران‌ناسیونال با مونتاژ کار خود را آغاز کرد. قطعات وارد و پیکان در داخل مونتاژ می‌شد. البته تولید وضعیتی داشت که بخشی از این پیکان به شوروی سابق هم صادر می‌شد. پس از انقلاب این شرکت دولتی شد. آغاز جنگ تحمیلی برای مدتی تولید پیکان را متوقف کرد. پس از جنگ هم دیگر تولید پیکان معنا نداشت. در این دوره، همکاری ایران با دو شرکت فرانسوی پژو و رنو آغاز شد. اما این همکاری‌ها هم بیشتر در قالب مونتاژ بود. کمبود ارز در دوره‌ای، راه‌اندازی صنعت قطعه را در کشور اجباری کرد. پس از تحریم دوباره قطعات خارجی به‌دلیل قیمت تمام‌شده پایین این قطعات چینی، واردات جای تولید قطعه در کشور را گرفت. این چرخه (تحریم و داخلی‌سازی اجباری) چند بار در ۴ دهه گذشته تکرار شد. به‌گفته برخی فعالان و کارشناسان صنعت خودرو پس از گذشت ۴۰ سال همچنان صنعت خودرو مونتاژکار بوده، چون نمی‌تواند طراحی خودرو داشته باشد و حتی با تحریم تولید خودرویی مانند پراید با کمترین فناوری و ارزان‌ترین خودرو با مشکل روبه رو شد. این کمبود قطعه فقط مربوط به قطعات «های‌تک» نبوده و برخی قطعات ساده هم به‌عنوان ساخت داخل از خارج وارد می‌شد. راه‌اندازی صنعت قطعه و داخلی‌سازی را شاید بتوان به‌عنوان دستاورد ۴ دهه اخیر صنعت خودرو دانست.

فاطمه امیراحمدی
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

> دست‌های زیادی پشت‌پرده بود که واردات، عایدی بیشتری برای آنها داشت تا اینکه صنعت قطعه تقویت شود. متاسفانه بسیاری از قطعه‌سازان هم در زمین خارجی‌ها بازی کردند

ادامه مونتاژ

فضل‌اله جمالو، یکی از کارشناسان صنعت خودرو درباره دستاوردهای ۴ دهه اخیر صنعت خودرو به صمت گفت: اگر بخواهیم دستاوردهای صنعت خودرو را با دستاوردهای سایر صنایع مقایسه کنم، حرف زیادی برای گفتن ندارد. دلیل آن هم این بود که ترجیح، واردات قطعات سی‌کی‌دی بود. علاوه‌بر اینکه قراردادهای خارجی این صنعت با همتایان بین‌المللی برد-برد بسته نشد. به این معنی که خریدهای صنعت خودرو از همتایان خارجی، متضمن انتقال فناوری باشد. وی افزود: میلیون‌ها دلار در همکاری پژو، رنو، مزدا و سایر برندهای خارجی هزینه شد اما بدون اینکه استراتژی منسجم و مشخصی داشته باشیم. او عنوان کرد: مدیرانی در رأس شرکت‌های خودروسازی قرار گرفتند که بیشتر مبتلا به روزمرگی شدند و دغدغه خودروساز شدن به معنای واقعی را نداشتند. این افراد نظرات خود را به مسئولانی که خیلی ورود به این صنعت نداشتند، تحمیل می‌کردند.

این کارشناس حوزه خودرو ادامه داد: کل فرآیند و فرازوفرودهایی که خودروسازی داشت، واجد آن ویژگی و شرایطی نبود که بتواند استراتژی تدوین و در نهایت اجرا کند؛ دست‌کم ما را به‌عنوان طراح خودرو در سطح بین‌المللی معرفی کند یا زمینه‌ای فراهم شود که در زنجیره تامین خودروسازان جهانی قرار گیریم. جمالو تصریح کرد: افراد در رأس مدیریت شرکت‌های خودروساز عمدتا زمان طولانی در اختیار نداشتند که اگر حتی استراتژی را تدوین می‌کنند قادر به اجرای آن هم باشند؛ از این‌رو در مقایسه دستاوردهای سایر صنایعی مانند پزشکی، دفاعی، نانو و... صنعت خودرو خیلی محلی از اعراب ندارد.

در زنجیره تامین خارجی‌ها قرار نگرفتیم

جمالو در پاسخ به این پرسش که یعنی صنعت خودرو دهه ۴۰ و ۵۰ با صنعت خودرو دهه ۹۰ تفاوت خاصی ندارد، گفت: مشکلات بسیاری داریم مضاف بر اینکه باید آماری موضوع را مورد بررسی و مطالعه قرار دهیم. به‌عنوان مثال، محاسبه کنیم چه میزان ارز از کشور خارج شده است، چه میزان سرمایه‌گذاری داشته‌ایم و چه چیزی به‌دست آورده‌ایم. این بسیار مهم است که چه مبلغی ارز برای واردات قطعات و خودرو از کشور خارج شده است. این کارشناس صنعت خودرو معتقد است در ازای بسیاری از خریدها از همتایان خارجی باید می‌توانستیم فناوری وارد و آنها را مکلف کنیم تا ما را در زنجیره تامین خود قرار دهند. وی تاکید کرد: قرار گرفتن در زنجیره خودروساز خارجی به معنی سرریز فناوری به کشور بود که به پیشرفت صنعت خودرو کشور کمک بسیاری می‌کرد. جمالو با بیان اینکه یکی از مشکلات صنعت خودرو مافیا و ممانعت از داخلی‌سازی بود، گفت: مافیا خودرو با قدرت و اهرم فشاری که در اختیار داشت اجازه نداد تعمیق ساخت داخل در سال‌های قبل محقق شود، زیرا واردات به‌نفع آنها بوده است.

واردات به‌جای تولید

این فعال صنعت خودرو با بیان اینکه در این‌باره فقط مدیران خودروساز مقصر نیستند، گفت: خیلی دست‌های پشت‌پرده بود که واردات، عایدی بیشتری برای آنها داشت تا اینکه صنعت قطعه تقویت شود. البته متاسفانه بسیاری از قطعه‌سازان هم در زمین خارجی‌ها بازی کردند. جریان‌های این اواخر صنعت قطعه گویای این موضوع بوده است. قطعه‌سازنماهایی محصولات را از چین واردات می‌کردند و به‌عنوان قطعه ساخت داخل در بازار به‌فروش می‌رساندند. وی گفت: تمام این مشکلات فرآیندی است که کل خودروسازی کشور را دچار و درگیر خود کرده است. این موضوع خیلی قابل هضم نیست و باید درمان ویژه‌ای برای آن رخ دهد تا صنعت خودرو از حالت فعلی خارج شود. جمالو با اشاره به انتخاب‌ها عمدتا سیاسی و فرمایشی در صنعت خودرو، گفت: عمدتا کسانی که قابلیت‌های فنی و تخصصی داشتند، کنار گذاشته شدند و افراد غیرمتخصص هدایت این صنعت را در برهه‌هایی برعهده گرفتند. تمام این عوامل دست‌به‌دست هم دادند و سبب شد تا امروز با صنعتی روبه‌رو باشیم که مانند صنایع دیگر پیشرفتی نداشته و همچنان مونتاژکار باقی بمانیم.

قطعه‌سازی و دستاوردها

این کارشناس حوزه خودرو در پاسخ به پرسشی دیگر مبنی بر اینکه آیا نمی‌توان صنعت قطعه را به‌عنوان دستاوردی در این صنعت نام برد، بیان کرد: به‌جرأت می‌توان گفت اگر صنعت قطعه را در مقایسه با خودروسازی مورد ارزیابی قرار دهیم حتما یک سروگردن از آن بالاتر است. اما به‌هر حال چرخ این صنعت هم آن‌گونه که باید نچرخیده است. در واقع قطعه‌ساز از سوی خودروساز حمایت نشده که زنجیره فناوری خود را تکمیل کند؛ بنابراین اگرچه در مقایسه با خودروساز خیلی پیشرفت داشته اما در مقابل سرمایه‌گذاری که کشور برای این صنعت کرده و ارز از کشور خارج کرده است نتوانسته دستاورد قابل‌قبولی داشته باشد. او اظهار کرد: در صنعت خودرو یکی از منتقدان قطعه‌سازی هستم، زیرا در این صنعت کلونی تشکیل شده که معمولا شرکت‌های کوچک را به زنجیره تامین راه نمی‌دهند. افرادی در انجمن صنعت قطعه حضور دارند که سال‌هاست بر کرسی این مرکز نشسته‌اند. جمالو تاکید کرد: افراد دغدغه‌مند باید وارد این صنعت شوند تا به‌معنای واقعی ساخت داخل انجام شود. دست زیاد است و باید مدیران متخصص و دغدغه‌دار در رأس مدیریت قطعه‌سازی قرار گیرند.

فضل‌اله جمالو

> مدیرانی در رأس شرکت‌های خودروسازی قرار گرفتند که بیشتر مبتلا به روزمرگی شدند و دغدغه خودروساز شدن به معنای واقعی را نداشتند

رضا هاشمی

> ما وابسته‌ایم چرا نتوانستیم با فناوری خارجی ارتباط برقرار کنیم و خودکفا باشیم؛ زیرا صنعت کشور دچار سیاسی‌بازی شد

عقب ماندیم

رضا هاشمی از فعالان صنعت قطعه کشور درباره دستاوردهای صنعت خودرو و قطعه به صمت گفت: پیش از انقلاب در صنعت فعالیت داشتم. پس از انقلاب هنگامی که کلید ساخت خودرو زده شد و در واقع توسعه و تعمیق ساخت داخل آغاز و حرکت‌های خوبی انجام شد. پیش از انقلاب بخش زیادی از صنایع به‌ویژه صنعت خودرو مونتاژکار بودند. البته در همان دوره (قبل از انقلاب) اصغر قندچی سازنده اتاق‌های کامیون ماک بود. وی افزود: تریلری‌ها در داخل ساخته می‌شدند و فقط بخشی از اکسل آنها وارد می‌شد. بسیاری از قطعات مانند شیشه خودرو ساخت داخل بود. اما این داخلی‌سازی پس از انقلاب توسعه بیشتری پیدا کرد. او یادآور شد: برای مرور دستاوردهای ۴ دهه اخیر صنعت خودرو لازم است مقایسه‌ای بین صنعت خودرو ایران و کشورهایی مانند ترکیه و کره‌جنوبی داشته باشیم. واقعیت این است که ما نسبت به پیشرفت جهانی خیلی عقب هستیم. کافی است به وضعیت خودروسازی کره‌جنوبی در سال‌های ۶۳ و ۶۴ خورشیدی نگاهی بیندازیم یا ترکیه. در همان سال‌ها زمانی که به ترکیه سفر داشتم در این کشور نمی‌توانستید تنفس کنید، زیرا برای سوخت از زغال‌سنگ استفاده می‌کردند. وی ادامه داد: ما به‌لحاظ صنعتی از کشورهای همسایه عقب افتادیم، چون افراد ناکارآمد بر مسند مدیریت آن نشستند که از دل صنعت بیرون نیامده بودند. در برهه‌ای از توان متخصصان داخلی استفاده نشد؛ در نتیجه مهاجرت کردند. آنهایی هم که ماندند تلاش کردند اما دائم درگیر بخشنامه‌ها و تغییرات مدیریتی و نیز نشستن افراد ناصواب بر مسند مدیریت بودند. تمام این عوامل سبب‌شده صنعت خودرو امروز اینجایی باشد که هست. وی اظهار کرد: اگر با همین سیاق جلو برویم با وضعیت پیشرفتی که علم دارد در کمتر از ۵ سال، کشورهای دیگر چند برابر ایران پیشرفت می‌کنند و ایران چند دهه عقب‌تر باید همچنان مونتاژ کند.

سیاسی‌بازی خودرویی

هاشمی معتقد است صنعت خودرو کشور به‌لحاظ زیربنایی مشکل دارد که سیاست‌های دولتی آنها را می‌سازد. صنعت خودرو به‌لحاظ گرفتاری سیاسی دچار بحران شد و امروز در این نقطه قرار دارد که درباره آن سخن می‌گوییم. وی گفت: پراید که براساس سخنان بیشترین داخلی‌سازی را داشت با تحریم و وابستگی خارجی که داشت تولید آن برای مدتی متوقف شد. یعنی بدون کمک نمی‌توانیم تولید کنیم یا همین‌طور تیبا. اتاق پراید را تغییر دادیم و نام خودرو را تیبا کردیم اما پلتفرم پراید است. ما وابسته‌ایم. چرا نتوانستیم با فناوری خارجی ارتباط برقرار کنیم و خودکفا باشیم، زیرا صنعت کشور دچار سیاسی‌بازی شد. هاشمی در پایان گفت: کسانی که پیشرفت را به نفع خود نمی‌دانستند برای داخلی‌سازی قطعات مانع ایجاد کردند. اگر صنعت خودرو مانند سال‌های ۶۷ و ۶۸ که جهش خوبی را در صنایع تجربه کردیم بر همان سبک و سیاق مدیریت می‌شد، امروز کمتر از کره و چین نبودیم.

سخن پایانی

بنابر این گزارش، صنعت خودرو پس از ۴ دهه همچنان مونتاژکار بوده و نام خودروساز نمی‌گیرد. به‌طور معمول، این موضوع هم به مدیریت و سیاست‌گذاری کلان دولتی در صنایع به‌ویژه صنعت خودرو برمی‌گردد.

یادداشت

ضعف در اجرا، سد راه توسعه صنعت خودرو

امید رضایی، عضو انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازان کشور: صنعت خودرو پیشرفته‌هایی در چند دهه اخیر داشته اما در اجرا ضعف‌های اساسی داریم. کار کارشناسی کردیم و با مطالعه و تحقیق برنامه‌های خوبی تدوین شده که بیش از ۸۰ درصد آنها هم قابلیت اجرا دارند اما ضعف ما در انجام است؛ برنامه‌هایی که براساس استعداد، ظرفیت و توانمندی‌های داخلی تنظیم شده اما در عمل می‌بینیم که ناقص اجرا می‌شود. هدف‌گذاری‌ها امری خارج از توان بدنه خودروسازی نبوده و مشکل در انجام است که برمی‌گردد به اینکه بخش عمده‌ای از صنایع مادر کشور، دولتی هستند. در مباحث دولتی با توجه به تغییرات هر ۴ یا ۸ سال، هر گروه و جناحی که در رأس قرار می‌گیرد، برنامه‌ها دستخوش تغییرات بنیادی می‌شوند، درحالی‌که در کشورهای دیگر مانند کره‌جنوبی یا ترکیه هر گروهی که بخواهد سکاندار اداره امور کشور شود، برنامه‌ها تغییر نمی‌کند و در نهایت ممکن است نحوه اجرا تغییراتی داشته باشد. در کشور ما با تغییرات سیاسی، برنامه‌ها دچار تحولات اساسی شده یا حتی مسکوت باقی می‌ماند که در این ۴ دهه به کرات اتفاق افتاده است. اگر عملکردها صنعت خودرو بر محوری ترسیم شود، گاهی جلو رفته‌ایم، گاهی ثابت مانده‌ایم و گاهی هم حتی به‌عقب برگشته‌ایم.

ما از فرصت‌های پیش آمده به‌درستی استفاده نکردیم. در هر دوره‌ای که فضا برای همکاری بین‌المللی فراهم بوده، آن را سوزانده‌ایم و به‌جای حرکت در تولید به سوی واردات پیش رفته است. مشابه این مسئله برای صنایع دیگر هم صدق می‌کند. نمی‌توان گفت در صنعت خودرو برنامه نداشتیم، برنامه داشته‌ایم اما اجرا درست نبوده و کسی هم نپرسیده چرا فلان برنامه به اجرا نرسیده یا نتیجه نداده است. درست است که عاملی مانند تحریم‌ها این برنامه‌ها را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد. آنجا که توانستیم توسعه داشته باشیم مربوط به محصولاتی بوده که از مرحله طراحی تا تولید به توان داخل اعتماد و تکیه شده است. در دوره‌هایی که چشم به‌دست خارجی‌ها داشتیم و خودرو برند وارد کردیم، ضربه خوردیم. بسیاری از شرکت‌های بزرگ جهانی با شرکت‌های چینی توافق کردند و توانستند کار را خوب جلو ببرند اما در مذاکره بد عمل کردیم، در این چند دهه به اهداف‌مان در صنعت خودرو نرسیدیم. امروز در حال پرداخت هزینه زمانی هستیم هر قدر مدیریت قوی و تخصصی داشته باشیم، همه چیز قابل کنترل است جز زمان و اینکه ما همواره از زمان غافل بوده‌ایم. شکل‌گیری صنعت قطعه در کشور و حرکت به‌سمت داخلی‌سازی همیشه به اجبار بوده نه اختیار، اگر زمانی که ارتباط با شرکت‌های خارجی راحت‌تر قابل انجام بود و قطعات با هزینه کمتر قابل تهیه، برخی نگاه‌ها تغییر می‌کرد، امروز به آسیب‌شناسی این صنعت نمی‌پرداختیم. نگاه ویژه بر این صنعت، متمرکز نرخ بوده است، نه دانش فنی. باز هم تاکید می‌کنم بیشترین ضعف ما در بخش اجراست اما در کنار آن عواملی مانند موازی‌کاری، نگاه قیمتی تا کیفی و... هم وجود دارد که اگر بخواهیم پس از ۴ دهه به دستاوردهای قابل‌قبولی در صنعت خودرو دست پیدا کنیم باید این ضعف‌ها را با برنامه‌ریزی درست از بین ببریم. رسیدن به اهداف مورد نظر در این صنعت سخت نخواهد بود تصمیم‌ها، برنامه‌ها و... چیده شده باید در انجام آنها زمان‌بندی درستی داشته باشیم و براساس جدول زمان‌بندی حرکت را آغاز کنیم. پس از سررسید هر زمان، باید بررسی کرد آیا به برنامه‌های آن مقطع زمانی رسیده‌ایم یا خیر. اگر نرسیده‌ایم دلیل آن چیست و برای آنها دوباره برنامه و راهکار ارائه داد. حرکت با کنترل جزئیات ما را به مقصد نزدیک می‌کند.

یادداشت

دستاورد انقلاب در مسیر توسعه صنعت خودرو

امیرحسن کاکایی
عضو هیات‌علمی دانشگاه علم و صنعت

سابقه صنعتی خودرو کشور به دهه ۴۰ خورشیدی بازمی‌گردد. ساختار این صنعت، بسیار قوی طراحی و حرکت‌های بزرگی در این دهه آغاز شد. برای ایجاد مجموعه‌ای از قطعه‌سازان و خودروسازان بزرگ برنامه‌ریزی‌های بسیاری انجام و به‌تدریج این بنگاه‌ها ایجاد شد که به‌سرعت کشور را به‌سمت صنعتی شدن می‌برد. در این دهه برنامه‌های توسعه بسیار جامع و قوی بودند. به‌طور مشخص، توسعه توان مدیریتی و منابع انسانی به‌طور همه‌جانبه در دستورکار قرار گرفت. اصولا در آن دهه، کشور به سمت صنعتی‌شدن و جهش واقعی می‌رفت؛ به‌گونه‌ای که ایران الگوی کشورهای دیگر قرار گرفته بود. اما متاسفانه ۳ موضوع مهم در این برنامه‌های توسعه دیده نشده بود: نخست توسعه اقتصادی نامتوازن باعث ایجاد تنش‌هایی در جامعه می‌شد که البته نتیجه‌اش را در دهه‌های بعدی مشاهده کردیم. دوم اینکه در این برنامه‌ها، توسعه‌ها، به‌صورت وابسته طراحی شده بود. به‌عنوان مثال، با اینکه از نظر فولادسازی کارخانجات بزرگی مانند فولادمبارکه را در برنامه داشتیم، اما ورق موردنیاز خودرو در برنامه‌ها دیده نشده بود (حداقل آن قدر من اطلاع دارم). مورد سوم هم این بود که قرار نبود ایران توانایی طراحی خودرو یا قطعات و مجموعه‌های خودرویی پیدا کند. در همین راستا، تعداد خودروسازی‌ها زیاد و البته تیراژها برای مصرف داخلی دیده شده بود. به‌عبارتی در دهه ۵۰ چندین خودروساز داشتیم که تقریبا تمام آنها مونتاژکار بودند و با تیراژهای پایین کار می‌کردند. البته ظاهرا براساس اطلاعات من، فقط در زمینه خودرو سنگین با بنز آلمان، کارهای عمیق‌تری انجام شد و دو کارخانه کلیدی ایدم (موتورهای دیزل) و چرخشگر (گیربکس خودروهای سنگین)، هم ایجاد شده بود که با نظر مستقیم بنز آلمان صادرات هم داشت. اما در دهه ۵۰ با تغییرات در راهبردهای نظام شاهی مبتنی بر توسعه مصرف‌گرایی، بسیاری از حرکت‌های توسعه‌ای تغییر مسیر دادند. در این سال‌ها تیراژ کلی خودروسازان بالا رفته بود اما در عین حال ایران پایگاه مونتاژ شرکت‌های خارجی شده بود و اصولا همین ساختار معیوب تا سال‌ها بعد هم دردسرساز شد و هم‌اکنون یکی از گرفتاری‌های صنعت خودرو، تعدد غیرمنطقی خودروسازی‌هاست.

اما انقلاب شد. انقلابی که حرف اصلی‌اش از منظر اقتصادی استقلال‌طلبی و عدالت اجتماعی در فرصت‌ها و درآمدها و نتیجه آن ملی‌سازی بسیاری از کارخانجات بود. عملا تمامی خودروسازان و قطعه‌سازان بزرگ خصوصی‌سازی شدند. اما تا تصمیم‌گیران اقتصادی بخواهند کار جدی انجام دهند، تحریم‌ها آغاز شد و عملا بیشتر خودروسازان با عدم تحویل محموله‌های گوناگون قطعات و خودرو روبه‌رو شدند. سپس جنگ تحمیلی آغاز شد و خودروسازان ناگزیر به کمک و پشتیبانی جنگ پرداختند. با این حرکت، روحیه جهادی به این صنعت منتقل شده و برخی کارهایی در این صنعت انجام شد که در حالت عادی باورنکردنی بود. بعد از جنگ، مسئولان مانده بودند و صنعتی که عملا با جهان به‌نوعی قطع رابطه کرده بود. ۳ چالش بزرگ پیش‌روی مسئولان اقتصادی وجود داشت: کمبود سرمایه، کمبود تیراژ، وابستگی شدید به طرف‌های خارجی. برای فائق آمدن به این مشکلات اقدامات مهمی انجام شد. نخست خودروسازان شروع کردند به‌دنبال شریک جدید خارجی که حاضر باشد با جمهوری اسلامی کار کند. در این راستا مثلا برای ایران‌خودرو مناقصه بین‌المللی برگزار شد و در عمل شرکت پژو در این مسیر، شرایط ما را پذیرفت. شرکت سایپا هم شرکت کیا را پیدا کرد. البته تقریبا همزمان موضوع ورشکستگی تالبوت هم رخ داد و بسیاری از خطوط تولید و مونتاژ خودرو و حتی خطوط تولید قطعات را هم خریداری کردند که خود منشأ شروع توسعه داخلی شد. نکته دوم این بود که باید تیراژ بالا می‌رفت. اما چالش اصلی‌تر در این مسیر، همان کمبود سرمایه بود. از این‌رو دولت به خودروسازان اجازه پیش‌فروش داد و به‌این‌ترتیب نقدینگی بالایی که تقریبا در تاریخ این صنعت بی‌سابقه بود، جذب صنعت شد. با جذب این سرمایه، سرمایه‌گذاری‌های سنگین روی قطعه‌سازی و داخلی‌سازی شروع شد. البته همزمان این سرمایه عظیم به خودروساز توهم بزرگی داد و خودروسازان با سرمایه‌گذاری روی جنبه‌های مختلف صنعت، به کارهای غیرمرتبط و حتی ایجاد بانک اقدام کردند که در دهه بعدی تا اکنون خودش پاشنه آشیل صنعت شد. همان‌طور که در نوشتار قبل آمد در زنجیره ارزش‌افزوده صنعت خودرو در دهه ۷۰ ابتدا روی افزایش تیراژ متمرکز شدند و سپس روی توسعه زنجیره تامین و نهایت توان طراحی مهندسی. اما اگر با نگاهی تحلیلی به اثر انقلاب در مسیر توسعه صنعت خودرو بپردازم، باید به مهم‌ترین اثر آن، یعنی استقلال اشاره کنم. نکته کلیدی بعد از انقلاب رخ داد، ادامه حرکت صنعت خودرو بدون حضور جدی خارجی‌ها بود. مثلا سال‌ها طول کشید تا با کمک فولادمبارکه خط تولید ورق‌های موردنیاز خودرو، در کشور راه افتاد. از آن مهم‌تر موضوع طراحی خودرو بود که عملا ما با شروع طراحی سمند مسیر را نسبت به قبل از انقلاب تغییر دادیم و امروز با طراحی خودروهای تارا و شاهین به نیمه‌های راه طراح خودرو شدن رسیده‌ایم. اما در کنار آن توسعه زنجیره تامین، یکی از دستاوردهای بزرگ انقلاب اسلامی در صنعت خودرو بود. امروز بیش از ۶۰۰ شرکت قطعه‌ساز حرفه‌ای داریم. البته در کنار این موارد تولیدی، خیلی از خدمات هم در کشور توسعه پیدا کردند. مثلا، طراحی و تولید قالب‌های بزرگ و کوچک صنعتی یکی از کارهای بزرگی بود که در دهه ۷۰ رخ داد. در کنار این موضوع توانستیم در زمینه طراحی موتور هم کارهای بزرگی انجام دهیم که امروز با طراحی و تولید موتوری مانند EF7 و مشتقات آن و توانایی بروزرسانی موتورهای قبلی، این توانمندی نمود بیرونی پیدا کرده است. به‌تازگی هم یک خانواده موتور ۳ سیلندر طراحی شده که تا دو سال آینده تولید خواهد شد. اینها نمودهایی از همان تصمیم راهبردی اول انقلاب است که به ما قدرت تصمیم‌گیری بدون نظر خارجی‌ها داد. این حرکت‌ها، نتایج جنبی هم داشت. به‌عنوان مثال، ما توان خوبی در بروزرسانی موتورهای دیزلی دریایی هم پیدا کرده‌ایم. همچنین قطعه‌سازان که در این صنعت توسعه پیدا کردند، در دهه ۸۰ که مورد بی‌مهری مسئولان صنعت خودرو قرار گرفتند، به‌سمت صنایع دیگر از جمله صنعت نفت رفتند. حالا که در انتهای دهه ۹۰ هستیم، همه می‌دانند که در صنعت نفت مستقل عمل می‌کنیم و پیش می‌رویم و خودکفایی مفهوم عادی در این صنایع و صنایع مشابه شده است. البته نمی‌گویم همه‌چیز عالی بود اما باید بدانیم که استقلال، موضوعی است ارزشمند که البته هزینه دارد. اما ما با ورود به دهه اول قرن پانزدهم، آماده می‌شویم با کوله‌باری از تجربه، به بهره‌وری و رقابت‌پذیری در این مسیر فکر کنیم. اگر سیاستمداران در ۶ ماه آینده این صنعت را با قیمت‌گذاری دستوری و نظارت‌های غیراقتصادی خود به زمین نزنند، دهه هیجان‌انگیزی را آغاز خواهیم کرد.

«نوبت دوم»
آگهی فراخوان عمومی (دومرحله‌ای)
شماره ۹۹/۱۳/۷/ع
شرکت عمران اطلس گل‌گهر در نظر دارد عملیات زیرسازی قطعه ۳ راه‌آهن سیرجان-کرمان را از طریق مناقصه عمومی دو مرحله‌ای به اشخاص حقوقی دارای رتبه یک رشته راه‌وترابری از سازمان برنامه و بودجه کشور واگذار نماید.
متقاضیان می‌بایست حداکثر تا تاریخ ۹۹/۱۱/۱۵ جهت خرید اسناد مناقصه به دفتر مهندسین مشاور پل‌رود به آدرس: تهران، خیابان طالقانی غربی، خیابان سرپرست جنوبی، کوچه پارس، پلاک ۵ مراجعه نمایند.

یادداشت

ضرورت شناسایی نشانه‌های غلط تصمیم‌گیری

سیدمحمد بحرینیان
پژوهشگر حوزه توسعه صنعتی

بیش از ۸۰درصد دولت‌های ما فکرشان تولید نیست؛ بنابراین در گزارش خود از وضعیت صنعت خودرو کشور، بر اهلیت حرفه‌ای نداشتن، ناتوانی در آینده‌نگری و ناکارآمدی مدیران تاکید دارم. پرسش‌های زیادی مطرح است؛ اینکه چه می‌شود شرکت سامسونگ کمتر از ۱۵ سال دومین غول فناوری جهان می‌شود؟ هوآوی چین از سال ۲۰۱۲(۱۳۹۱) دوباره ساماندهی می‌شود و به‌جایی می‌رسد که با تحریم امریکا برخی دولت‌های اروپایی پیروی نمی‌کنند اما چه می‌شود درباره ما از تحریم پیروی می‌کنند و دولت‌های ما متوجه آن نمی‌شوند؟ براساس پژوهش‌هایی که وزارت کار در سال ۱۳۷۷ به انجام رساند، چین در دوره جدید یعنی ۱۹۷۸ تا ۱۹۹۶(۱۳۵۷ تا ۱۳۷۴) ۳۲۰میلیارد دلار در تمامی وجوه خودش داشته است. هزاران بار باید از خودمان بپرسیم چه شد که چین با این مبلغ در این مدت زمانی ۲۲۶میلیون شغل ایجاد کرد و ما با بیش از ۲هزار میلیارد دلار عاجز بودیم از اینکه برای ۳۰میلیون تن اشتغال به‌وجود آوریم. چه ناتوانی وجود داشته که بسیاری از تصمیم‌گیران اقتصادی این کشور در ۱۰۰ سال گذشته نتوانسته‌اند تحلیل کنند که باید چه کرد؟ حتی دریغ از مطالعه. سی‌وچهارمین رئیس‌جمهوری امریکا در سال ۱۹۵۳(۱۳۳۲) پس از کودتای ۲۸مرداد در مصاحبه‌ای می‌گوید «گمان نمی‌کنم منطقه‌ای مهم‌تر از ایران روی نقشه جغرافیایی وجود داشته باشد؛ چراکه هم دارای نفت است و هم در چهارراه جهان واقع شده، ... نباید وضعیتی پیش‌آید که ایران به‌گذشته دور خود بازگردد و یک قدرت نظامی شود. وای به روزی که نظامی‌گری ایرانی زنده شود. بروید تاریخ این کشور را بخوانید تا متوجه سخن من شوید». می‌خواهم درباره نقش دولت‌ها که به تولید اعتنا و باوری ندارند، به‌ویژه در صنعت خودرو، مثال‌ها و مصادیقی ارائه کنم. نخستین آمار(احصائیه) گمرک ایران که در سال ۱۲۷۹ صادر شد نشان می‌دهد ۶۰قلم کالا صادر می‌کردیم که هنوز هم به‌جز تریاک همان‌ها صادر می‌شود. مصرف‌کننده کالاهای غربی هستیم. البته مصرف بد نیست و محرک اقتصاد است؛ اما مصرفی که مولود تولید داخل باشد. در این نشست روی سخن من تصمیم‌گیران اقتصادی کشور هستند. سال ۱۹۰۰(۱۲۷۹) پادشاه وقت قاجار که برای خوشگذرانی خارج از کشور به‌سر می‌برد، ۲ خودرو خریداری می‌کند که یکی بین راه خراب می‌شود و یکی به‌تهران می‌رسد. این یعنی گرفتار آمدن کشور در عقب‌ماندگی ۴۰۰ساله در انقلاب صنعتی جهان. نخستین اتوبوس هم حدود سال ۱۲۹۲ خورشیدی وارد می‌شود. اثر آنها در زندگی ایرانی تشکیل بنیاد مصرفی است. متاسفانه مدرنیته و دنیای مدرن را از طریق مصرف شناختیم، نه تولید و هنوز هم همین‌گونه است. فقط صورت‌بندی تغییر کرده است. در تاریخ می‌خوانیم که چگونه دولت‌ها فریفته واردات شده و تولید کشور را به‌مسلخ کشیدند. در تصاویر موجود این دوره می‌بینیم با ورود اتوبوس خیابان‌ها هنوز آسفالت نیستند. روزنامه اطلاعات در سال‌های ۱۳۰۴ تا ۱۳۰۸ ولنگاری مصرف این دوره را در گزارش‌های خود به‌روشنی توضیح داده و از کالاهایی مانند گرامافون و... سخن می‌گوید. اتوبوس و سواری وارد کرده‌ایم درحالی‌که خیابان‌ها آسفالت نبود حال آنکه در شیکاگو همزمان با تولید خودرو پارکینگ طبقاتی ساخته شد. اولویت بسیاری از دولت‌های ما «خرید محبوبیت» بوده و متاسفانه به قول فرشاد مومنی نیامده‌ایم تجربه‌های خود را هم مکتوب کنیم تا هر بار تجربه قبلی را تکرار نکنیم. به‌تازگی بحث واردات خودرو دست دوم مطرح می‌شود درحالی‌که سال ۱۳۵۲ پهلوی دوم با این کار، صنعت خودرو را زمین زد؛ چند بار یک خطا باید تکرار شود. چه منطق عقلایی پشت این موضوع وجود دارد؟ واردات خودرو از سال ۱۲۸۹ خورشیدی تاکنون (به‌جز دوران مصدق و جنگ جهانی اول که واردات کاهش یافت) همواره روند افزایشی داشت که در ادامه بیش از ۱۵درصد منابع ارزی کشور برای آن هزینه می‌شد. در تدوین برنامه‌ای صنعتی نمی‌توان مقطعی نگاه کرد و به‌قول علی رضاقلی باید بستر تاریخی آن مورد بررسی قرار گیرد، چراکه با مقطعی نگریستن نشانه‌های غلط می‌دهیم که بر همان مبنا تصمیم‌های غلط هم گرفته شده و نتیجه اشتباه به‌دست می‌آید، وضعیتی که امروز صنعت خودرو به آن گرفتار شده است. همچنین گفتنی است مدیرانی که به میزشان شخصیت می‌دهند، تحول‌آفرین می‌شوند، نه آنان که از میزشان شخصیت می‌گیرند. براساس آمارهای (احصائیه) گمرک شاهد بازار مکاره در دهه ۳۰ هستیم. تا سال ۱۳۳۱، ۴۲هزار و ۸۶۰ خودرو سبک و سنگین وارد شده که می‌توان گفت تا پیش از ۱۳۴۰ تمام خودروهای در حال تردد کشور خارجی هستند. وقتی علی‌نقی عالیخانی سال ۱۳۴۱ وزیر اقتصاد می‌شود با نگاهی به موضوع، می‌گوید ارزش‌افزوده‌ای از سوی خودرو عاید کشور نمی‌شود. جدول داده‌ها و ستانده‌ها درست می‌کند. دوره صدارت او همزمان با برنامه چهارم توسعه است درحالی‌که کره در این تاریخ تازه برنامه نخست توسعه خود را آغاز کرده است. امروز ما کجا هستیم و آنها کجا؟ گویا ما را خواب فراگرفته و گرد مرگ بر علوم کاربردی ایران پاشیده‌اند. کار دولت‌های ما شده برش ۳ساله، ۴ساله و نتیجه‌گیری ۵۰ ساله. البته کسانی که اقتصاد بازار را قبول دارند در ادامه واژه انحصار را تعریف می‌کنند. مدیران بسیاری می‌خواستند به عمق ساخت داخل بپردازند، اما قلاب‌ها نگذاشتند. مهم نیست صنعت دولتی باشد یا خصوصی زیرا آمارهایی وجود دارد که کارخانه‌هایی دولتی، تولید و سودی چندبرابری نسبت‌به شرکت‌های خصوصی دارند. مهم اهلیت مدیران است. ما هنوز در تعریف صنایع استراتژیک دچار توهم هستیم. چرا در صنعت خودرو به این نقطه رسیده‌ایم، چون بلد نیستیم. در ادامه چالش‌های باید گفت، جدول‌های داده و ستانده کشور ناقص است اما براساس آنها می‌توان نشان داد مالیات تولید وسایل نقلیه سال ۱۳۸۳، ۲۶درصد کل مالیات کشور را تشکیل می‌دهد، زیرا با عمق ساخت بالایی بوده‌اند و این عدد سال ۱۳۹۰ به ۱۴.۵درصد تنزل می‌کند، زیرا با عنوان تولید، فقط مونتاژکار شده‌ایم.

دلیل توسعه‌نیافتگی ایران چیست؟

تولید محملی برای توزیع رانت

بیش از ۴ دهه از انقلاب اسلامی گذشته و تاکنون ۶ برنامه‌های توسعه‌ای ۵ ساله نوشته شده است. به گزارش صمت برآیند آنها چند پله جایگاه ایران را در توسعه ملی جابه‌جا کرده است؟ فرشاد مومنی، عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبایی معتقد است در فرآیند تحولات سیاسی و الزامات نهادی و سیاسی برای بهبود صنعت خودرو نخست باید کیفیت سیاست‌گذاری‌های اقتصادی ارتقا یابد. رضا ویسه، معاون پیشین هماهنگی و نظارت معاون اول رئیس‌جمهوری که سابقه فعالیت در صنعت خودرو را دارد با اشاره به تحولات درونی و تحلیل مسیر طی شده در این صنعت معتقد است صنعت خودرو امروز مظلوم واقع شده و برعکس آنچه گفته می‌شود از این صنعت حمایت نمی‌شود تا توسعه مورد انتظار محقق شود. آنچه در ادامه می‌خوانید نظرات این دو کارشناس اقتصادی صنعتی است که به دستاوردهای حوزه یادشده در سال‌های پس از انقلاب پرداخته‌اند.

عکس: صمت

فاطمه امیراحمدی
editor@smtnews.ir

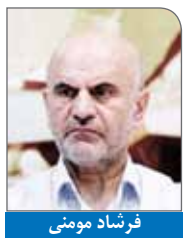
رانتخواری هفت لایه

فرشاد مومنی، اقتصاددان: در شرایط کنونی ایران، زور غیرعلم در فرآیند تصمیم‌گیری از علم بیشتر است. چالش‌های صنعت خودرو کشور از منظر اقتصاد سیاسی به ۴ گروه معرفتی قابل تقسیم‌بندی است. نخست اقتصادسیاسی رویکردی میان‌رشته‌ای یا فرارشته‌ای است. امروز رویکردهای تک‌ساحتی راهگشا نیستند؛ به‌ویژه اینکه آسیب‌های واردشده به اقتصاد ایران متاثر از رویکردهای تک‌ساحتی بوده است. اقتصادسیاسی آمده تا این نقص را برطرف کند. دوم اینکه اقتصادسیاسی رویکردی غایت‌نگر است. در یک اقتصاد رانتی که بقای آن وابسته به‌دستکاری و وارونه‌سازی واقعیت‌ها بوده و نسبتی با منافع توسعه ملی و ارتقای کیفیت زندگی ندارد، اقتصادسیاسی با تمرکز به غایت‌ها و برجسته کردن برآیند حرکت‌های برندگان و بازندگان، گامی بزرگ برای شفافیت واقعیت‌ها برداشته است. در کشور با درصد بسیار بالایی از وارونه‌سازی واقعیت‌ها روبه‌رو هستیم که رویکرد اقتصادسیاسی می‌توان به‌رفع این معضل بپردازد. مشخصه سوم، زیره ذره‌بین قرار دادن منشأ و پیامد نابرابری‌های موجه و غیرموجه رخ داده که منجر به چرایی و چگونگی بروز فساد می‌شود. محور بسیار مهم دیگر، نگاه ژرف‌اندیش به مسائل است.

رویکرد ژرف‌اندیش نوعی بلوغ معرفتی بوده که در آن با تقدم رتبه‌ای مسائل سطح توسعه نسبت به کلان و خرد روبه‌رو هستیم. این مشخصه در واکاوی نابسامانی‌ها اولویت را به بنیان‌های اندیشه‌ای شکل‌دهنده وضع موجود می‌دهد. امروز موضوع‌هایی مانند خصوصی‌سازی و آزادسازی مطرح است که نوعی مشترکات لفظی هستند. آنها اگر بخواهند کارکرد داشته و انتظارات تئوریک را محقق کنند، شرط‌هایی لازم دارند که اگر وجود داشته باشند آنگاه آن اهدف محقق می‌شوند. ازاین‌رو اندیشمندان بزرگ اقتصاد جهان گاهی از بازارهای فاجعه‌ساز نام می‌برند؛ یعنی با فراهم نبودن شرایط اگر به سوی آزادسازی و خصوصی‌سازی حرکت کنیم، فاجعه‌های انسانی، اجتماعی و زیست‌محیطی بدون بازگشت اتفاق خواهد افتاد. بنابراین با یک بازار و یک‌گونه آزادسازی و البته خصوصی‌سازی روبه‌رو نیستیم. برای اجرای هر طرحی نیاز است مفاهیم کلیدی با منطق علم به‌طور عملیاتی تعریف شوند. علاوه‌بر آنکه باید دید روابط تابعی مطرح شده مشروط به‌وجود چه شرایطی هستند. به نظر من، طرفداران بازارگرایی مبتذل که در ایران بزرگ‌ترین نیروی محرکه تشدید مناسبات رانتی کشور است، به عواملی که اجازه عملکرد آزاد را به نیروهای بازار می‌دهند، بی‌اعتنایی مطلق می‌کنند، ضمن آنکه مسئولیت پیامدهای آن را در غیاب آن شرایط هرگز برعهده نمی‌گیرند. هر زمان فاجعه و بحرانی به‌وجود می‌آید، می‌گویند اصل تئوری درست بود اما بد اجرا شد. در کتابی که در این زمینه به نگارش در آورده‌ام، سندهایی در این‌باره که چگونه صندوق بین‌المللی پول بانک جهانی به‌عنوان توصیه به کارشناسان خود گفته است هرگز مسئولیت پیامد توصیه‌های خود را نپذیرید، آورده‌ام؛ هر زمان و هر جا بحرانی ایجاد شد آن را به اجرای بد نسبت دهید. اجرای بد در همه حال در یک ساختار توسعه‌نیافته می‌گنجد و هرگز نمی‌تواند توضیح دهد چرا در ۴ دهه گذشته این همه فرازوفرود در عملکرد اقتصادی داشتیم. ما نیاز بنیادی به اصلاح سازه‌های ذهنی نظام تصمیم‌گیری خود داریم. طرفداران بازار مبتذل فکر می‌کنند از طریق دلالی، سوداگری و دامن زدن به خدمات واسطه‌ای، می‌توان اقتصاد را اداره کرد درحالی‌که امکان ندارد؛ نه بقا به‌دست می‌آید و نه بالندگی. عنوان می‌شود در ایران هر زمان مافیای واردات ورود می‌کند مدعی است واردات آزاد شود تا کیفیت تولیدات داخلی ارتقا یابد. در هیچ‌جای جهان، بنیاد تولید و کیفیت آن از طریق بسط واردات محقق نشده است. اما شواهدی زیادی بر عکس این مسئله در تاریخ وجود دارد.

راه نجات ایران از تولید صنعتی مدرن می‌گذرد. تمام کسانی که در تاریخ اقتصادی فعالیت کرده‌اند، می‌گویند روند سرانه تولید در جهان از تولد حضرت عیسی(ع) تا ۱۷۵۰میلادی(۱۱۲۹خورشیدی)، مسیر تحول تولید سرانه با یک شیب نزدیک به صفر حرکت کرده اما در فاصله ۱۷۷۰(۱۱۴۹) تا ۱۹۷۰(۱۳۴۹) تولید سرانه صنعتی ۱۷۳۰برابر شده است. هر کشوری خود را با این استانداردها منطبق کند، می‌تواند امیدوار باشد فقر و عقب‌ماندگی را رفع کند و به توسعه برسد. از جنبه روش‌شناختی هیچ کشوری نمی‌تواند به‌توسعه دست پیدا کند مگر اینکه نخست به‌لحاظ معرفتی بتواند مهم‌ترین دوره‌های باطل بازتولیدکننده توسعه‌نیافتگی خود را شناسایی کند. اگر این مسائل را خوب درک کنیم متوجه می‌شویم چرا تحریم‌کنندگان به‌صراحت می‌گویند، بنیه صنعتی ایران را بزنید تا کمرشان شکسته شود. گفتنی است اگر دولت ما فقط متکی به رانت نفتی باشد باید شاکر باشیم (آن را گذار خطرناک از دولت خام‌فروش به آینده‌فروش نام‌گذاری کرده‌ام). از سال ۱۳۶۹ تا امروز دولت‌ها در ایران با توهم پولدار شدن شوک به قیمت محصولات کلیدی وارد کرده‌اند اما به‌طور روزمره برای امور جاری خود دائم ناگزیر به وام‌گیری از بانک‌های داخلی و خارجی بوده است. نهادهای نظارتی که باید از منافع ملی دیده‌بانی کنند کارنامه قابل‌قبولی در این زمینه ندارند. گفتند نرخ ارز بالا برود تا صادرات رونق بگیرد؛ داده‌های بانک جهانی نشان می‌دهد صادرات ایران در سال ۲۰۱۷(۱۳۹۶) تا ۲۰۱۸(۱۳۹۷) بیش از ۸۵درصد موادخام و اولیه بوده است. این یعنی زمینگیر شدن که هنوز چرت‌ها را پاره نکرده است. شوک‌هایی که از طریق سطح ملی بر اثر سیاست‌های نابخردانه به بنگاه‌های اقتصادی وارد شده، بیش از ۲ برابر عوامل داخلی آنها است. اگر روندهای مشکوک اداره اقتصاد در سطح ملی را زیر ذره‌بین قرار ندهیم، نمی‌توانیم انتظار بهبودی صنایع از جمله صنعت خودرو را داشته باشیم. در چارچوب مناسبات کنونی تولید تبدیل شده به محملی برای توزیع رانت. طی محاسبه‌ای نتیجه‌ای که به‌دست آمده بود نشان می‌داد در ربع قرن گذشته، سهم صنایع رانتی (آنهایی که از انواع رانت بهره‌مند هستند) از تولید ناخالص داخلی بخش صنعت ایران از حدود ۳۰درصد در سال ۱۳۷۰ به حدود ۷۰درصد در سال ۱۳۹۵ رسیده است. اگر از این امر رمزگشایی نکنیم، نمی‌توانیم بفهمیم چرا درحالی‌که کشور با بحران حاد اشتغال روبه‌رو است در تمام استان‌ها مسابقه راه‌اندازی پتروشیمی و مسابقه جنون‌آمیز تاسیس واحدهای فولادسازی وجود دارد. چه‌کسی نمی‌داند پتروشیمی یکی از سرمایه‌برترین و کم‌اشتغال‌ترین فعالیت‌های اقتصادی موجود است؛ جدا از آلودگی زیست‌محیطی و آب‌بر بودن آنها. در نخستین برنامه دولت روحانی برنامه‌ریزی شد تا به‌شکل غیرتورمی از رکود خارج شویم، در این برنامه‌ها پتروشیمی‌ها هم به‌عنوان پیشران آمده بود. در این زمینه در مقاله «اقتصادسیاسی نخستین بسته سیاسی دولت» اتمام‌حجت شرعی کرده و صمیمانه عنوان کردم این برنامه نشان می‌دهد دولت یازدهم با دولت نهم و دهم درباره اصل استمرار مناسبات رانتی مشکل و تفاوتی ندارد. مشکل و تفاوت در کانون‌های اصابت توزیع رانت است که من نام آن را گذاشته‌ام «رانت‌خواری هفت لایه به‌نام تولید». مجالی به توضیح بیشتر درباره ارزبری صادرات موادخام نیست، چراکه این موضوع جای بحث بسیاری دارد. بنابراین در بستر نهادی تولید، ساختار پشت خود را به تولید صنعتی مدرن کرده و به‌همین دلیل هم تکان‌دهنده‌ترین حادثه‌های اقتصادی معاصر ما به‌کلی مسکوت می‌ماند زیرا منافع رانتی به مافیای رسانه‌ای گره خورده و آنها تعیین می‌کنند چه‌چیزهایی مطرح شود و کدام‌ها مسکوت بماند. برای بهبود صنعت خودرو نخست باید کیفیت سیاست‌گذاری‌های اقتصادی ارتقا یابد.

بنیاد اندیشه‌ای سیاست‌گذاری در ایران به‌ویژه در ۱۳ سال گذشته نسبت به ۳ دهه قبل از آن سقوط کرده است. به اعتبار ابعاد اهمیت صنعت خودرو، می‌توانیم میراث اندیشه‌ای مرحوم حسین عظیمی را زنده کنیم، چراکه ظرفیت‌های مادی و انسانی آن وجود دارد. مهم این است که روندهای مشکوک اداره اقتصاد که عینا در صنعت خودرو هم وجود دارد را زیر ذره‌بین بگذاریم. موضوع را آسیب‌شناسی کرده و سازکارهایی برای برون‌رفت از آن ارائه کنیم. به‌طورمتوسط سود تخصیص دارایی‌ها به واردات خودرو ۵۰۰درصد بیشتر از سرمایه‌گذاری برای تولید است درحالی‌که بازار وسیع خودرو ایران، می‌تواند ما را جزو خودروسازان مطرح جهان کند؛ به‌شرط اینکه قاعده‌گذاری‌ها جدا از رانتخوارها و اداره امور هم در اختیار افراد صلاحیت‌دار باشد. با استناد به گزارش رسمی وزارت صنعت، معدن و تجارت، مجموع واحدهای فعال خودروسازی و در حال ساخت ایران از ۱۱۰ واحد عبور کرده است. هر زمان در ایران دستاوردی از نظر ذخیره دانش ضمنی و ظرفیت‌های سازمانی در تولید خودرو به‌وجود آمده، واردات خودرو به‌شکل نامتعارف افزایش پیدا کرده و مجوزهای جدیدی برای راه‌اندازی واحد جدید صادر شده که ریشه رانتی داشته و توجیه توسعه‌ای نداشته است؛ به‌طوری‌که در زمان تحریم با بی‌سابقه‌ترین جهش در واردات خودرو با تمرکز روی خودروهای لوکس روبه‌رو می‌شویم. تمام این امور از منظر اقتصادسیاسی گویاست. کل واردات خودرو در سال ۱۳۹۰، ۴۲۵۶۲ بوده اما این رقم در سال ۱۳۹۳ از ۱۰۸هزار خودرو هم عبور می‌کند. وقتی می‌گوییم روندهای مشکوک واردات خودرو در ایران؛ یعنی اینکه در حالی‌که نرخ هر بشکه نفت در سال ۱۳۹۳، ۷۰دلار سقوط کرده، نشان می‌دهد چه کسی به چه کسی در حال خدمات‌دهی است.

فرشاد مومنی

در چارچوب مناسبات کنونی، تولید تبدیل شده به محملی برای توزیع رانت

گروگانگیری صنعتی سیاسی

رضا ویسه، کارشناس صنعت خودرو: خودرو صنعتی است که از نگاه مصرف‌کننده جذابیت دارد. اگر این صنعت تعطیل شود برای واردات خودروهای مورد نیاز بازار باید بین ۱۲ تا ۱۵میلیارد دلار پول بدهیم. نکته دیگر این است که صنعت خودرو یک رایانه متحرک است. تمام سخن‌ها از هوشمندسازی اشیا در انقلاب چهارم صنعتی، در حال متولد شدن در صنعت خودرو است که به‌طورقطع زندگی مردم را دچار تحولات اساسی می‌کند. از دیدگاه من، امروز به دو دلیل صنعت خودرو ایران مظلوم واقع شده است؛ نخست اینکه از این صنعت حمایت نمی‌شود، اما شعار می‌دهند که خیلی از آن حمایت شده است.

مسئله دوم این است که صنعت خودرو از سوی مسئولان سیاسی به گروگان گرفته شده است. زحمات زیادی از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۴ برای این صنعت کشیده شد و با تغییر شرایط ارز در کشور بخش خصوصی به‌عنوان قطعه‌سازان وارد این صنعت شده‌اند. معتقدم ۷۰درصد(کف در نظر گرفته شده) سرمایه‌ای که در این صنعت تولید می‌شود متعلق به بخش خصوصی است. می‌توان گفت منابع بخش خصوصی هم به گروگان گرفته شده، ضمن آنکه اداره آن هم از سوی مدیران دولتی است و مدیران دولتی هم ازسوی مقامات سیاسی انتخاب می‌شوند. درحال‌حاضر، بیش از ۹۰درصد تولید خودرو متعلق به ایران‌خودرو و سایپاست و سایر شرکت‌های فعال در این حوزه بدون نظر گرفتن واردات، حجم تولیدشان کمتر از ۱۰درصد است.

ایران‌ناسیونال، سایپا و پارس‌خودرو از شرکت‌های خودروساز در بخش سواری پیش از انقلاب بودند که مربوط به بخش خصوصی و با یک شرکت خارجی همکاری داشتند که پس از انقلاب نخست ملی، سپس مصادره و پس ازآن وارد بند«الف» و در نهایت دولتی شدند. مدیران قبلی تغییر می‌کنند و افراد باتجربه اندک وارد می‌شوند. با آغاز جنگ تحمیلی در سال ۱۳۵۹ تولید خودرو که بیشتر مونتاژ بود (پیکان به‌عنوان خودرو ایرانی به‌لحاظ ارزشی ۴۵درصد داخلی بود) دچار تزلزل می‌شود و تیراژ قبل را هم ندارد. از سوی دیگر، شرکت تالبوت انگلیس ورشکسته می‌شود و دیگر نمی‌تواند قطعات موردنیاز ما را تامین کند. به‌این‌ترتیب بین سال‌ها ۱۳۶۴ تا ۱۳۶۶ تولید خودرو در کشور به‌طورکامل متوقف می‌شود. به‌همین دلیل پس از پایان جنگ قرار بوده برای مونتاژ ۴۰۵ با شرکت پژو قرارداد بسته شود. فراموش نکنیم تمام جهش صنعت خودرو کره بین سال‌های ۱۳۵۷ تا ۱۳۶۹ بوده و بنابراین در مقام مقایسه صنعت خودرو این دو کشور بی‌انصافی می‌شود. در این دوره (پس از پایان جنگ) دو گروه سیاسی (نه اقتصادی و صنعتی) به‌وجود آمد که یکی معتقد بود واردات خودرو باید متوقف شود و تولید ملی داشته باشیم و گروه دیگر می‌گفت باید به سمت سازندگی، رفاه عمومی و رسیدگی به نیازهای مردم پس از جنگ حرکت کنیم.

برخی به‌یاد دارند اواخر جنگ سال‌های بین سال‌های ۱۳۶۸-۱۳۶۷ شرکت ایران‌خودرو حدود ۳۰ تا ۴۰هزار پیکان پیش‌فروش کرده بود اما خودرویی برای تحویل نداشت؛ بنابراین پلتفرم پژو ۵۰۴ را وارد کرد و اتاق پیکان را روی آن گذاشت و به‌نام پیکان ۱۸۰۰ تحویل مشتریان داد. خودروهایی که اواخر دهه ۱۳۶۰ از کره وارد ایران می‌شد، مربوط به سال‌هایی بود که ما توقف تولید داشتیم اما آنها بنیاد خودروهای ملی خود را طرح‌ریزی و عملیاتی کرده بودند. از سال ۱۳۶۹ به بعد تنها راهی که ایران‌خودرو داشت تولید دوباره پیکان با همان امکانات قبلی بود. بنابراین ماشین‌آلات تالبوت که ورشکسته شده بود با مدرک فنی خریداری شد. جالب است در همین سال به‌شدت واردات خودرو تشویق می‌شد، به‌طوری‌که از سال ۱۳۶۹ تا ۱۳۷۲، ۲ میلیارد دلار خودرو وارد کشور شد. مدیران وقت وزارت صنعت، معدن و تجارت معتقد بودند پس از توقف تولید، ساخت دوباره پیکان مانند مرده‌ای است که قرار است از تابوت درآوریم در نتیجه نباید این کار انجام شود. نکته مهم دیگر این بود که تاکید کردند اگر قرار باشد پیکان دوباره تولید شود فقط برای ۵۰هزار خودرو اجازه تولید دارید. خودرو در این دوره یک فرصت طلایی پیدا کرد. در سال ۱۳۷۲ ایران با کمبود ارز روبه‌رو شده و به‌همین دلیل واردات خودرو متوقف شد و خودکفایی ارجحیت پیدا کرد (امروز نیز که دوباره واردات خودرو ممنوع شده به‌دلیل مشکلات تحریمی و ارزی است). با به‌وجود آمدن مشکلات تامین ارز، تولید داخل و زنجیره تامین عزیز شد. بین سال‌های ۱۳۷۱ و ۱۳۷۲ زنجیره تامین قطعات در کشور شکل گرفت. پس از آن تا سال ۱۳۸۴، سیاست‌ها بر همین منوال پیش رفت و توسعه ساخت داخل و تولید داخل با قطعات داخلی ایجاد و سمند به‌عنوان نخستین خودرو ملی تولید و ثبت شد. قرار بود نسل سمند ادامه یابد که بنابر دلایلی نشد. در این سال‌ها سایپا و پارس‌خودرو تولیدی نداشتند. همچنین برای طراحی و ساخت خودرو در داخل با دو چالش اساسی روبه‌رو بودیم؛ نیاز به اندازه‌های اقتصادی بود و برای تولید محدود ۵۰ تا ۱۰۰هزار خودرو نمی‌توانستیم هزینه میلیاردی کنیم.

کشورهایی که با همین مشکل ما روبه‌رو بودند به ادغام روی آوردند. ازاین‌رو در سال‌های ۱۳۵۷ تا ۱۳۷۰ بیشترین ادغام در صنعت خودرو جهان رخ داد (رنو با نیسان، مرسدس‌بنز و کرایسلر، فولکس‌واگن با چند شرکت از آلمان‌شرقی، کیا با هیوندایی و...) تا برای طراحی و توسعه خودرو اندازه اقتصادی (برای آن زمان ۲میلیون بود) ایجاد شود. تولید روزانه ایران‌خودرو در این سال‌ها(۱۳۸۳-۱۳۸۲) حدود ۱۲۰۰ و سایپا ۹۰۰خودرو بود. با این ارقام نمی‌توانستیم به طراحی و تولید خودرو ملی فکر کنیم. ما از مدل چینی‌ها که آن زمان استراتژی موازی داشتند استفاده کردیم. آنها با اروپاییان وارد همکاری مشترک (جوینت‌ونچر) شدند برای اینکه بتوانند وارد بازار جهانی شوند. با این استراتژی برند ملی خود را با کمک دولت طراحی کرده و ساختند. براساس این تجربه بحث پلتفرم مشترک با شرکت رنو شکل گرفت که پس از قرارداد مشخص شد با یک پلتفرم مشترک ۸ مدل در ایران ساخته شود. اینجا وارد سال ۱۳۸۴شدیم و دولت تغییر کرد.

مدیران دولتی جدید روی کار آمدند؛ دیگر مسیرهای تکامل صنعت خودرو در ایران طی نشد. تا پیش از آن از ۱۰ پله، ۸ تای آن طی شده بود. در این شرایط، به‌جای اینکه به‌دنبال این باشیم که چینی‌ها و ژاپنی‌ها چه کرده‌اند، بهتر است راهکارهای منطقی با توجه به وضعیت خودمان پیشنهاد دهیم. درحال‌حاضر، مشکل اصلی خودروسازی مدیران سیاسی آن است. مدیران سیاسی هم بر مبنای سود و زیان یا بر مبنای توسعه کار نمی‌کنند، بلکه مبتنی بر دستور فعالیت دارند. دستور هم هزینه است، درآمد نیست؛ ازاین‌رو صنعتی که باید اقتصادی کار کند این‌گونه نیست. دوم، براساس اصل ۴۴ و خصوصی‌سازی صنایع، بیش از ۵۰ تا ۶۰درصد سهام دو خودروساز واگذار شد اما اتفاقی که افتاد این بود که خودشان دوباره همان سهام را از بازار خریداری کردند. گفته می‌شود ۸۶درصد ایران‌خودرو برای بخش خصوصی است اما در واقعیت بیش از ۵۰درصد آن در دست مدیران دولتی است تا مدیران سیاسی بر فعالیت‌ها کنترل مدیریتی داشته باشند. برای نجات صنعت خودرو از این گرداب، دولت باید سهام خود را به‌طورواقعی به بخش خصوصی واگذار کند تا مدیران حرفه‌ای اقتصادی حاکم شوند، نه مدیران سیاسی. مدیر بنگاه خصوصی دنبال زنده ماندن است. نکته دیگر، معتقدم با توجه به امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری که در بخش خصوصی(قطعه‌سازی) وجود دارد، می‌توان حتی در این شرایط، دست‌کم تا ۸۰درصد قطعات را از داخل تامین و باقیمانده آن را بی‌واسطه یا باواسطه از خارج وارد کرد.

رضا ویسه

برای نجات صنعت خودرو از گرداب، دولت باید سهام خود را به‌طورواقعی به بخش خصوصی واگذار کند تا مدیران حرفه‌ای اقتصادی حاکم شوند، نه مدیران سیاسی

روی خوش انقلاب به صنایع معدنی

بومی‌سازی، بزرگ‌ترین دستاورد فولادی‌ها

معدنکاری پس از انقلاب، مدرن شد

فصل نوین شکوفایی معدن و صنایع معدنی

پیش از انقلاب اسلامی اقتصاد ایران متکی به فروش نفت خام بود و هیچ فعالیت شاخص و مهمی در راستای توسعه صنایع و معادن کشور صورت نگرفته بود، در حالی که ایران با برخورداری از ۶۸ نوع ماده معدنی یکی از کشورهای غنی جهان از حیث دارایی‌های معدنی به‌شمار می‌رود. پیش از پیروزی انقلاب اسلامی معادن محدودی در ایران مورد اکتشاف و بهره‌برداری قرار گرفته بودند و به‌دلیل اهمیت نفت و گاز برای رژیم شاهنشاهی، عمده تمرکز اقتصاد کشور بر این دو بخش بود و معادن مورد کم‌توجهی قرار داشتند. در آن زمان معادن بزرگ کشور تنها توسط بخش دولتی اداره می‌شدند و نتیجه فعالیت دولت برای اکتشاف معدن به بهره‌برداری از کارخانه ذوب‌آهن اصفهان در سال ۱۳۵۰ و تامین نیاز آن برای تولید فولاد از طریق ذخایر معدنی سنگ آهن، زغال سنگ، منگنز، آهک و مقداری مواد اولیه دیگر ختم شد.اما پس از پیروزی انقلاب اسلامی کشور برای شکوفایی اقتصاد صنعتی و معدنی و رهایی از اقتصاد نفتی به سمت اکتشاف و بهره‌برداری از معادن پیش رفت. با گزارش صمت درباره بخشی از دستاوردهای معدنی سال‌های پس از انقلاب همراه شوید تا نمایی از شکوفایی معدن و صنایع معدنی در این دوره برای‌تان آشکار شود.

عکس: صمت

گروه معدن
editor@smtnews.ir

شناسایی ۵۷ میلیارد تن ذخیره معدنی

خودباوری و تکیه به ظرفیت‌های درونی کشور را می‌توان موتور محرکه و عامل رشد جهش‌گونه تولیدات حوزه صنعت و معدن به‌عنوان مهم‌ترین بخش مولد در اقتصاد کشور دانست. صنایع و معادن به‌دلیل تاثیر چشمگیری که بر متغیرهای کلان اقتصادی مانند تولید، اشتغال، صادرات، بازار مصرف و سرمایه‌گذاری دارند، از بخش‌های کلیدی اقتصاد بوده و بزرگ‌ترین بخش مولد کشور محسوب می‌شوند.

به گزارش صمت، نتیجه تلاش‌های سال‌های بعد از پیروی انقلاب در حوزه معدن شناسایی ۵۷ میلیارد تن ذخیره معدنی و شناسایی(۳۷ میلیارد تن ذخیره قطعی) شد که تا امروز بخش عمده‌ای از آن به بهره‌برداری رسیده است. همچنین میزان تولیدات معدنی از ۲۰ میلیون تن در سال ۱۳۵۷ به ۲۲۰ میلیون تن در پایان سال ۱۳۹۶ رسید.

وزارت صنعت، معدن و تجارت شمار معادن فعال کشور را افزون بر ۳ هزار و ۳۰۰ معدن اعلام کرده است. تعداد پروانه‌های بهره‌برداری صادره برای معادن ۱۰ هزار فقره است که از این تعداد ۲ هزار معدن در حال تجهیز و آماده سازی، ۶ هزار معدن فعال و بقیه نیمه‌فعال و راکد هستند.

براساس این گزارش ۶۰ درصد ذخایر معدنی ایران مصالح ساختمانی و بقیه مواد معدنی فلزی و غیرفلزی است. ایران با استخراج سالانه ۱۲ میلیون تن سنگ تزئینی و ساختمانی در بین ۵ کشور برتر جهان قرار دارد اما از نظر صادرات با ارقام ۲۵۰ تا ۴۰۰ میلیون دلار در جمع ۲۰ کشور جای گرفته است.

▣ اتکا به ظرفیت و توان داخلی

پیروزی انقلاب اسلامی ایران در سال ۵۷، فصل نوینی در شکوفایی صنعت و معدن کشور بود و خودباوری و اتکا به ظرفیت و توان داخلی و قطع وابستگی به خارج از کشور و تغییر نگاه مصرفی به نگاه مولد در تولید محصولات صنعتی و معدنی، سبب پیشرفت قابل‌توجهی در بخش صنعت و معدن کشور در ۴ دهه‌ای شد که از عمر انقلاب اسلامی می‌گذرد.

▣ خودباوری رمز پیشرفت

استقلال، خودباوری، خوداتکایی و توجه به توان و ظرفیت‌های درونی کشور در حوزه‌های مختلف سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی را می‌توان نیروی محرکه پیشرفت انقلاب اسلامی در ۴۰ سال عمر آن دانست؛ موضوعی که آثار آن در پیشرفت‌های بخش صنعت و معدن نیز به‌وضوح قابل‌مشاهده است. کاهش وابستگی شدید به واردات مواد اولیه، کاهش وابستگی به کالاهای سرمایه‌ای خارجی و کاهش وابستگی به تخصص‌های فنی و اطلاعات و دانش فنی خارجی را می‌توان از نتایج خودباوری در بخش صنعت و معدن دانست که در افزایش ظرفیت تولید مواد اولیه صنایع کشور و رونق صنعت و بومی‌سازی فناوری و دانش فنی موردنیاز بخش صنعت و معدن تبلور یافته است. سید جواد حسینی کیا، نماینده مردم سنقر در مجلس شورای اسلامی و عضو کمیسیون صنایع و معادن خودباوری را رمز پیشرفت صنعت و معدن کشور دانسته و گفت: انقلاب اسلامی روحیه خودباوری در تمامی زمینه‌ها را در مردم ایجاد کرد و این روح خودباوری سبب شد کارهای سخت و ناشدنی توسط مردم انجام شود که توانمندی‌های حوزه صنعت و معدن و پیشرفت‌های چشمگیری که در این عرصه ایجاد شده، حاصل این خودباوری و خوداتکایی است.

▣ رشد تولید و صادرات

افزایش ظرفیت تولید فولاد از ۵۰۰ هزار تن در ابتدای انقلاب اسلامی به ۲۰ میلیون تن در زمان کنونی، افزایش ظرفیت تولید سیمان از ۶ میلیون تن به ۸۰ میلیون تن، افزایش ظرفیت تولید خودرو از ۱۵۰ هزار دستگاه در ابتدای انقلاب اسلامی به ۲ میلیون دستگاه در زمان حاضر نیز گویای رشد صنعت در بخش‌های مختلف است. رشد بالای تولید مس کاتدی موجب شده جمهوری اسلامی ایران در سال ۹۰ در میان ۱۰ کشور برتر تولیدکننده مس کاتدی قرار گیرد و ظرفیت تولید کشور در این بخش به ۲۵۵ هزار تن برسد. علاوه بر این روند افزایشی تولید کاشی و سرامیک در سال‌های اخیر موجب شده ایران جزو ۵ کشور برتر جهان قرار گیرد. این تنها بخشی از آمار بخش‌های گوناگون صنعتی و معدنی در کشور و مقایسه آن با سال‌های پیش از انقلاب است که نشان‌دهنده جهش تولیدات این حوزه در سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی است. حسینی کیا جهش تولیدات صنعتی و معدنی در کشور را بسیار خوب توصیف کرد و معتقد است اگر به تاریخ انقلاب اسلامی نگاه کنیم، می‌بینیم که هم در حوزه صنعت و هم در حوزه معدن پیشرفت و جهش خوب و چشمگیری داشته‌ایم؛ به عنوان مثال در حوزه سیمان، کشور ما روزی واردکننده این محصول بود اما امروز هم کارخانه سیمان می‌سازیم و هم صادرات انجام می‌دهیم و همچنین در حوزه سنگ و برخی از معادن موجود مانند معدن فیروزه نیز این مسئله وجود دارد، به‌طوری که هم‌اکنون ما سالانه ۴۰ تن فیروزه را در کارخانجات خود که بزرگ‌ترین معادن و کارخانجات سنگ فیروزه جهان است، تولید می‌کنیم. این نماینده مجلس شورای اسلامی این پیشرفت‌ها را غیرقابل مقایسه با دوران پیش از انقلاب دانسته و گفت: در سال‌های پس از پیروزی انقلاب، تعداد واحدهایی که به آنها پروانه داده شده در قیاس با گذشته ده‌ها برابر افزایش پیدا کرده و در کنار آن، معادنی که شناسایی و استخراج می‌شوند بسیار گسترده است و همچنین در فناوری صنعتی نیز پیشرفت خوبی داشتیم که تاثیرات فراوانی بر صنایع ما داشته است.

سید جواد حسینی کیا

▣ سخن پایانی...

در دوران قبل از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی باتوجه به وابستگی کامل نظام حاکم بر کشور به قدرت‌های خارجی، تحولات صنعت، معدن و تجارت متاثر از تحولات سیاسی کشور بود. به هر روی دستاوردهای بخش معدن و صنایع معدنی که با تکیه بر خودباوری، خوداتکایی و استفاده از ظرفیت‌های درونی کشور صورت گرفته، نشان‌دهنده رشد جهش‌گونه این بخش است. البته نباید از نظر دور داشت که تا رسیدن به وضع مطلوب راه درازی پیش روی نظام اسلامی قرار دارد و عبور از رکود آزاردهنده بخش صنعت و معدن در سال‌های اخیر می‌تواند بار دیگر چرخ‌های این بخش‌های مهم از اقتصاد را به حرکت درآورد و پیشرفت‌ها در این حوزه‌ها را دوچندان کند.

چهره

بومی‌سازی ریل دستاورد بزرگ تولید

علیرضا رزم‌حسینی، وزیر صنعت، معدن و تجارت: ذوب‌آهن اصفهان با راه‌اندازی کوره بلند شماره یک، بیش از ۸۰۰ هزار تن به تولید خود اضافه می‌کند که اهمیت بسیاری دارد.

این شرکت قادر به تامین ریل کشور است که دستاورد بزرگی برای ایران به‌شمار می‌رود.

به برکت پیروزی انقلاب اسلامی، تولید فولاد کشور از ۵۰۰ هزار تن به ۲۸ میلیون تن رسید و در افق ۱۴۰۴ تولید ۵۵ میلیون تن مد نظر است که بانی تمام این توفیقات ذوب‌آهن بوده و این امر جای قدردانی از همه کارگران، متخصصان و مسئولان ذوب‌آهن دارد.

این مجتمع عظیم صنعتی ارزش بسیاری برای کشور دارد؛ بنابراین چراغ آن باید روز به روز پرفروغ‌تر باشد و به هر شکلی که می‌توان باید بر کمیت و کیفیت محصولات آن افزود تا جایگاهی جهانی کسب کند.

برهمین اساس ایمیدرو پشتیبان ذوب‌آهن اصفهان است و کمیته‌ای برای حل مشکلات صنعت فولاد تشکیل شده که قطعا حامی این مجتمع عظیم صنعتی خواهد بود.

آنچه مسلم است صنایع فولادی کشور نباید نگاه رقابتی داشته باشند، بلکه تا آنجا که می‌توانند باید از هم پشتیبانی کنند. صنایع فولادی کشور با همت ذوب‌آهن اصفهان به‌وجود آمدند و رشد کردند و حالا باید از این صنعت حمایت کنند.

از سوی دیگر باتوجه به محدودیت‌های فروش نفت، اگر توان صنعت فولاد کشور و پتروشیمی نبود، اداره کشور در ۳ سال اخیر میسر نمی‌شد.

نوبت اول

«آگهی فراخوان»
شرکت سهامی ذوب آهن اصفهان

ردیف	نوع فراخوان	شماره	موضوع	مهلت دریافت اسناد	مهلت ارائه پیشنهاد
۱	مناقصه	۹۸۰۱۱۳۲	خرید ۲۰ عدد مبدل حرارتی	۹۹/۱۱/۱۵	۹۹/۱۱/۲۷
۲	مناقصه	۹۹۰۲۶۸۴	چهار مجموعه تلشکی شمش بر فولادسازی	۹۹/۱۱/۱۶	۹۹/۱۱/۲۷

ضمناً لیست استعلام های مربوط به خریدهای متوسط (بدون برگزاری مناقصه) در سایت شرکت به آدرس ذیل درج می گردد.

سایر موارد:
۱- زمان دریافت اسناد: از تاریخ نشر آگهی نوبت اول تا پایان ساعت اداری مهلت دریافت اسناد (مندرج در جدول)
۲- جهت دریافت اسناد و کسب اطلاعات بیشتر به آدرس www.esfahansteel.ir مراجعه فرمایید.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۳۹۹/۱۱/۱۱ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۳۹۹/۱۱/۱۳
روابط عمومی ذوب آهن اصفهان

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

آگهی مناقصه عمومی
شماره ۹۹/۵۶/ع

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی‌عام) در نظر دارد پروژه "خدمات مهندسی، تأمین کالا، ساخت و نصب تجهیزات به‌صورت توأم (EPC) برای اجرای آسانسورهای ناحیه میکسینگ کارخانه‌های گندله‌سازی ۱و۲ و ساختمان HPGR کارخانه پلیکام" خود را از طریق برگزاری مناقصه عمومی به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید. لذا کلیه متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد مناقصه به آدرس الکترونیکی WWW.GEG.IR مراجعه و اسناد مذکور را به همراه فرم پرسشنامه ارزیابی تأمین‌کنندگان از بخش مناقصه و مزایده دانلود نمایند. مهلت تحویل پاکات ساعت ۹ الی ۱۴ روز شنبه مورخ ۹۹/۱۲/۲ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. ضمناً بازدید از محل اجرای موضوع مناقصه روز یکشنبه مورخ ۹۹/۱۱/۱۹ مقرر شده است. شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در رد یا قبول هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

مدیریت قراردادها و معاملات
شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

آگهی استعلام عمومی تجدید شده
شماره ۹۹/۱۷/س

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی‌عام) در نظر دارد "حفر، تجهیز، توسعه و آزمایش یک حلقه چاه آبرفتی با سیستم ضربه‌ای دورانی و ماده کف‌زا (منطقه ویژه سیرجان، بیمارستان گل‌گهر)" را از طریق برگزاری استعلام عمومی به شرکت پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید. لذا کلیه متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد استعلام به آدرس الکترونیکی WWW.GEG.IR مراجعه و اسناد مذکور و دستورالعمل ارزیابی کیفی و فنی را به همراه فرم پرسشنامه ارزیابی تأمین‌کنندگان از قسمت - مناقصه و مزایده دانلود نمایند. مهلت تحویل پاکات ساعت ۹ الی ۱۴روز سه‌شنبه مورخ ۹۹/۱۱/۲۱ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. ضمناً بازدید از محل اجرای پروژه روز چهارشنبه مورخ ۹۹/۱۱/۱۵ برای متقاضیان بلامانع می‌باشد. لازم به ذکر است شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر در قبول و یا رد هر یک یا تمام پیشنهادات واصله بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

مدیریت قراردادها و معاملات
شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر

IN THE NAME OF GOD
INVITATION TO INTERNATIONAL TENDER
NO: 428139
NO: 2
شرکت فولاد خوزستان (KSC)

KHOUZESTAN STEEL COMPANY INTENDS TO PURCHASE 15000 MT HIGH CARBON FERRO MANGANESE WITH THE FOLLOWING SPECIFICATIONS:

Mn	76 – 78 %	Min 76%
Si	1.2 %	Max
S	0.02 %	Max
C	7.5 %	Max
P	0.3 %	Max
Fe	Rest	
Size Of Pieces	20-60 mm	Min 90 %
	<20 mm	Max 10 %
Packing	Bulk in Container	

Delivery Date 2021			
	March	April	May
	(2500 MT)	(2500 MT)	(2500 MT)
	June	Agust	September
	(2500 MT)	(2500 MT)	(2500 MT)

INTRESTED BIDDERS MAY OBTAIN SET OF DOCUMENTS, CONTAINING THE RELEVANT TERMS AND CONDITIONS BY SUBMISSION OF A WRITTEN APLICATION AND PAYMENT OF A NON-REFUNDABLE FEE OF:
EUR 50 "FIFTY EURO" TO THE ONE OF BELOW ACCOUNT No.:
1) ACCOUNT No. 0100013543943 AT "EXPORT DEVELOPMENT BANK OF IRAN AHVAZ CENTERAL BRANCH"
2) ACCOUNT No. 1902-750-4019644-1 AT "EGHTESAD NOVIN BANK- OF IRAN AHVAZ SHARIATI BRANCH" OR
Rials 2,000,000, "TWO MILION RIALS" TO THE ONE OF BELOW ACCOUNT No.:
1) ACCOUNT No. 0102513186002 AT "MELLI BANK OF IRAN AHVAZ KSC BRANCH"
2) ACCOUNT No. 0100304453001 AT "SADERAT BANK OF IRAN AHVAZ KSC BRANCH"
AND PRESENT THE PAYMENT RECEIPT TO THE FOLLOWING ADDRESS:
RAW MATERIAL & ENERGY PURCHASING DEPARTMENT
KHOUZESTAN STEEL COMPANY (KSC)
KM 10 AHWAZ- BANDAR IMAM KHOMEINI ROAD
P.O.BOX: 1378
POST CODE: 61397-31398
AHWAZ-IRAN
Note 1: BIDDER SHALL SUBMIT WITH TENDER A BID BOND ISSUED BY AN IRANIAN BANK OR BY A EUROPEAN FIRST CLASS BANK , IN THE AMOUNT OF 310,000 Euro OR 88,000,000,000 Rials FOR 15000 MT HIGH CARBON FERRO MANGANESE AND MAY REDUSED IN PROPORTION WITH THE QUANTITY OF BIDDERS OFFER.
Note 2: ALL BIDS MUST BE INFORMED US WHICH PARTICIPATE IN OUR TENDER UP TO 3th Feb, 2021. WHEN YOUR COMPANY IS CONFIRMED AND THE TENDER DOCUMENT IS SENT TO YOU, YOU MUST BE DELIVERED TO THE AFORESAID ADDRESS ON OR BEFORE THE CLOSING DATE 14th Feb, 2021. THE OPENING DATE OF ENVELOPES WILL BE AT 10 AM ON THE 16th Feb, 2021 IN THE BUYER'S CONFERENCE ROOM LOCATED AT THE HEAD OFFICE OF KSC AHWAZ-IRAN AND THE BIDDERS OR THEIR AUTHORIZED REPRESENTATIVES CAN ATTEND THE MEETING OF THE TENDER
Note 3: FOR MORE INFORMTION PLEASE CONTACT WITH FOLLOWING DETAILS:
TeL NO.: +98 61 32908115/ 32136159
Fax No.: +98 61 32908115
Mr. M.FARZINEJAD EMAIL: m.farzinejad@ksc.ir OR VISIT:http://WWW.KSC.IR

تاریخ انتشار اول: ۱۳۹۹/۱۱/۰۷ تاریخ انتشار دوم: ۱۳۹۹/۱۱/۱۱
روابط عمومی شرکت فولاد خوزستان

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر
نوبت دوم

آگهی مناقصه عمومی تجدیدشده
شماره ۹۹/۴۵/ع

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی‌عام) در نظر دارد پروژه "تجهیز و قفسه‌بندی سوله انبار مغزه حفاری" خود را از طریق برگزاری مناقصه عمومی به پیمانکار واجد شرایط و دارای رتبه حداقل ۴ در رشته ابنیه واگذار نماید. لذا کلیه متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد مناقصه به آدرس الکترونیکی WWW.GEG.IR مراجعه و اسناد مذکور را به همراه فرم پرسشنامه ارزیابی تأمین‌کنندگان از بخش مناقصه- مزایده دانلود نمایند. مهلت تحویل پاکات ساعت ۹ الی ۱۴ روز شنبه مورخ ۹۹/۱۱/۲۵ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشند. ضمناً بازدید از محل اجرای موضوع مناقصه روز شنبه مورخ ۹۹/۱۱/۱۸ مقرر شده است. شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر در رد یا قبول هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

مدیریت قراردادها و معاملات
شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر

آگهی دعوت به مناقصه عمومی
انتخاب پیمانکار تأمین نیرو
شرکت صنایع سیمان گیلان سبز (سهامی خاص)

در نظر دارد بخشی از خدمات تأمین نیروی انسانی کارخانه به آدرس: سیاهکل، دیلمان، بعد از روستای گولک را به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید. از متقاضیان شرکت در مناقصه دعوت می گردد از تاریخ چاپ آگهی تا حداکثر تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۶ ضمن ارائه فیش واریزی به مبلغ ۱/۰۰۰/۰۰۰ ریال به حساب شماره ۲۳۹۵۰۰۸۶۴ نزد بانک کشاورزی به نام شرکت سیمان گیلان سبز، جهت دریافت اسناد مناقصه به آدرس ذیل مراجعه و مدارک مربوطه را حداکثر تا پایان وقت اداری روز شنبه مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۲۵ تحویل واحد دبیرخانه شرکت نمایند.
آدرس دفتر مرکزی: خیابان فردوسی، خیابان شهید تقوی، کوچه انوشیروانی، پلاک ۵، شرکت سیمان تهران، ساختمان شرکت صنایع سیمان گیلان سبز
ضمناً جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن: ۶۶۷۰۲۱۵۵-۰۲۱ و ۶۶۷۶۰۱۰۲-۰۲۱ داخلی ۱۰۵ و ۱۰۲ تماس حاصل فرمایند.
شرکت صنایع سیمان گیلان سبز

با ماسبک زندگی اقتصادی را گسترش دهید
www.Gostaresh.news

خبر

ابلاغ دستور اصلاح شیوه‌نامه تنظیم بازار فولاد

معاون اول رئیس‌جمهوری دستور بازنگری و اصلاح شیوه‌نامه تنظیم بازار فولاد، موسوم به شیوه‌نامه ساماندهی عرضه و تقاضای زنجیره فولاد را صادر کرد.

به گزارش بورس امروز، دستور معاون اول رئیس‌جمهوری برای بازنگری و اصلاح شیوه‌نامه تنظیم بازار فولاد، در پی نامه محمد شریعتمداری، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی به اسحاق جهانگیری انجام شده است. وزیر کار در نامه خود نوشته است که با توجه به سهم ۱۵ درصدی صنعت فولاد در بازار سرمایه، شیوه‌نامه تنظیم بازار فولاد علاوه‌بر کاهش صادرات این صنعت، باعث آسیب جدی به سرمایه و اعتماد مردم و ناامنی اقتصادی، اجتماعی و سیاسی خواهد شد.

وزیر کار در درخواست خود برای بازنگری و اصلاح شیوه‌نامه تنظیم بازار گفته است که وزارت کار و شرکت‌های تابع آن، سهم ۲۰ درصدی از معادن و صنایع فولادی کشور دارند و نظرات آنها در تدوین شیوه‌نامه اخذ نشده است.

شریعتمداری در نامه خود درخواست کرده که شیوه‌نامه تنظیم بازار فولاد با هماهنگی وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، کار و اقتصاد و مشارکت شرکت‌های بزرگ فولادی و تشکل‌های این زنجیره به گونه‌ای اصلاح شود که مشخص، شفاف، صریح و بدون امکان اعمال سلایق شخصی و غیرکارشناسی باشد و از ایجاد رانت از سوی برخی افراد که مصداق واضح این موضوع هستند، جلوگیری شود.

بعد از این نامه وزیر کار، اسحاق جهانگیری معاون اول رئیس‌جمهوری در نامه‌ای به محمد نهاوندیان، معاون اقتصادی رئیس‌جمهوری، در تاریخ ۴ بهمن، دستور بازنگری و اصلاح شیوه‌نامه عرضه و تقاضای زنجیره فولاد با تاکید بر حمایت از بورس را صادر کرده است.

روی خوش انقلاب به صنایع معدنی

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

محمد حیدرزاده

محمد کشانی

بسیاری از صنایع معدنی و واحدهای تولیدی متعلق به این صنعت در کشور ما پس از انقلاب شکل گرفته یا توسعه یافته‌اند. فولاد، آلومینیوم، مس، سرب و روی و... در رده مهم‌ترین این صنایع هستند.

بخش قابل‌توجهی از این توسعه‌یافتگی را باید مدیون ظرفیت‌های معدنی و وجود ذخایر غنی انرژی در کشورمان باشیم چراکه این ظرفیت‌ها زمینه توسعه صنایع را فراهم کرده‌اند.

احداث صنعت سرب در دهه ۶۰

محمد حیدرزاده از فعالان صنعت سرب و روی کشور در گفت‌وگو با صمت تاکید کرد: ایران از ذخایر غنی سرب و روی برخوردار است. سال ۱۳۶۳ با هدف بهره‌گیری از این ذخایر، مجموعه‌ای با عنوان شرکت ملی سرب و روی ایران زیر نظر دولت تاسیس شد. احداث واحدی برای تولید روی و سرب فلزی در دستور کار این شرکت قرار گرفت. البته با توجه به کاربرد سرب در صنایع نظامی، احداث واحد تولیدی این فلز در اولویت بود؛ درنتیجه، دولت در مشارکت با شرکتی سوئدی اقدام به تاسیس این واحد کرد.

تولید روی در دهه ۷۰

حیدرزاده افزود: با توجه به مشکلات مالی دولت تصمیم بر این شد که احداث واحد روی را به نیروهای داخلی بسپارند و تولید این فلز را با آزمایش و خطا دنبال کند. در ادامه، در سال ۱۳۷۱ اقداماتی برای احداث واحد روی در ۲ نقطه از کشور اجرایی شد.

نخست کارخانه کالسیمین در منطقه دندی زنجان احداث شد. به موازات این اقدام در سال‌های آغازین دهه ۷۰ شرکتی با عنوان فرآوری مواد معدنی ایران در زنجان تاسیس شد. در ادامه با توجه به ذخایر غنی معدنی روی در زنجان بخش خصوصی نیز به این قضیه ورود کرد و اقدام به سرمایه‌گذاری برای احداث واحدهای روی کرد.

گفتنی است، همزمان با احداث شرکت کالسیمین، واحد روی دیگری با همکاری شرکت NFC چین در بافق یزد با عنوان ذوب روی بافق در سال ۷۵ احداث شد. بهره‌برداری از این ذخیره معدنی پایه بهره گرفتن از ذخایر سرب و روی کشور و توسعه این صنعت بود.

تلاش برای بهبود تولید

وی در ادامه خاطرنشان کرد: در ابتدای کار کیفیت و راندمان تولید پایین بود. اما در طول این سال‌ها توانستیم فرآیندها را بهبود ببخشیم. با توجه به همین تلاش‌ها شاهدیم که بسیاری از تجهیزات مورد نیاز این صنعت در داخل کشور ساخته می‌شود و قطعات و ملزومات آن ایرانی شده‌اند.البته همچنان ایراداتی به عملکرد صنایع روی کشور وارد است. ازجمله آنکه ظرفیت تولید در این صنعت بسیار خرد شده است. کمااینکه درحال‌حاضر بیش از ۸۰ واحد کوچک در کشور به تولید روی مشغول هستند و بسیاری از این واحدها با چالش‌های جدی در مسیر فعالیت خود روبه‌رو هستند. در همین حال تولید روی در قالب یک زنجیره کامل مورد توجه سیاست‌گذاران قرار نگرفته است. شاید اگر برای ورود فناوری و دانش فنی این صنعت هزینه کافی می‌شد درحال‌حاضر، صنعت سرب و روی استاندارد و پاکی را در اختیار داشتیم.

دهمین فولادساز دنیا هستیم

محمد کشانی، عضو هیات‌مدیره انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران در گفت‌وگو با صمت و در تشریح دستاوردهای صنعت فولاد پس از انقلاب ۵۷ ایران گفت: کشور تا سال ۸۵ در رده بزرگ‌ترین واردکنندگان فولاد قرار داشت. اما درحال‌حاضر ایران در جایگاه دهمین فولادساز دنیا قرار گرفته و در همین حال به بزرگ‌ترین صادرکننده این فلز در منطقه خاورمیانه بدل شده است.

عکس: آیدا فریدی

ذوب آهن اصفهان تنها واحد فولادی بود که قبل از انقلاب با ظرفیت تولید ۵۰۰ هزار تن فولاد احداث شد، اما اکنون میزان تولید این فلز استراتژیک به حدود ۳۰ میلیون تن افزایش یافته است. علاوه‌بر این، در افق چشم‌انداز ۱۴۰۴ تولید ۵۵ میلیون تن فولاد هدف‌گذاری شده است.

بهره‌گیری از ظرفیت‌های داخلی

وی تاکید کرد: بدون تردید صنعت فولاد را باید یکی از موفق‌ترین صنایع کشور پس از انقلاب ۵۷ ایران دانست. احداث این حجم از واحدهای فولادی تاثیر بسزایی در رشد اشتغالزایی داشته است. در همین حال زمینه تکمیل زنجیره ارزش افزوده را هم در کشور فراهم کرده است. ایران از ذخایر قابل توجهی از سنگ آهن برخوردار است. بنابراین، تکمیل زنجیره فولاد در کشور به منزله بهره‌گیری از این ظرفیت‌ها خواهد بود.

عضو هیات‌مدیره انجمن تولیدکنندگان فولاد گفت: صنعت فولاد پس از صنایع پتروشیمی بیشترین سهم را از صادرات کشور در اختیار دارد. بنابراین باید اذعان کرد که این صنعت سهم قابل توجهی از ارزآوری را در اختیار دارد.

وی در ادامه افزود: با وجود تمام پیشرفت‌هایی که از آنها سخن به میان آمد اما همچنان در حوزه صنایع بالادستی و اکتشاف ذخایر سنگ آهن با کمبود روبه‌رو هستیم. بنابراین بیشترین همت خود را باید به رشد فعالیت‌های اکتشافی و استخراج سنگ آهن اختصاص بدهیم تا در سال‌های آینده با کمبود مواد اولیه و به دنبال آن توقف تولید روبه‌رو نشویم.

کشانی بزرگ‌ترین چالش این بخش از صنعت را در موقعیت کنونی تغییر در قوانین و مقررات دانست و با اشاره به بی‌ثباتی در اقتصاد کشور گفت: این دست نابسامانی‌ها صادرات بسیاری از تولیدکنندگان را تحت تاثیر قرار داده است. در موارد گوناگون تولیدکنندگان برای حضور در بازارهای صادراتی تلاش ویژه‌ای می‌کنند اما درنهایت فروش بین‌المللی آنها تحت تاثیر تصمیمات ناگهانی و غیرکارشناسی قرار می‌گیرد. اقداماتی که حتی به از دست رفتن فروش صادراتی آنها منجر می‌شود. بدون تردید حضور مجدد در بازار صادراتی دشوارتر از گذشته خواهد بود. درواقع باید تاکید کرد که دولت‌ها وظیفه سیاست‌گذاری را برعهده دارند هرچند که در این سال‌ها با دخالت در امور فعالان صنعتی، تولید را با چالش‌های جدی روبه‌رو کرده‌اند. میزان تولید فولاد کشور در سال آینده به بیش از ۳۰ میلیون تن افزایش می‌یابد. بدون تردید امکان مصرف این حجم از فولاد در کشور وجود ندارد به‌ویژه که بودجه عمرانی کشور نیز برای سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۹۹ و با توجه به تورم رشد چندانی نداشته است. بنابراین، باید هم و غم فولادی‌ها و تولیدکنندگان بر صادرات محصولاتشان اختصاص یابد چراکه توقف صادرات به منزله بروز مشکلات جدی در این صنعت خواهد بود و حتی تداوم تولید آن را هم با اما و اگر روبه‌رو می‌کند.

سخن پایانی

با وجود تمام انتقاداتی که به عملکرد صنایع معدنی وارد است اما بررسی کارنامه عملکرد این صنایع در طول ۴۲ سال گذشته حکایت از آن دارد که واحدهای متعددی در طول این سال‌ها احداث شده و توسعه یافته‌اند. این صنایع اغلب بر پایه ظرفیت‌های معدنی شکل گرفته و نقش ویژه‌ای را در توسعه اقتصادی کشور برعهده دارند.

آگهی تجدید مناقصه عمومی دو مرحله‌ای

شماره مناقصه: ۱۳۸۲۷۹

HOSCO شرکت فولاد هرمزگان

شرکت فولاد هرمزگان جنوب

موضوع مناقصه: تعمیر کابل‌های آبگرد کوره‌های قوس الکتریکی

مناقصه گزار: شرکت فولاد هرمزگان جنوب

نحوه دریافت اسناد: کلیه متقاضیان با ارسال اسناد ذیل به واحد خرید خدمات قراردادی از طریق شماره فکس **۳۳۵۳۰۱۴۵-۰۷۶** (دبیرخانه مرکزی) می‌توانند نسبت به دریافت اسناد مناقصه اقدام نمایند:

۱- کپی فیش واریز مبلغ ۵۰۰،۰۰۰ ریال به شماره حساب ۰۱۱۱۱۱۱۱۰۰۰۰۸ نزد بانک ملی شعبه مرکزی هرمزگان، به نام شرکت فولاد هرمزگان جنوب بابت خرید اسناد مناقصه.

۲- نامه اعلام آمادگی که در آن ۱) ایمیل رسمی شرکت ۲) نام و شماره تماس نماینده شرکت ذکر شده باشد. لازم به ذکر است تمامی مکاتبات، اطلاعیه‌ها و اصلاحات از طریق ایمیل مذکور به مناقصه‌گران اعلام خواهد گردید.

توضیحات:

۱- تضمین شرکت در مناقصه به مبلغ ۵۰۰،۰۰۰،۰۰۰ (پانصد میلیون) ریال خواهد بود.

۲- نوع تضمین شامل یکی از موارد ذیل خواهد بود:

الف- ضمانتنامه بانکی به نفع کارفرما: مدت اعتبار تضمین بانکی باید تا سه ماه پس از صدور بوده و برای سه ماه دیگر نیز قابل تمدید باشد.(چک تضمین شده و یا چک شخصی مورد پذیرش نمی باشد)

ب- فیش واریز وجه نقد معادل مبلغ ضمانت‌نامه به شماره حساب ۰۱۱۱۱۱۱۱۰۰۰۰۸ نزد بانک ملی شعبه مرکزی هرمزگان به نام شرکت فولاد هرمزگان جنوب

نکته: پیش از واریز وجه نقد، اخذ تأییدیه از واحد امور مالی این شرکت جهت دریافت شماره حساب و شناسه واریز الزامی است.

۳- جدول زمانی انجام مناقصه:

آخرین مهلت ارسال نامه اعلام آمادگی جهت شرکت در مناقصه	آخرین مهلت تحویل پاکات مناقصه	تاریخ گشایش پاکات الف و ب
۱۳۹۹/۱۱/۱۵	۱۳۹۹/۱۱/۲۷	۱۳۹۹/۱۱/۲۸

نکته۱: ملاک مهلت برای دریافت اسناد از مناقصه‌گزار، تاریخ نامه اعلام آمادگی و فیش واریزی می‌باشد.

نکته۲: تاریخ گشایش پاکات ج متعاقباً اعلام خواهد شد.

نکته۳: هزینه آگهی با برنده مناقصه می‌باشد.

نکته ۴: در صورت نیاز به بازدید از سایت حسب تشخیص مناقصه‌گزار و یا درخواست مناقصه‌گران تاریخ آن متعاقبا اعلام خواهد شد.

متقاضیان برای آگاهی بیشتر به سایت **www.hosco.ir** مراجعه و یا با شماره **۰۷۶-۴۴۸۴۸۵۷۷** (مقدونی - امور قراردادها) تماس حاصل فرمایند.

روابط عمومی شرکت فولاد هرمزگان جنوب

آگهی برگزاری مناقصه عمومی

شرکت آب و فاضلاب استان اصفهان در نظر دارد عملیات اجرایی به شرح زیر را از طریق مناقصه عمومی به پیمانکاران واجد شرایط واگذار نماید.

شماره مناقصه	موضوع مناقصه	محل تامین اعتبار	مبلغ برآورد (ریال)	مبلغ تضمین (ریال)
۹۹-۴-۱۹۳/۲	عملیات نصب انشعابات فاضلاب منطقه یک شهر اصفهان	جاری	۴،۶۰۴،۱۳۹،۵۷۵	۲۲۸،۱۲۴،۰۰۰
۹۹-۴-۲۱۸/۲	عملیات بهره‌برداری شبکه فاضلاب در منطقه جلگه	جاری	۵،۲۹۳،۱۹۹،۰۶۵	۲۴۸،۷۹۵،۰۰۰
۹۹-۴-۲۱۹/۲	عملیات شستشو و لایروبی، تعمیر و تعویض، ویدئومتری (CCTV) در مدار بهره‌برداری شبکه‌های فاضلاب منطقه ۲ اصفهان	جاری	۱۱،۵۵۸،۲۸۸،۰۶۰	۴۳۶،۷۴۸،۰۰۰
۹۹-۴-۲۲۱/۲	عملیات نصب و اصلاح انشعابات فاضلاب در منطقه ۵ شهر اصفهان	جاری	۸،۲۱۶،۹۹۶،۹۰۰	۳۳۶،۵۰۹،۰۰۰

مهلت تحویل اسناد به دبیرخانه معاملات شرکت **اتاق ۲۹۲**: تا ساعت **۱۵:۰۰** روز **شنبه** به تاریخ **۹۹/۱۱/۲۵**

تاریخ گشایش اسناد مناقصه: از ساعت **۰۸:۰۰** صبح روز **یکشنبه** به تاریخ **۹۹/۱۱/۲۶**

دریافت اسناد: سایت اینترنتی

شرکت آب و فاضلاب استان اصفهان

WWW.abfaesfahan.ir

پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات

WWW.iets.mporg.ir

شماره تلفن گویا: ۸-۳۶۶۸۰۰۳۰ - ۰۳۱ (داخلی ۳۸۴)

تاریخ انتشار: ۱۳۹۹/۱۱/۱۱ — **نام روزنامه: صمت**

شرکت آب و فاضلاب استان اصفهان

آگهی مناقصه عمومی یک‌مرحله‌ای

نوبت اول
شناسه ۱۰۸۶۰۶۶

شرکت شهرکهای صنعتی بوشهر

شرکت شهرکهای صنعتی استان بوشهر

شماره مناقصه	عنوان پروژه و محل اجرا	برآورد هزینه اجرای کار (ریال)	مبلغ تضمین شرکت در مناقصه (ریال)	نوع تضمین شرکت در مناقصه	رشته و گروه پیمانکاری	نظارت	مدت اجرای کار
۹۹/۴	خرید لوله و متعلقات شبکه توزیع آب شهرک صنعتی بوشهر ۲ فاز سه	-	۳،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰	طبق آیین‌نامه تضمین معاملات دولتی	دارا بودن گواهی پروانه تولید و بهره‌برداری	معاونت فنی شرکت شهرکهای صنعتی استان بوشهر	۱ ماه
۹۹/۵	احداث شبکه توزیع برق فشار متوسط ۲۰ کیلو ولت شهرک صنعتی دیر	۲،۹۷۴،۸۲۱،۳۷۶	۱۵۰،۰۰۰،۰۰۰	طبق آیین‌نامه تضمین معاملات دولتی	نیرو (۵)	معاونت فنی شرکت شهرکهای صنعتی استان بوشهر	۳ ماه

مدت اعتبار تضمین شرکت در مناقصه: ۳ ماه پس از تاریخ بازگشایی پاکات

محل تامین اعتبار مناقصه: از **محل داخلی** می‌باشد.

محل دریافت و تحویل اسناد: از طریق **سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد)**

فروش اسناد: تا روز **چهارشنبه مورخ ۹۹/۱۱/۱۵** در مقابل واریز وجه به مبلغ ۵۰۰،۰۰۰ ریال به حساب شماره (۴۰۰۱۱۰۷۳۰۴۰۱۹۵۵۱) به نام (شرکت شهرکهای صنعتی استان بوشهر) در **سامانه ستاد** می‌باشد.

آخرین مهلت تحویل اسناد: تا پایان ساعت اداری روز **چهارشنبه** مورخ **۹۹/۱۱/۲۹ ضمنا به پیشنهادهای خارج از موعد مقرر ترتیب اثر داده نخواهد شد.**

گشایش پاکات: روز **یکشنبه** مورخ **۹۹/۱۲/۰۳** ساعت **۱۰ صبح**

آدرس شرکت شهرکهای صنعتی استان بوشهر: بلوار سپهبد قرنی- ورودی شهرک صنعتی بوشهر ۱- شرکت شهرکهای صنعتی استان بوشهر

ضمنا آگهی مناقصه در سایت‌های ذیل درج گردیده:

۱- کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکات فقط از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس **setadiran.ir** انجام خواهد شد.

۲- آدرس پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات کشور: **iets.mporg.ir**

توجه: هزینه درج آگهی روزنامه به عهده برنده مناقصه می‌باشد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۳۹۹/۱۱/۱۱ — **تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۳۹۹/۱۱/۱۲**

شرکت شهرکهای صنعتی بوشهر

تمدید بند الف آگهی مناقصه مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۱۴

پیرو بند الف آگهی مناقصه مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۱۴ سازمان مدیریت پسماند شهرداری اصفهان در خصوص:

الف) تهیه و اجرا و راه‌اندازی تاسیسات مکانیکی خط یک و دو توسعه کارخانه کود آلی سازمان مدیریت پسماند شهرداری اصفهان مطابق با نقشه‌های اجرایی و دستورکارهای ابلاغی از سوی کارفرما (کلیه نقشه‌ها و دستورالعمل‌ها در قالب cd ارائه می‌گردد) واقع در کارخانه پردازش پسماند و تولید کود آلی این سازمان.

بدین‌وسیله مدت دریافت و تحویل اسناد بند الف مناقصه مذکور تا پایان وقت اداری روز **دوشنبه** مورخ **۱۳۹۹/۱۱/۱۳** تمدید گردید.

پیشنهادات روز **سه‌شنبه** مورخ **۱۳۹۹/۱۱/۱۴** در محل سالن جلسات معاونت محترم خدمات شهری شهرداری اصفهان بازگشایی خواهد شد.

سازمان مدیریت پسماند شهرداری اصفهان

گسترش تجارت
صمت
شنبه
۱۱ بهمن ۱۳۹۹
۱۶ جمادی‌الثانی ۱۴۴۲
۳۰ ژانویه ۲۰۲۰
شماره ۱۷۱۹
پیاپی ۳۰۳۷

سندروم عملکرد منفی در دور دوم

باید از توان بخش خصوصی بیشتر استفاده می‌کردیم

یادداشت

تجربه‌های جهانی را جدی بگیریم

حامد محمدی- رئیس گروه بهبود محیط کسب‌وکار دفتر امور اقتصادی و سیاست‌های تجاری

اقتصاد ایران یک اقتصاد نفتی، با مالکیت دولت و بخش عمومی است. اقتصادی بسته و شبه‌انحصاری که با این مشخصات گاهی توانایی ایجاد رشد را ندارد.

با توجه به این ویژگی‌ها نسبت به بسیاری از کشورهای هم‌رده و حتی با مزیت‌های کمتر در این حوزه عملکرد نامطلوبی را در این حوزه ارائه کرده است.

به طور کلی در این نوع اقتصاد، وقتی منافع مدیران دولتی و زیرمجموعه‌های آنها تامین می‌شود، دیگر برای این ویژه‌خواران دلیلی وجود ندارد که شاکله اقتصادی کشور تغییر کند و به سمت خصوصی‌سازی واقعی، آزادسازی و توسعه صادرات پیش برود و اقتصاد همچنان به روند بیمارگونه خود در این دایره بسته ادامه می‌دهد.

بنابراین می‌بینیم که با وجود چنین نظام اقتصادی در کشور، راهی برای ایجاد گشایش وجود نخواهد داشت و برخلاف تصور بسیاری، مشکلات اقتصادی موجود در کشور در این وضعیت بیش از آنکه مربوط به بیرون از مرزها باشد، نشأت گرفته از مسائل داخلی است.

البته این موضوع به این معنی نیست که راهی برای رهایی کشور از این تنگنا نداریم و تجربه‌های دیگر کشورها در این زمینه و نتایج به‌دست آمده برای اقتصاد آنها نشان می‌دهد که راهکارهای مناسبی برای رهایی از این وضعیت وجود دارد.

در این زمینه به نظر می‌رسد ساده‌ترین راه‌حل، پیوستن کشور به اقتصاد جهانی و خروج از انزوای اقتصادی باشد.

هند در اوایل دهه ۹۰ میلادی به واسطه اقتصاد دولتی دچار بحران شد و این معضل به اندازه‌ای جدی بود که این کشور توان واردات دارو برای تامین نیازهای داخلی خود را نیز نداشت.

در این شرایط تنها کشوری که حاضر شد به هند وام بدهد، ژاپن بود که این کار را در ازای اینکه قرارداد تجارت آزاد میان دو کشور منعقد شود انجام داد.

به این ترتیب، کشور بسته و به‌شدت دولتی هند که روسای آن فقط از کالاها و خودروهای داخلی استفاده می‌کردند، راه ادغام در بازارهای جهانی را پیش گرفت و تمام مجوزها و محدودیت‌های ایجادشده برای فعالان تولیدی و اقتصادی کشور خود را یک‌شبه ملغی کرد و در مسیر جدیدی در حوزه اقتصاد و تجارت قرار گرفت.

البته این موضوعی نیست که فقط درباره هند صدق کند و تجربه کشورهای مختلف اعم از چین، مالزی، ترکیه، اندونزی، ویتنام و برخی کشورهای افریقایی نیز همین نتایج را نشان می‌دهد.

در این زمینه یکی از نمونه‌های موفق دیگر کشور ترکیه و سیاست‌های اقتصادی اتخاذشده در این کشور است. ترکیه در این سال‌ها علاوه‌بر اینکه عضو اتحادیه تجاری اروپا و سازمان تجارت جهانی بوده، با بیش از ۸۰ کشور قرارداد تجارت آزاد دارد و از این طریق حضور خود را در تجارت و اقتصاد بین‌المللی تثبیت کرده است.

حال اگر این وضعیت در ترکیه را با ایران مقایسه کنیم، خواهیم دید که کشور ما یک کشور بسته و جزو آخرین رتبه‌ها در شاخص آزادی اقتصادی در جهان است و این وضعیت در حالی است که ایران در هارتلند قرار داشته و بزرگ‌ترین مزیت ما دسترسی و نزدیکی به بازارهای متعدد منطقه‌ای است. بررسی‌های انجام‌شده در این زمینه نشان می‌دهد که ما در صورت ادغام در بازارهای جهانی می‌توانیم مزیت‌های بسیار بالایی را در تولیدات صنعتی برای کشور به دست آوریم و اگر اراده‌ای برای بهبود وضعیت اقتصادی و تجاری کشور وجود داشته باشد، می‌توانیم در این مسیر حرکت کنیم.

در گزارش صمت مطرح شد

موفقیت‌ها و ناکامی‌های ۴ دهه تجارت

تجارت در دنیای امروز یکی از ارکان مهم سودآوری کشورها تلقی می‌شود. هر کشور می‌کوشد تا با استفاده از اهرم‌ها و ابزارهایی که در اختیار دارد به نحو مطلوب از امکانات تجاری خود استفاده کند. کشور ما نیز به نوبه خود با در اختیار داشتن منابع طبیعی و زیرزمینی، نیروی کار جوان و موقعیت استراتژیک منطقه‌ای، در این سال‌ها اقداماتی را در حوزه توسعه تجاری انجام داده است. اگرچه برخی از کارشناسان اقتصادی این حرکت‌ها را با توجه به موضوعاتی مانند ۸ سال دفاع مقدس و مقابله با تحریم‌ها قابل قبول می‌دانند، برخی دیگر از فعالان و کارشناسان اقتصادی معتقدند که کشور در این سال‌ها می‌توانست حرکت‌های درخور توجه بیشتری را در حوزه توسعه تجاری انجام دهد اما از این موضوع غفلت شده است. با توجه به این دو رویکرد، موضوع عملکرد اقتصادی کشور را در آستانه چهل‌وسومین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی با دو کارشناس اقتصادی مطرح کرده‌ایم که در ادامه شرح آن را می‌خوانید. با گزارش روزنامه صمت همراه باشید:

پیمان صفردوست
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

آنچه از فضای کلی شرایط امروز اقتصاد و تجارت کشور به نظر می‌رسد این است که ما بیش از آنکه زخمی شرایط بیرونی و تحمیلی باشیم، چوب استفاده از راه‌حل‌های تکراری و ناموفق را می‌خوریم

قابل قبول بوده‌ایم

سپهر عبدالله‌پور- کارشناس اقتصادی: اگر بخواهیم به طور گذرا به موضوع دستاوردهای پس از پیروزی انقلاب در حوزه‌های اقتصادی و معیشتی، نگاهی بیندازیم، در وهله اول می‌توانیم به شاخص توسعه اقتصادی اشاره کنیم که در این سال‌ها روندی رو به رشد داشته است.

این شاخص که نشان‌دهنده کیفیت زندگی است و شامل مواردی چون آموزش، دسترسی به خدمات بهداشتی درمانی و امید به زندگی می‌شود در سال‌های پس از انقلاب روند قابل قبولی را داشته است.

به طور کلی در طول سال‌های بعد از انقلاب، رشد کشور به لحاظ درصد رشد در دنیا اول بوده و یکی از بالاترین شاخص‌های توسعه انسانی را تجربه کرده است. هرچند درحال‌حاضر از نظر میزان شاخص حائز رتبه نخست نیستیم اما رتبه ما به لحاظ درصد رشد همچنان اول است که یکی از دلایل آن گسترش خدمات درمانی و زیرساخت‌ها و دیگری توسعه آموزش و پرورش و آموزش عالی و دسترسی همگانی به آن بوده است.

این موضوع که درحال‌حاضر به‌عنوان یکی از ایندکس‌های مهم توسعه‌یافتگی مطرح می‌شود عملکرد کشور ما را در این زمینه واجد رتبه قابل قبولی کرده و می‌تواند جزو دستاوردهای این سال‌ها محسوب شود.

موضوع دیگر قابل طرح درباره دستاوردهای حوزه‌های معیشتی و اقتصادی در سال‌های پس از انقلاب اسلامی بحث گسترش زیرساخت‌ها به‌ویژه در شهرستان‌ها است.

همان‌طور که می‌دانید پیش از انقلاب عمده تمرکز بر تهران و شهرهای بزرگ بود اما بعد از انقلاب این روند دچار تغییر شد و مناطق محروم و روستاها مورد توجه بیشتری قرار گرفتند؛ این موضوع باعث شده است که در کشور امروز بالای ۹۵ درصد مناطق به برق دسترسی داشته باشند. در بحث گازرسانی نیز در این سال‌ها کارهای خوبی انجام شده و می‌توان گفت که گازرسانی در کشور ما در عمل دستاورد پس از انقلاب است و ما در این حوزه اقدامات مطلوبی انجام داده‌ایم.

نکته قابل توجه دیگر در این حوزه میانگین رشد اقتصادی و درآمد سرانه است. در مجموع از سال‌های ۶۸ و ۶۹ تا سال‌های اواخر دهه ۸۰ و اوایل دهه ۹۰ کشور ما با میانگین ۴ تا ۵ درصد رشد اقتصادی مواجه بوده که این میزان عملکرد به‌نسبت قابل قبولی در این حوزه به شمار می‌رود. البته متاسفانه در ۹ سال گذشته چون عملکرد رشد اقتصادی در کشور ما نزدیک به صفر بوده و درجا زده‌ایم، تمام آثار مربوط به رشد سال‌های پیش از آن را از بین برده و باعث دیده نشدن آنها شده است.

مسئله دیگری که در موضوع دستاوردهای اقتصادی پس از انقلاب مطرح می‌شود، ضریب جینی است؛ این شاخص نشان‌دهنده میزان نابرابری در جامعه است و فاصله درآمدی بین دهک‌ها را منعکس می‌کند که در این زمینه ایران با میزان بهبود ۱۰ درصدی در ضریب جینی از ابتدای انقلاب تا سال ۹۵ مواجه بوده است. این میزان عملکرد قابل قبولی در کاهش اختلاف دهک‌های بالا و پایین در زمینه درآمد سرانه را در طول این سال‌ها نشان می‌دهد که البته این دستاورد نیز در چند سال اخیر با توجه به موج تورمی ایجاد شده در کشور و مسئله کاهش رشد اقتصادی تحت تاثیر تحریم‌ها قرار گرفته و این تا حدودی این شاخص را منفی کرده است.

از این رو، می‌توان نتیجه گرفت که مجموع اتفاقات مثبتی که در سال‌های بعد از انقلاب رخ داده، به‌عنوان یک تحول فکری و فرهنگی قابل قبول و شایسته تحسین تلقی می‌شود اما در حوزه اقتصاد کلان به‌ویژه در حوزه‌هایی مانند رشد اقتصادی، درآمد سرانه و کنترل تورم در دهه ۹۰ به شکل مطلوب عمل نکرده‌ایم که البته مشکلات اقتصادی مانند جنگ تحمیلی و تحریم‌ها نیز در این موضوع دخیل بوده و باید این موارد را نیز در این معادله دخیل بدانیم.

شاخص توسعه اقتصادی که نشان‌دهنده کیفیت زندگی است در سال‌های پس از انقلاب روند قابل قبولی داشته است

فرصت‌سوزی کرده‌ایم

میرهادی رهگشای -کارشناس اقتصادی: با توجه به ظرفیت‌های بسیاری که در ایران چه از نظر جایگاه استراتژیک و چه از نظر موقعیت همسایگان که اغلب واردکننده کالا هستند وجود دارد ما می‌توانستیم در این سال‌ها حرکت‌های بسیار قابل توجهی را در حوزه تجارت انجام دهیم اما اگر به کارنامه کشور در این سال‌ها نگاه کنیم، متوجه می‌شویم که ما در این سال‌ها کمترین استفاده را از این موضوع کرده‌ایم و نسبت تجارت ایران به تولید داخلی با وجود این همه مزیت و وجود بازارهای بکر و گسترده در منطقه، پایین‌تر از کشورهای دیگر است و به هیچ وجه وضعیت خوبی در این زمینه نداریم.

متاسفانه آمارها در این زمینه نشان می‌دهد که بخش زیادی از همین تجارت ناچیز ما نیز مربوط به نفت خام و محصولات اولیه می‌شود و در حقیقت ما در موضع قابل افتخاری در این زمینه قرار نداریم.

قابلیت‌ها و ظرفیت بسیار زیادی در کشور ما برای رسیدن به نقاط روشن در تجارت جهانی وجود دارد اما برنامه‌ریزی‌ها در این زمینه در طول این سال‌ها بسیار ضعیف بوده و می‌توان گفت که ما در این سال‌ها به‌شدت از توجه به موضوع تجارت کوتاهی کرده‌ایم.

شاید برخی از صاحب‌نظران در این حوزه تاثیرات جنگ تحمیلی را در بروز این ناکامی‌ها موثر بدانند اما باید به این نکته توجه داشته باشیم که درحال‌حاضر بیش از ۳۰ سال از پایان جنگ تحمیلی می‌گذرد. در زمان جنگ تحمیلی و دوره پس از آن بدون شک این موضوع، تجارت ما را تحت تاثیر قرار داده اما پس از آن ما باید برنامه‌ریزی‌های لازم را برای گسترش توافقات تجاری با سایر کشورها در دستور کار قرار می‌دادیم؛ با کشورهای همسایه در راستای گسترش روابط تجاری می‌کوشیدیم و خط‌های تولید مشترک ایجاد می‌کردیم.

در این سال‌ها ناامنی کشورهای همسایه نیز موضوع قابل توجهی بوده اما نمی‌توان تمام ناکامی‌های تجاری کشور را به این موضوع ربط داد و ما باید روابط تجاری خود را در ۳۰ سال اخیر به نحوی گسترش می‌دادیم که وابستگی متقابلی با کشورهای همسایه شکل گرفته بود، تحریم‌ها هم که امروز به‌عنوان عامل دیگری در ناکامی‌های تجاری از آن یاد می‌شود، نمی‌توانست تا این حد بر اقتصاد ما اثرگذار باشد.

از طرف دیگر، می‌بینیم که روابط بانکی ما با کشورهای همسایه همچنان وابسته به دلار امریکاست درحالی‌که این موضوع در این سال‌ها می‌توانست به شکل دیگری رقم بخورد اما ما هنوز پس از این سال‌ها فکری در این باره نکرده‌ایم.

بحث روادید و حمل‌ونقل کالا از همه مسیرها همچنان با مشکلاتی همراه است که باید تا امروز به شکل مطلوبی برطرف می‌شد و این موضوع نیز برای ما قابل افتخار نیست.

شاید مشکل اصلی ما در این سال‌ها در تجارت خارجی و برنامه‌ریزی‌های مربوط به آن این بوده که همواره سیاست‌های سلبی را مد نظر داشته‌ایم. از سوی دیگر، به نظر می‌رسد که توجه و تمرکز ما در حوزه تجارت در این سال‌ها به مواردی بوده که اصلا قابل تحقق نیست و درواقع مسیر درستی را برای تجارت خارجی کشور انتخاب نکرده‌ایم.

یکی از این ضعف‌ها در این سال‌ها این بوده که همه دست‌اندرکاران ما تلاش می‌کنند تا تجارت خارجی کشور را برمبنای کشورهای اروپایی شکل دهند و به آن سمت متمایل باشند؛ درحالی‌که تجربه این سال‌ها نشان داده است اروپا و امریکا بنابر هر دلیلی تمایلی برای ایجاد ارتباط با کشور ما ندارند. این اصرار ما و انکار اروپایی‌ها در این سال‌ها باعث هدر رفتن توان و تمرکز ما در حوزه تجارت شده است و فرصت‌های موجود دیگر را برای مبادلات تجاری از دست داده‌ایم.

البته تمام آنچه گفته شد به معنی پایان فرصت ما برای تحقق توسعه تجاری و حد و اندازه‌های استاندارد نیست و ما می‌توانیم از قابلیت‌های موجود و فرصت‌های پیش رو استفاده کنیم اما باید اراده‌ای در این زمینه وجود داشته باشد.

کشورهای همسایه، کشورهای منطقه و کشورهای آسیای میانه همه و همه از ظرفیت‌هایی هستند که می‌توانند به‌عنوان گزینه‌های صادراتی ما و ابزاری برای توسعه تجاری کشور به شمار روند.

ما درباره کالاها و خدمات بسیاری دارای مزیت‌های صادراتی هستیم که باید تمرکز بیشتری بر آنها بگذاریم اما تلاش کافی را تاکنون از این حوزه دریغ کرده‌ایم.

خدمات فنی و مهندسی، توریسم‌درمانی و بسیاری از موارد دیگر می‌تواند گزینه مناسب ما برای تجارت و مبادلات تجاری باشد اما این کار در درجه نخست نیاز به برنامه‌ریزی و پس از آن ایجاد بسترهای مناسب دارد. حمل‌ونقل کالاها و ترانزیت باید دارای نظام بهتری باشند، مجوزها در این زمینه باید به شکل مطلوب‌تری صادر شوند و خط تولیدهای مشترک با کشورهای دیگر راه‌اندازی کنیم.

ضمن اینکه تصمیم‌گیران اقتصادی ما در این سال‌ها معمولا هر زمان که صحبت از تجارت به میان آمده، آن را به معنی صادرات درنظر گرفته‌اند درحالی‌که امروز نباید تجارت را تنها در صادرات خلاصه کنیم و باید بتوانیم چه در حوزه صادرات و چه در حوزه واردات به طور همزمان با کشورهای مختلف دارای بهترین عملکردها باشیم و در تداوم این ارتباط به گسترش روابط تجاری و در نهایت توسعه تجاری دست پیدا کنیم.

در نهایت اینکه به نظر می‌رسد ما در این سال‌ها بیش از آنکه با دستاوردهای مطلوب در حوزه تجارت مواجه باشیم، با قابلیت و ظرفیت‌هایی روبه‌رو بوده‌ایم که در صورت اتخاذ تصمیمات درست در آن زمینه‌ها می‌توانستیم به دستاوردهای مطلوبی برسیم اما متاسفانه در بسیاری موارد استفاده مطلوب و موثر نکرده‌ایم.

قابلیت‌ها و ظرفیت بسیار زیادی در کشور برای رسیدن به نقاط روشن در تجارت جهانی وجود دارد اما برنامه‌ریزی‌ها در این زمینه در طول این سال‌ها بسیار ضعیف بوده است

نیاز به راه‌ها و راهنماهای جدید

ایران در ۴ دهه اخیر با فراز و نشیب‌های فراوانی در حوزه‌های مختلف دست و پنجه نرم کرده و بی‌انصافی است که بخواهیم بدون درنظر گرفتن مواردی مانند ۸ سال جنگ تحمیلی و تحریم‌هایی که همیشه همراه اقتصاد ما بوده‌اند، به تحلیل موقعیت‌های از دست رفته تجاری بپردازیم. اما از سوی دیگر، نباید همیشه تمام ناکامی‌ها را نیز به گردن این مشکلات بیندازیم و از این مشکلات به‌عنوان سنگری برای مخفی شدن از تیر انتقادها استفاده کنیم.

آنچه از فضای کلی شرایط امروز اقتصاد و تجارت کشور به نظر می‌رسد این است که ما بیش از آنکه زخمی از شرایط بیرونی و تحمیلی باشیم، چوب استفاده از راه‌حل‌های تکراری و ناموفق را می‌خوریم زیرا با وجود موقعیت‌هایی که در این سال‌ها در مسیر تجارت کشور وجود داشته، معمولا به شکل درستی از آن استفاده نکرده‌ایم و حتی در مواردی موانعی را نیز با تصمیمات و مصوبات غلط در این مسیر قرار داده‌ایم.

اقتصاد یک علم است و تجارت بخش مهمی از این علم است و نمی‌توان با اصرار و ابرام، شیوه‌های غلط را به امید رسیدن به پاسخ‌های درست به آن داد. کشور ما دارای یک تجارت جوان است که برای رسیدن به قله‌های مدنظر خود نیاز به قدرت ریسک و استفاده از راه‌حل‌های جدید و کارا دارد. شاید ما در این حوزه علاوه‌بر برنامه‌های جدید نیاز به برنامه‌ریزان جدیدی نیز داریم که تاب تحمل فشارهای حاصل از ایجاد تغییرات جدید را داشته باشند.

یادداشت

چرا دولت اصلاحات بهترین عملکرد را داشته است؟

زهرا کریمی
استاد دانشگاه مازندران

آنچه عملکرد دولت اصلاحات را از دیگر دولت‌های پس از انقلاب متمایز می‌کند این است که در بخش مالی و پولی این دوران همزمان شد با حاکمیت انضباط و سخت‌گیری در مقابل بی‌انضباطی‌ها. همچنین حساب ذخیره ارزی برای نخستین‌بار در کشور ایجاد شد که بنا بود درآمدهای نفت را برای نسل‌های آینده کشور هم نگه دارد و در کنار آن به توسعه پروژه‌های عمرانی در کشور منجر شود. البته در آن زمان هم مشکلاتی مشابه آنچه گریبان صندوق توسعه ملی را می‌گیرد، گرفت و آن حساب در عمل نتوانست عمری طولانی داشته باشد. دولت اصلاحات قبل از هر چیزی سعی کرد از گذشته درس بگیرد و از مشکلات بیاموزد. درنتیجه متوجه شد هر طوری که هست باید درآمدهای کشور افزایش یابد و از نظر اقتصادی باید توسعه پیدا کنیم. به همین دلیل در آن دوره در مقایسه با دولت‌های دیگر حرف‌های کارشناسی در کشور به‌شدت بیشتر مورد توجه قرار می‌گرفت. گفت‌وگو و اظهارنظر سر تصمیمات و چگونگی اتخاذ تصمیمات مختلف جزو چیزهایی بود که در دوران دولت اصلاحات نسبت به دوره‌های قبل و بعد از او در دستور کار قرار داشت. از این رو، برخی تصویری از دوره اصلاحات می‌دهند که گویا در آن زمان کشور دچار تنش‌های منطقه‌ای و جهانی بود. انگار نه انگار که مشکلات ایران بر سر مسئله هسته‌ای در دوره آقای خاتمی آغاز شد. با این حال، تفاوت ایشان با رئیس‌جمهوری بعد از خودش این بود که تلاش می‌کرد تا مشکلات را مدیریت کند. آن زمان آقای حسن روحانی خود به عنوان مامور مذاکرات از طرف ایران با نمایندگان کشورهای دیگر گفت‌وگو می‌کرد. آن تنش‌ها در آن زمان هیچ‌گاه مانند ابتدای دهه ۹۰ نشد چراکه گفت‌وگو و تنش‌زدایی از دستور کار دولت خارج نشد. با این همه نباید یکسره این تنش‌ها را بی‌اثر دید. چنانچه مشکلات هسته‌ای در دوره دوم اصلاحات به وجود نمی‌آمد به طور قطع شاخص‌های اقتصادی کشور در دوره دوم اصلاحات رشد بیشتری می‌کرد و اقتصاد در شرایط بهتری به دولت بعدی واگذار می‌شد. در این میان نباید فراموش کرد که گرچه رابطه با ایالات متحده در زمان خاتمی هم قطع بود اما روابط ایران با اروپایی‌ها در بهترین دوران خود بود. علاوه‌بر این، روابط ایران با کشورهای منطقه از جمله عربستان سعودی نیز روابطی مبتنی بر احترام و حسن همجواری بود. با این حال، پس از پایان دولت اصلاحات دوران پرماجرای دولت نهم و دهم آغاز شد، دوره‌ای که در آن ماجراجویی‌های داخلی و بین‌المللی روی بورس آمد و رئیس‌جمهوری محترم با انجام رفتارهای خاص خودش تلاش می‌کرد به پیش رود. البته آمارهای مربوط به رشد و تورم در دوره دوم ایشان خیلی بغرنج شد اما نباید فراموش کنیم در همان دوره اول ایشان کشور با حجم چشمگیر واردات روبه‌رو شد. در دوره اول ایشان بود که بسیاری از تولیدی‌های کشور تعطیل کردند و تبدیل به انبار اجناس وارداتی شدند. فراموش نباید کرد که کمر تولید در کشور در دوره اول احمدی‌نژاد شکسته شد. سیاست‌های غلط و رفتارهای پرتنش اقتصاد را هم دچار مشکل کرد. این مشکلات پابرجا ماندند و در دوره روحانی هم باوجود تلاش‌هایی که شد با روی کار آمدن ترامپ همه چیز به هم ریخت و به روز اول بازگشت. مشکلات کشور از پس این سال‌ها چنان افزایش یافته که دیگر نمی‌توان با اجرای یک سیاست از سطح مشکلات کاست. به بیان دیگر، کشور در مسیری در حال حرکت است که مشکلات هر روز پیچیده‌تر می‌شوند. آقای مسعود نیلی از وجود ابربحران‌ها در اقتصاد کشور خبر می‌دهند. ابربحران به بحران‌هایی گفته می‌شود که با روش‌های مرسوم حل‌شدنی نیستند و به‌تدریج هم در حال بزرگ‌تر شدن هستند. درنتیجه، مسیر فعلی کشور راهگشایی برای اقتصاد ما نخواهد داشت مگر اینکه تحولات اساسی در دستور قرار گیرد. به همین دلیل است که به طور تقریبی همه حتی از میان مسئولان کشور هم از وضعیت موجود به‌ویژه در حوزه اقتصادی کشور ابراز نارضایتی می‌کنند. با این حال، به قول آقای دکتر رنانی همه ناراضی هستند اما کسی حاضر نیست به میان بیاید و پارادایم‌ها را تغییر دهد. درحال‌حاضر با توجه به تنش‌های جهانی و بین‌المللی که در کشور وجود دارد به باور من بهتر است دولت بعدی یک دولت کاملا اصولگرا باشد چراکه دیگر کشور امکانات دوره احمدی‌نژاد را ندارد که کسانی فکر کنند می‌توانند با بلندپروازی پیش بروند. به همین دلیل در این شرایط مجبور هستند عقلانیت را مبنای فعالیت خود قرار دهند و از آنجا که دیگر روحانی هم در کار نخواهد بود که مشکلات را گردن او بیندازند، احتمالا نمایندگان مجلس هم دست از رفتارهای فعلی خود برمی‌دارند و دست به این کارها نخواهند زد. کشور ما قبل از هر چیزی نیاز به تغییرات اساسی در اقتصاد دارد و این مهم زمانی عملی خواهد شد که مدیریت امور منضبط و با برنامه باشد.

صمت به بررسی عملکرد تورمی و رشد اقتصادی ۴ دهه پس از انقلاب پرداخت

سندروم عملکرد منفی در دور دوم

امیرعباس آذرم‌وند
editor@smtnews.ir

بررسی آمارهای دولت‌های مختلف بعد از انقلاب نشان می‌دهد در زمینه نرخ تورم و رشد اقتصادی موفق‌ترین عملکرد به دولت اصلاحات به‌ویژه در دوره دوم آن تعلق می‌گیرد. همچنین رشد اقتصادی کشور در مجموع کل دهه ۹۰ به رقم ناچیز و اندک ۱.۹ درصد می‌رسد. در میان ۴ دهه سپری‌شده پس از انقلاب در دهه ۸۰ نرخ رشد و تورم اقتصاد کشور نسبت به دهه‌های دیگر بهتر و موفق‌تر بود. همچنین به جز در دوران اصلاحات در تمام دولت‌های دیگر پس از انقلاب شرایط اقتصادی در دوره دوم روسای جمهوری به مراتب بدتر از ۴ سال اول بوده است. به گزارش صمت اکنون در آستانه چهل‌ودومین سالگرد انقلاب اسلامی هستیم. انقلابی که نه‌تنها نظام سلطنتی را سرنگون کرد بلکه نظامی بر پایه باورهای اسلامی را برای نخستین‌بار در جهان بنیان‌گذاری کرد. انقلاب اسلامی گرچه با پرچم اسلام و باورهای شرعی شناخته می‌شود اما این به معنای نداشتن آلترناتیو در اقتصاد از سوی نیروهای اسلامی نبود. واردات بی‌رویه و فساد از مهم‌ترین مخالفت‌هایی بود که از سوی نیروهای اسلامی در حوزه اقتصادی مطرح می‌شد. حتی صف‌بندی نیروهای برآمده از انقلاب هم نشان می‌دهد نخستین تنش‌ها بر سر چگونگی اجرای برنامه‌های اقتصادی میان نیروهای سیاسی مختلف روی داد. به همین دلیل طبیعی است که مسائل مربوط به اقتصاد از مباحث کلیدی نیروهای انقلابی باشد. به بیان دیگر، ۴ دهه پیش از اینکه مسئله معیشت مانند امروز به یکی از مشکلات اجتماعی تبدیل شود، چگونگی اجرای یک نظام اقتصادی عادلانه مورد بحث جناح‌های مختلف سیاسی بود.

عکس: آیدا فریدی

«تورم» میراث به‌جامانده از دهه ۵۰

پر بی‌راه نیست اگر گفته می‌شود نیروهای اسلامی با وجود تلاش‌هایی که کردند، برخی از مشکلات اقتصادی را از رژیم سلطنتی به ارث بردند؛ از جمله نرخ تورم که ۲ رقمی است.

درحالی‌که در دهه ۴۰ خورشیدی نرخ تورم کشور به طور میانگین حدود ۲ درصد بود افزایش درآمدهای نفتی و نگاه خاص شاه به مسائل اقتصادی سبب اتخاذ سیاست‌هایی شد که به سرعت نرخ تورم افزایش یافت. این مهم بعد از اینکه در میانه دهه ۵۰ خورشیدی نرخ نفت کاهش یافت سبب شد تا نرخ تورم به حدود ۲۵ درصد هم برسد.

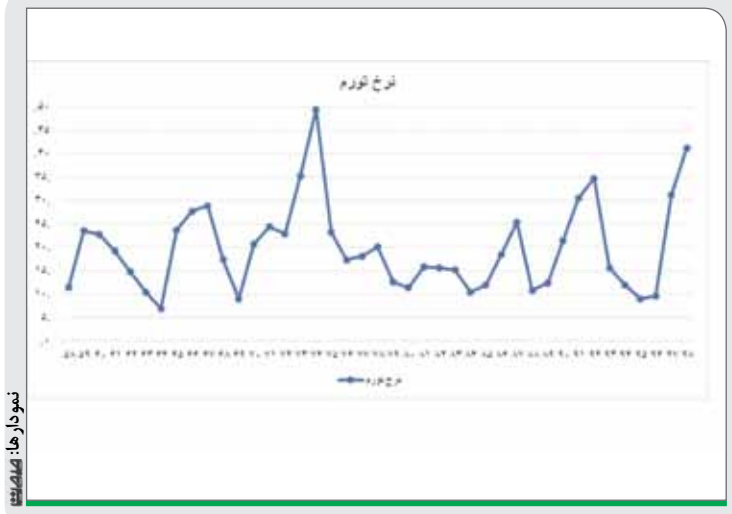
این میراث تورم ۲ رقمی در اقتصاد ایران چیزی بود که از دهه ۵۰ به ارث رسید و در ۴ دهه قبل به جز ۳ سال تکرار شد.

بررسی آمارهای ارائه‌شده از سوی بانک مرکزی ایران نشان می‌دهد از سال ۱۳۵۷ تا سال ۱۳۹۸ نرخ تورم در کشور در مجموع به ۸۱۲.۱ درصد رسیده است.

این مهم به معنای آن است که در ۴۲ سال گذشته میانگین نرخ تورم سالانه اندکی کمتر از ۲۰ درصد و ۱۹.۸ درصد باشد.

در ۳ سال ابتدای انقلاب به دلایل شرایط خاص حاکم بر کشور دولت‌های مختلفی سکان امور را به دست گرفتند اما خیلی زود کنار رفتند.

دولت موقت در آبان ۵۸ پس از ۹ ماه استعفا داد. در پایان آن سال ابوالحسن بنی‌صدر به ریاست‌جمهوری رسید اما دوران او هم با رأی عدم اعتماد مجلس در ۳۱ خرداد ۶۰ به پایان رسید. پس از او امور به دست باهنر و رجایی افتاد که این دو نیز بعد از نزدیک به دو ماه ترور شدند. در ۳ سال ابتدای انقلاب نرخ تورم برای سال ۵۸ به ۱۱.۴ درصد رسید و برای سال‌های ۵۹ و ۶۰ نیز به ترتیب نرخ تورم ۲۳.۵ و ۲۲.۸ درصدی ثبت شد.

نمودارها: صمت

> درحالی‌که در دهه ۴۰ خورشیدی نرخ تورم به طور میانگین حدود ۲ درصد بود افزایش درآمدهای نفتی و نگاه خاص به مسائل اقتصادی سبب اتخاذ سیاست‌هایی شد که به سرعت نرخ تورم افزایش یافت. این مهم بعد از اینکه در میانه دهه ۵۰ خورشیدی نرخ نفت کاهش یافت سبب شد نرخ تورم به ۲۵ درصد هم برسد

تورم ۱۴۹ درصدی در زمان جنگ

از سال ۶۱ روند کاهشی نرخ تورم آغاز شد؛ در سال ۶۱ نرخ تورم به ۱۹.۲ درصد رسید و در ۲ سال بعدی نیز به ترتیب نرخ تورم ۱۴.۸ و ۱۰.۴ درصد اعلام شد. تداوم این روند در سال ۶۴ سبب شد برای نخستین‌بار پس از انقلاب نرخ تورم به ۶.۹ درصد برسد؛ نرخی که در هیچ‌کدام از سال‌های بعدی نیز تکرار نشد تا این رقم به رکورد جمهوری اسلامی در تثبیت پایین‌ترین نرخ تورم تاکنونی خود تبدیل شود. در مجموع دولت اول جنگ نرخ تورم در ۴ سال به ۵۱.۳ درصد رسید که به معنای آن است که قیمت‌ها به طور میانگین سالانه ۱۲.۸ درصد رشد می‌کردند.

در دولت دوم جنگ البته شرایط تا اندازه‌ای دگرگون شد چرا که کاهش نرخ نفت در عمل منابع کشور برای اداره امور را محدودتر کرد. این امر به افزایش استقراض از بانک‌ها منجر شد که خود موجب افزایش نرخ تورم شد. به این ترتیب در سال ۶۵ نرخ تورم بیش از سه برابر افزایش پیدا کرد و به ۲۳.۷ درصد رسید. در سال ۶۶ این نرخ به ۲۷.۷ درصد رسید و این رقم برای آخرین سال جنگ به ۲۸.۹ درصد رسید. در آخرین سال این دولت در سال ۶۸ نیز نرخ تورم به ۱۷.۴ درصد رسید. به این ترتیب دولت جنگ در دوره دوم خود نرخ تورمی ۹۷.۷ درصدی ثبت کرد که به معنای میانگین نرخ تورم ۲۴.۴ درصدی در طول ۴ سال دوم بود. در این میان نرخ تورم کل ۸ ساله دولت دوره جنگ نرخ تورم ۱۴۹ درصدی و میانگین سالانه ۱۸.۶ درصدی را از خود به یادگار گذاشت.

▣ تعدیل ساختاری، زمینه‌ساز جهش قیمتی

دولت سازندگی در شرایطی به ریاست رفسنجانی کار خود را آغاز کرد که به واقع نخستین دولت دوره ثبات پس از انقلاب به شمار می‌رفت. در نخستین سال این دولت دوباره نرخ تورم کاهش چشمگیری پیدا کرد و ۹ درصد اعلام شد. بر این اساس، برای بار دوم در سال‌های پس از انقلاب نرخ تورم تک‌رقمی شد. در سال بعد از آن نرخ قیمت‌ها بیش از ۲ برابر شد تا شاخص تورمی به ۲۰.۷ درصد برسد. در سال ۷۱ و ۷۲ به ترتیب ۲۴.۴ و ۲۲.۹ درصد نرخ تورم افزایش یافت و به این ترتیب کار دولت اول سازندگی با نرخ تورم ۴ ساله ۷۷ درصد و میانگین سالانه ۱۹.۲ درصد به پایان رسید.

در دولت دوم رفسنجانی سیاست‌های تعدیل ساختاری به‌شدت محبوب شد. تیم اقتصادی دولت سازندگی تیمی از تکنوکرات‌های اقتصادی طرفدار بازار آزاد بود و به همین دلیل سیاست تک‌نرخی کردن ارز، واقعی کردن قیمت‌ها و تعدیل ساختاری در اولویت اول سیاست‌گذاران این دوره قرار گرفت. اجرای این سیاست‌ها پیامدهایی داشت که در نهایت سبب شد دولت این سیاست‌ها را نیمه‌کاره رها کند.

در سال اول دوره دوم رفسنجانی نرخ تورم ۳۵.۲ درصد شد و در سال ۷۴ رکوردشکنی دیگری رخ داد و بالاترین نرخ تورم دوران جمهوری اسلامی به دست آمد؛ نرخ تورمی که از بعد از سال‌های اشغال ایران در اوایل دهه ۲۰ تجربه نشده بود. نرخ تورم در سال ۷۴ به رقم باورنکردنی ۴۹.۴ درصد افزایش یافت و در تمام سال‌های بعد با وجود جهش چندباره قیمت‌ها هیچ‌گاه دیگر این رقم تورم تکرار نشد. در سال ۱۳۷۵ رئیس‌جمهوری وقت اجرای سیاست‌های تعدیل ساختاری را رها کرد و همین امر سبب شد تا شتاب فزاینده قیمت‌ها متوقف شود. به این ترتیب در آن سال نرخ تورم به ۲۳.۲ درصد رسید و در سال بعد از آنکه آخرین سال دوره سازندگی هم بود نرخ تورم به ۱۷.۳ درصد کاهش یافت. در مجموع دوره دوم رفسنجانی نرخ تورم در کشور ۱۲۵.۱ درصد افزایش یافت که به معنای میانگین تورم سالانه ۳۱.۲ درصدی بود. این رقم هم تاکنون رکورد بالاترین نرخ تورم ۴ ساله یک دولت به شمار می‌رفت که به نظر می‌رسد در دوره دوم دولت روحانی این رکورد شکسته خواهد شد.

▣ اصلاحات؛ دورانی کم‌نوسان

دوره اصلاحات در حالی آغاز شد که مطالبات و وعده‌های انتخاباتی اصلاح‌طلبان بیش از هر چیز حول مباحث سیاسی دور می‌زد. با این حال، دولت اصلاحات سعی کرد به روند حرکتی اقتصاد ایران نظم دهد. نرخ تورم کشور در سال ۷۷ به ۱۸.۱ درصد رسید و در سال بعد از آن نیز این شاخص ۲۰.۱ درصد اعلام شد. در سال ۷۹ تورم کاهش یافت و به ۱۲.۶ درصد رسید و در آخرین سال دولت اول اصلاحات نرخ به ۱۱.۴ درصد کاهش یافت. به این ترتیب در دوره اول دولت خاتمی مجموع تورم ۴ ساله کشور ۶۲.۲ درصد شد که به معنای تورم میانگین سالانه ۱۵.۵ درصدی است.

خاتمی در دوره دوم خود تلاش کرد مانند دوره دوم رفسنجانی دلار را تک‌نرخی کند. با این همه تلاش کرد از تجربه دوره سازندگی درس بگیرد. به همین دلیل با نهادسازی‌های کافی توانست از جهش‌های قیمتی جلوگیری کند.

در سال ۸۱ بانک مرکزی نرخ تورم را ۱۵.۸ درصد برآورد کرد. در سال ۸۲ این رقم به ۱۵.۶ درصد رسید. در سال ۸۳ هم دوباره اندکی از نرخ تورم کاسته شد و به ۱۵.۲ درصد کاهش یافت. خاتمی تلاش زیادی کرد تا نرخ تورم تک‌رقمی شود اما در سال آخر با اینکه به این هدف نزدیک شد نتوانست به آن برسد تا در آخرین سال دولت دوم او نرخ تورم سالانه کشور به ۱۰.۴ درصد برسد. بر این اساس، نرخ تورم در دوره دوم خاتمی نسبت به دوره اول او کاهش یافت و مجموع ۴ ساله آن به ۵۷ درصد رسید که به معنای میانگین تورمی ۱۴.۲ درصدی است. در ۸ سال دوره اصلاحات مجموع شاخص تورم کشور ۱۱۹.۲ درصد رشد کرد که به معنای میانگین سالانه ۱۴.۹ درصدی است. در این دوران مهم‌ترین اتفاق این بود که نوسانات تا حد زیادی کنترل شد و همین به عاملی برای کاهش ریسک سرمایه‌گذاری منجر شد.

▣ احمدی‌نژاد؛ شکست سیاستی در دور دوم

دولت احمدی‌نژاد در حالی کار خود را آغاز کرد که در نخستین سال آن نرخ تورم کل کشور همچنان نزدیک به تک‌رقمی شدن باقی ماند و به ۱۱.۹ درصد رسید. در سال ۸۶ تورم ۱۸.۴ درصد اعلام شد و در سال ۸۷ این نرخ با رشدی نسبی به رقم ۲۵.۴ درصدی افزایش یافت. سال آخر دور اول احمدی‌نژاد در سال ۸۸ بود که نرخ تورم کاهنده بود و افزون‌بر ۱۰.۸ درصد ارزیابی شد. بر این اساس، در ۴ سال اول دولت محمود احمدی‌نژاد در مجموع ۶۶.۵ درصد تورم به وجود آمد که به معنای تورم سالانه ۱۶.۶ درصدی به طور میانگین است.

احمدی‌نژاد هم در دور دوم به سنت مرسوم روسای جمهوری ایران تن داد و در این دور نرخ تورم رشدی چشمگیر پیدا کرد. البته از دلایل اصلی در رفتن امور از دست مسئولان در آن سال‌ها و به ویژه در آغاز دهه ۹۰ آغاز تحریم‌های شورای امنیت علیه ایران بود. با این حال، دولتی که در ابتدا تحریم‌ها را کاغذپاره می‌خواند در عمل نتوانست ادعای خود را ثابت کند و تحریم پیامدهای زیادی برای اقتصاد کشور داشت و در نرخ تورم نیز به‌عنوان یکی از شاخص‌های اصلی این مهم قابل مشاهده است.

در سال ۱۳۸۹ نرخ تورم کشور ۱۲.۴ درصد محاسبه شد. در سال ۹۰ این شاخص به عدد ۲۱.۵ درصد رسید.

از سال ۹۰ تحریم‌ها علیه ایران شدتی جهانی پیدا کرد و درواقع عیار واقعی خود را نشان دادند. به همین دلیل نرخ تورم در سال آغازین دهه ۹۰ به ۲۱.۵ درصد افزایش یافت. در سال ۹۱ این نرخ به ۳۰.۵ درصد رسید و در نهایت در سال ۹۲ قیمت‌ها جهشی ۳۴.۷ درصدی را تجربه کردند. به این ترتیب، در ۴ سال دوم احمدی‌نژاد قیمت‌ها در کشور افزایشی ۹۹.۱ درصدی را تجربه کردند که به معنای تورم سالانه ۲۴.۷ درصدی است. مجموع تورم دوره ۸ ساله محمود احمدی‌نژاد در کشور ۱۶۵.۶ درصد بود که میانگین ۸ ساله آن ۲۰.۷ درصد است.

▣ از تورم تک‌رقمی تا ۴۰ درصدی

دوره روحانی با تحریم آغاز شد و با تحریم هم به طور تقریبی رو به پایان است. حال آنکه از نخستین برنامه‌های این دولت آغاز مذاکرات با جهان و شروع فرآیند لغو تحریم‌ها بود؛ وعده‌ای که در عمل و در سال ۹۵ محقق شد و به توافقنامه‌ای موسوم به برجام انجامید.

با این حال، دولت وقت ایالات متحده تغییر کرد و به بیانی، کشتی‌بان را سیاستی دیگر آمد. ترامپ نیز پس از مدتی از برجام خارج شد تا در عمل بزرگ‌ترین دستاورد دولت بی‌ثمر شود.

در سال اول دولت روحانی یعنی در سال ۱۳۹۳ نرخ تورم کاهشی چشمگیر داشت و به ۱۵.۶ درصد رسید. این روند در ۳ سال دیگر باقی‌مانده از دوره اول ریاست‌جمهوری او ادامه یافت. در سال ۹۴ با اینکه اقتصاد دچار رکود و رشد منفی شد اما کاهش تورم ادامه پیدا کرد و نرخ آن در پایان آن سال به ۱۱.۴ رسید. در سال ۹۵ اتفاقی مهم افتاد؛ نرخ تورم ایران که در تمام سال‌های دهه ۷۰ و ۸۰ تک‌رقمی نشده بود پس از ۲۶ سال دوباره تک‌رقمی شد و به ۹ درصد رسید. در سال ۹۶ با اینکه اندکی جهش قیمتی بیشتر شد اما باز هم تورم با نرخ ۹.۶ درصدی تک‌رقمی باقی ماند. این به معنای آن بود که برای نخستین‌بار در سال‌های پس از انقلاب در دو سال پی در پی نرخ رشد قیمت‌ها تک‌رقمی می‌شود. دولت اول روحانی رکورددار کمترین نرخ تورم در میان تمام دولت‌های بعد از انقلاب بود و نرخ تورم ۴ ساله اول آن ۴۶.۱ درصد بود که به معنای میانگین سالانه تورمی ۱۱.۵ درصدی است.

با این حال، دوره دوم دولت روحانی اوضاع یکسره دگرگون شد زیرا در سال ۹۷ ترامپ اعلام کرد تحریم‌ها دوباره علیه ایران اعمال خواهند شد. به این ترتیب دولتی که در ۴ سال اول خود رکورددار کمترین نرخ تورم در میان دولت‌های بعد از انقلاب بود، در دوره دوم خود در آستانه ثبت بالاترین رکورد تورمی دولت‌های پس از سال ۵۷ است. در همان سال ۱۳۹۷ نرخ تورم بیش از ۳برابر افزایش یافت و به ۳۱.۲ درصد رسید. در سال ۹۸ شتاب قیمت‌ها دوباره شدت گرفت و نرخ تورم در پایان سال به ۴۱.۲ درصد رسید. به این ترتیب در دو سال دولت روحانی در مجموع تورم ۷۲.۶ درصدی را از خود به جای گذاشت که میانگین سالانه آن ۳۶.۲ درصد است.

برای امسال نیز بانک مرکزی وعده داده بود نرخ تورم بین ۲۰ تا ۲۲ درصد باشد اما پس از گذشت ۱۱ ماه از سال نامحقق بودن این وعده قطعی است چراکه براساس گزارش تورم کشور تا دی ماه ۳۲.۵ درصد بوده است.

با توجه به بالاتر بودن نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه از نرخ میانگین سالانه به نظر می‌رسد در ۲ ماه باقی‌مانده از سال هم نرخ تورم به گونه‌ای افزایش یابد که در پایان سال تورم دست‌کم ۳۵ درصد باشد. در این صورت دولت روحانی تا پایان سال سوم خود تورم ۱۰۴ درصدی را داشته است که به معنای میانگین تورم سالانه ۳۴.۹ درصدی است که در میان تمام دولت‌های پس از انقلاب بالاترین میانگین سالانه را از آن خود کرده است.

رشد اقتصادی ۲۹ ساله ۹۷ درصد است

دیگر شاخص تعیین‌کننده در مباحث اقتصادی، نرخ رشد اقتصادی است. این شاخص قبل از هر چیز به میزان تغییرات ابعاد اقتصاد یک کشور در یک مدت‌زمان خاص می‌پردازد. طبیعتا رشد مثبت به معنای بزرگ‌تر شدن و رشد منفی به معنای کوچک‌تر شدن یک اقتصاد است. به باور بسیاری از کارشناسان نبود یک رشد پایدار در اقتصاد کشور از عوامل مهمی است که امکان توسعه‌یافتگی را از کشور تا حد زیادی سلب کرده است. این در حالی است که بررسی آمارها نشان می‌دهد در دهه ۹۰ به دلایل زیادی بدترین وضعیت رشد اقتصادی کشور در تمام دهه‌های قبل را از آن خود کرده است. اقتصاد ایران گرچه هم در زمان شاه و هم در سال‌های پس از انقلاب دچار مشکلات و بیماری‌هایی است با این حال، شرایطی که در یک دهه اخیر بر کشور حاکم شد نسبت به تمام سال‌های دیگر متفاوت بود. به طور کلی نرخ رشد اقتصادی در دهه اول انقلاب متاثر از مسائلی چون جنگ بود. به همین دلیل حتی برنامه‌های توسعه‌ای نیز در کشور اجرا نمی‌شد و همه چیز معطوف به جنگ و مسائل آن بود. با این حال دهه ۷۰ آغاز دوره ثبات سیاسی و قدرت در جمهوری اسلامی به همین دلیل برای بررسی رشد اقتصادی از آمار سال ۷۱ به این سو آغاز کردیم. به طور کلی از سال ۷۱ تا سال ۹۸ اقتصاد ایران در مجموع نرخ سالانه تولید ناخالص داخلی مجموعا رشد ۹۷.۱ درصدی را تجربه کرده است. به بیان دیگر در حدفاصل ۲۹ سال میان سال ۱۳۷۱ تا سال ۱۳۹۸ به طور میانگین اقتصاد ایران سالانه رشدی ۳.۴ درصدی داشته است.

رشد ۱۱.۸ درصدی دوره سازندگی

در سال ۱۳۷۱ نرخ رشد اقتصادی کشور ۴.۷ درصد بود و در سال بعد آن با رشد ۰.۲ درصدی به ۴.۹ درصد رسید. در سال ۱۳۷۳ نرخ رشد ۲.۵ درصد اعلام شد و در سال ۷۴ که نرخ تورم به بالاترین حد در نیم قرن اخیر رسیده بود رشد اقتصادی در کشور نیز کاهش و به ۱.۸ درصد رسید. در این سال برنامه‌های تعدیل ساختاری کنار گذاشته شد به همین دلیل در سال ۷۵ نرخ رشد اقتصادی رشد چشمگیری پیدا کرد و به ۷.۶ درصد رسید. در سال ۷۶ نیز نرخ رشد اقتصادی برای نخستین‌بار پس از جنگ منفی شد و به منفی ۰.۱ درصد رسید. در این ۶ سال که رفسنجانی سکاندار قوه مجریه کشور بود اقتصاد در مجموع رشدی ۲۱.۴ درصدی داشت که به معنای رشد سالانه ۳.۵ درصدی است. به این اعتبار رشد اقتصادی در دوره رفسنجانی ۰.۱ درصد بیش از نرخ رشد میانگین حدود ۳ دهه اخیر بوده است. این در حالی است که شاخص رشد نقدینگی و تورم عملکرد این دولت ضعیف‌تر از دوران دیگر بود.

حرکت به سمت رشد ۸ درصدی

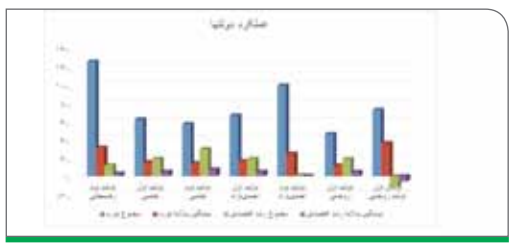
در سال ۷۷ دولت اصلاحات سر کار بود و نرخ رشد اقتصادی کشور به ۴.۳ درصد رسید. در سال ۷۸ این نرخ به رقم نازل ۲ درصدی رسید اما در سال ۷۹ رشد اقتصادی شتاب چشمگیری پیدا کرد و به ۷.۴ درصد رسید. در سال ۸۰ که پایان کار دولت اول محمد خاتمی بود نیز اقتصاد کشور ۵.۴ درصد رشد کرد. به این ترتیب در ۴ سال نخست دولت اصلاحات اقتصاد کشور رشدی ۱۹.۱ درصدی داشت که به معنای رشد سالانه ۴.۷ درصدی است. گرچه این نرخ میانگین از نرخ میانگین ۳.۴ درصدی این سال‌ها بیشتر بوده و از نظر نسبی نرخ بدی محسوب نمی‌شود اما نسبت به اهداف برنامه‌های توسعه هنوز ناکافی است. در دولت دوم خاتمی و در بحث رشد اقتصادی اوضاع بهتر شد. در سال ۸۱ نرخ رشد اقتصادی کشور از ۸ درصد هم بیشتر شد و به ۸.۷ درصد رسید. نرخی که تا سال ۹۵ هیچ‌گاه تکرار نشد. در سال ۸۲ نرخ رشد اقتصادی ۷.۹ درصد محاسبه شد و در سال‌های ۸۳ و ۸۴ نیز به ترتیب اقتصاد کشور ۶.۹ و ۶.۱ رشد کرد تا بر این اساس، در دولت دوم خاتمی رشد اقتصادی کشور ۲۹.۴ درصد رشد کرده باشد که به معنای رشد اقتصادی میانگین سالانه ۷.۴ درصدی است. این بالاترین میانگین رشد اقتصادی یک دولت در دوران پس از انقلاب است و از قضا در این دوره تنها نرخ مصوب برنامه‌های توسعه تا حدودی محقق شد. در برنامه‌های توسعه ۵ ساله ایران تاکید شده که رشد اقتصادی در کشور باید ۸ درصد باشد که از سال ۷۱ تاکنون فقط در ۲ سال ۸۱ و ۹۵ رقمی بیش از آن محقق شد. در مجموع ۸ ساله دولت اصلاحات در کشور اقتصاد ایران رشد ۴۸.۷ درصدی را تجربه کرد که به معنای میانگین رشد اقتصادی ۶ درصدی است.

عملکرد متناقض احمدی‌نژاد

در سال ۸۵ که نخستین سال دولت احمدی‌نژاد بود نرخ رشد اقتصادی کشور رشد کرد و به ۷.۳ درصد رسید. در سال بعد از آن هم باز رشد اقتصادی بیشتر و به ۷.۸ درصد افزون شد. با این حال، در سال ۸۷ سکته‌ای در نرخ رشد اقتصادی کشور رخ داد و نرخ آن به ۰.۸ درصد رسید. در سال آخر دولت اول احمدی‌نژاد نیز اقتصاد کشور رشد ۳.۱ درصدی را تجربه کرد. در میان سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۸ اقتصاد ایران ۱۹ درصد رشد کرد که به معنای رشد اقتصادی سالانه ۴.۷ درصدی است. دور دوم احمدی‌نژاد با دشواری بیشتر شرایط برای اقتصاد کشور همراه بود. به همین دلیل در ۲ سال آخر دولت دوم او رشد منفی بر اقتصاد کشور حاکم شد. در سال ۸۹ اما هنوز شرایط به آن دشواری دو سال آخر نشده بود و به همین دلیل اقتصاد هم رشدی ۶.۵ درصدی را تجربه کرد. در سال ۹۰ نیز نرخ رشد اقتصادی ۳.۲ درصد محاسبه شد. در سال ۹۱ تحریم‌های شورای امنیت اثر خود را بر اقتصاد کشور نشان دادند و اقتصادی پس از ۱۵ سال دوباره رشد منفی را تجربه کرد. در این سال رشد اقتصادی کشور به منفی ۶.۸ درصد رسید و در سال ۹۲ نیز اقتصاد دوباره رکود را تجربه کرد و منفی ۱.۹ درصد کوچک شد به این ترتیب در ۴ سال دوم احمدی‌نژاد اقتصاد ایران در مجموع تنها یک درصد رشد کرد که به معنای میانگین رشد ۰.۲۵ درصدی در ۴ سال دوم اوست. در مجموع ۹ سال ریاست‌جمهوری احمدی‌نژاد در کل اقتصاد کشور ۲۰ درصد رشد کرد که ۱۹ درصد آن متعلق به ۴ سال اول اوست. رشد اقتصادی کشور در مجموع ۸ سال احمدی‌نژاد به طور میانگین سالانه آن به ۲.۵ درصد رسید.

ثبت بهترین و بدترین رشد اقتصادی در دوره روحانی

روحانی در شرایطی سکان امور را گرفت که رکود تورمی بر کشور دامن زده بود و همه انتظار شرایطی سخت و دشوار را داشتند. با این حال، رویکرد دولت که بر مذاکره و رفع تحریم‌ها استوار بود از همان آغاز به اندازه‌ای انتظارات تورمی و ناامیدی روانی در اقتصاد کشور را کاهش داد. به همین دلیل در سال ۹۳ و پس از ۲ سال رشد منفی دوباره اقتصاد ایران رشد مثبت را تجربه کرد ولو با رقم اندک ۱.۸ درصدی. در سال ۹۴ همه چیز تحت‌الشعاع مذاکراتی بود که تا پایان آن سال نتیجه نگرفتند. همین امر تقاضای موثر در کشور به‌ویژه برای کالاهای با دوام را کاهش داد که این به رکود در کشور دامن زد و نرخ رشد اقتصادی دوباره منفی شد و این بار کاهش ۰.۲ درصدی را تجربه کرد. در سال ۹۵ بالاخره مذاکرات دیپلماتیک جواب داد و توافقنامه برجام امضا شد. این امر کافی بود تا با رفع موانع از مسیر فروش نفت اقتصاد ایران جهش چشمگیری را تجربه کند. رشد اقتصادی سال ۹۵ برای نخستین‌بار در سال‌های بعد از انقلاب ۲ رقمی شد و به رقم باورنکردنی ۱۲.۸ درصد دست یافت. در سال ۹۶ نیز اقتصاد ایران ۴.۳ درصد رشد کرد. به این ترتیب، روحانی در دور اول در حالی سکان امور را به دست گرفت که اقتصاد کشور دو سال پی‌درپی رشد منفی را تجربه کرده بود و او به هر طریقی توانست این روند را معکوس کند. در ۴ سال اول روحانی اقتصاد در مجموع رشد ۱۸.۷ درصدی را داشت که به معنای میانگین سالانه ۴.۶ درصدی است. با این حال، در دور دوم روحانی هم اوضاع به کلی دگرگون شد. ترامپ در همان سال ۹۷ اعلام خروج از برجام کرد و اقتصاد ایران به سرعت تاثیرات این اقدام را حس کرد. در سال ۹۷ نرخ رشد اقتصادی دوباره منفی شد و ۴.۷ درصد کوچک شد. نرخ رشد منفی نه‌تنها التیام پیدا نکرد بلکه در سال ۹۸ تشدید هم شد تا این بار اقتصاد ایران ۷ درصد کوچک‌تر شود. رقمی که بالاترین نرخ رشد منفی در سال‌های بعد از انقلاب به شمار می‌رود. پیش‌بینی‌های مرکز پژوهش‌ها که نسبت به دیگر بخش‌های کشور خوشبینانه‌تر از رشد اقتصادی احتمالی ۰.۵ درصد برای سال ۹۹ خبر می‌دهند اما از آمارهای مرکز آمار چنین چیزی به نظر نمی‌رسد. مرکز آمار ایران نرخ رشد اقتصادی برای نیمه نخست امسال را منفی ۱.۳ درصد محاسبه کرده است. به هر حال، تا به اینجای کار و در دو سال نخست دولت روحانی در مجموع اقتصاد ایران کاهش ۱۱.۷ درصدی را تجربه کرده است و چنانچه نرخ رشد اقتصادی امسال هم منفی شود، به احتمال زیاد دولت روحانی تنها دولت ایران خواهد بود که در طول یک دوره ریاست آن اقتصاد کوچک شده است.

> در سال ۹۷ نرخ رشد اقتصادی دوباره منفی شد و اقتصاد ۴.۷ درصد کوچک شد. نرخ رشد منفی نه‌تنها التیام پیدا نکرد بلکه در سال ۹۸ تشدید هم شد تا این بار اقتصاد ایران ۷ درصد کوچک‌تر شود. رقمی که بالاترین نرخ رشد منفی در سال‌های بعد از انقلاب به شمار می‌رود

اصلاحات موفق‌ترین دولت پس از انقلاب

از سوی دیگر، بررسی دهه‌به‌دهه سال‌های پس از انقلاب نیز می‌تواند دارای نکات آموزنده‌ای باشد. از نکات جالب این بررسی این است که کمترین نرخ تورم در میان ۴ دهه پس از انقلاب در دهه ۸۰ تجربه شد که میانگین تورم سالانه آن ۱۴.۷ درصد بود. پس از آن دهه ۶۰ کمترین نرخ تورم کشور را داشت که با وجود شرایط خاص جنگی حاکم بر کشور در طول ۱۰ سال در مجموع تورم ۱۸۰ درصدی رخ داد که به معنای تورم سالانه ۱۸ درصدی به طور میانگین است.

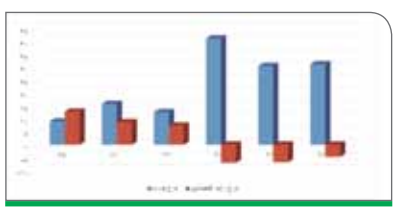
دهه ۹۰ هنوز به پایان نرسیده و ارقام امسال آن هنوز مشخص نشده است. با این حال، در ۹ سال این دهه تورم ۲۰۵.۲ درصد در مجموع اعلام شد که به معنای نرخ میانگین تورم ۲۲.۸ درصدی است. با توجه به اینکه آمارهای مربوط به جهش قیمت‌ها در کشور صعودی است و آخرین گزارش مرکز آمار نشان می‌دهد تا دی ماه امسال همچنان نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه ۲۰ درصد بیشتر از نرخ تورم میانگین است باید گفت احتمالا تا پایان سال نرخ تورم به حدود ۳۵ تا ۴۰ درصد خواهد رسید. چنانچه این اتفاق بیفتد، نرخ میانگین تورمی دهه ۹۰ رکورددار ۴ دهه بعد از انقلاب خواهد شد. در غیر این صورت، همچنان دهه ۷۰ بیشترین جهش‌های قیمتی در کشور را داشته است. در این دهه بود که بالاترین نرخ تورم سالانه در کشور به ثبت رسید و در مدت ۱۲ ماه قیمت‌ها به طور میانگین در سال ۷۴ به ۴۹.۴ درصد افزایش پیدا کرد. در دهه ۷۰ مجموع تورم کشور ۲۴۳.۹ درصد شد که به معنای میانگین تورمی ۲۴.۳ درصد سالانه در کشور است. در بخش رشد اقتصادی نیز در هر دهه وضعیت خاصی بر کشور حاکم بود. با این حال در هیچ دهه‌ای به اندازه دهه ۹۰ اقتصاد کشور در مسیر رشد و بزرگ شدن دچار موانع و مشکلات فراوان نشده بود و در هیچ دوره‌ای نیز به اندازه این دهه اقتصادی رشد منفی و تورم ۲ رقمی را تجربه نکرده بود. اما بهترین نرخ رشد اقتصادی ایران در میان دهه‌های مختلف به دهه ۸۰ تعلق می‌گیرد که در آن به طور سالانه اقتصاد کشور ۶ درصد بزرگ می‌شد. این نرخ برای دهه ۷۰ به ۳.۹ درصد می‌رسد. براساس اهداف برنامه‌های ۵ ساله توسعه ضروری است بر اقتصاد ایران رشد ۸ درصدی حاکم باشد تا کشور بتواند به توسعه برسد. این در حالی است که در تمام سال‌های بعد از انقلاب تنها در ۲ سال ۸۱ و ۹۵ نرخ رشد اقتصادی از ۸ بیشتر بود و دیگر همیشه کمتر از اهداف برنامه‌های توسعه شش‌گانه کشور بوده است.

بحران‌های پی‌درپی در دهه ۹۰

در دهه ۹۰ اقتصاد کشور ۵ سال رشد منفی را تجربه کرد؛ یعنی در نیمی از این دهه اقتصاد ایران کوچک شد و همین سبب شد تا بالاترین نرخ رشد اقتصادی کشور هم که در میانه این دهه رخ داده نتواند چندان به ارقام این دهه کمک کند. در مجموع کل دهه ۹۰ بدون احتساب امسال اقتصاد ایران تنها ۱.۹ درصد رشد کرد. یعنی درواقع اقتصاد ایران به طور میانگین در کل دهه ۹۰ تنها رشد ۰.۲ درصدی را تجربه می‌کرد. حال با توجه به ارقام و پیش‌فرض‌های مختلف بالاترین رقم رشد اقتصادی که برای سال ۹۹ پیش‌بینی شده ۰.۵ درصد و پایین‌ترین رقم منفی یک درصد است. اگر تا پایان امسال رشد اقتصاد کشور صفر شود آنگاه دهه ۹۰ در حالی به پایان می‌رسد که در طول آن اقتصاد سالانه ۰.۱ درصد رشد کرده است. بررسی سال‌های مختلف هم نشان می‌دهد شاخص‌ها در سال ۹۵ به بهترین ارقام ممکن در بعد از سال‌های انقلاب دست یافتند؛ به نحوی که رشد اقتصادی به بالاترین رقم خود یعنی ۱۲.۸ درصد رسید و نرخ تورم هم تک‌رقمی و ۹ درصد بود. از این نظر بدترین سال اقتصاد کشور هم بعد از انقلاب سال ۹۸ بوده که در آن رشد اقتصادی منفی ۷ درصد در کنار تورم ۴۱.۲ درصدی به ثبت رسید. به این ترتیب می‌توان گفت دولت روحانی در سال سوم دوره اول خود بهترین عملکرد سالانه و در سال دوم دوره دوم خود بدترین عملکرد سالانه را در تمام ۴۲ سال پس از انقلاب سپری کرد. در میان تمام سال‌های پس از انقلاب سال ۹۵ بالاترین نرخ رشد اقتصادی و یک تورم تک‌رقمی ۹درصدی از خود باقی گذاشت که در میان سال‌های دیگر به بهترین سال از نظر این دو شاخص تبدیل شده است.

پس از آن در سال ۸۱ اقتصاد کشور همزمان با رشد ۸.۷ درصدی، نرخ تورمی ۱۵.۸ درصدی را تجربه کرد که می‌تواند دومین سال موفق در ۴ دهه اخیر باشد. همچنین سال ۷۹ نیز با تورمی ۱۲.۶ و رشد اقتصادی ۷.۴ درصدی از سال‌های خوب اقتصاد کشور بوده است. در طرف مقابل سال ۹۸ بدترین شاخص‌ها را در زمینه تورم و رشد اقتصادی به جای گذاشت به نحوی که نرخ تورم در این سال ۴۱.۲ درصد و رشد اقتصادی منفی ۷ شد. همچنین سال‌های ۹۱ و ۹۷ نیز دیگر سال‌های ناکام ۳ دهه اخیر به شمار می‌روند.

سندروم عملکرد ضعیف در دوره دوم

نکته دیگری که در بررسی این ارقام مربوط به سال‌های مختلف جلب توجه می‌کند این است که به جز دولت اصلاحات تمام دولت‌های دیگر ایران در دوره دوم مجموعه عملکردی به مراتب ضعیف‌تر و منفی‌تر از دوره اول خود به جا گذاشتند. در بحث نرخ تورم دولت جنگ در دوره اول تورم ۵۱.۳ درصدی داشت اما در ۴ سال دوم این شاخص به ۹۷.۷ درصد رسید. در دولت سازندگی تورم ۴ ساله اول ۷۷ و نرخ دوره دوم آن ۱۲۵.۱ درصد اعلام شد. این میان دولت خاتمی یک تفاوت با دولت‌های دیگر داشت و آن هم این بود که در دوره دوم آن وضعیت اقتصادی کشور بهتر از دوره اول آن شد. به این ترتیب که در ۴ سال اول دولت خاتمی نرخ تورم ۶۲.۲ درصد بود و در دور دوم آن با کاهش ۵ درصدی به ۵۷ درصد رسید. در زمان احمدی‌نژاد نیز این مهم در عمل رخ داد به نحوی که نرخ تورم در دوره دوم احمدی‌نژاد ۳۰ درصد بیش از دوره اول آن بود. بر این اساس، در دوره ۴ سال اول او نرخ تورم در کشور به ۶۶.۵ درصد رسید اما در دوره دوم وی این شاخص تا ۹۹.۱ درصد افزایش یافت. برای دولت روحانی هم این سنت ادامه داشت به نحوی که با آمارهای دو سال اول دوره دوم او، تمام رکوردهای ۴ سال نخست شکسته شد. در ۴ سال اول روحانی نرخ تورم در کل به ۴۶.۱ درصد رسید اما نرخ تورم در دو سال ابتدایی دوره دوم او به ۷۲.۴ درصد رسیده است. در زمینه نرخ رشد اقتصادی نیز همین وضع به طور کامل تکرار شده است. به این ترتیب که تنها در دولت خاتمی نرخ رشد دوره دوم از دوره اول بیشتر بود اما برای دو دولت دیگر این وضعیت کاملا دگرگون شده بود و نرخ رشد کاملا وضعیتی مغایر با دور اول را طی کرد. بر این اساس، در حالی که دولت خاتمی در دوره اول کارخود را با رشد اقتصادی نزدیک به ۲۰ درصد به پایان رساند که در دولت دوم او نرخ رشد اقتصادی به ۲۹.۶ درصد رسید. در ۴ سال اول احمدی‌نژاد نیز رشد ۱۹ درصدی در ۴ سال حاصل شد اما در ۴ سال دوم او اقتصاد در نهایت یک درصد رشد کرد.

یادداشت

تفاوت میان عملکرد دولت‌ها

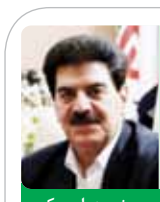
مراد راهداری
مدرس اقتصاد

بحث درباره عملکرد دولت‌های مختلف کشور در ۴ دهه پس از انقلاب اسلامی بسیار مفصل است. با این حال، خالی از لطف نخواهد بود اگر به عملکرد دو دولت روحانی و احمدی‌نژاد در دوره دوم آنها بپردازیم. قبل از هر چیز لازم است توجه شود که برخی مشکلات یک کشور درونزا هستند و برخی دیگر برونزا؛ یعنی مشکلاتی که برای یک کشور ایجاد می‌شود بسته به اینکه ریشه‌های داخلی داشته باشند یا خارجی به درونزا و برونزا تقسیم می‌شوند. بررسی آمارها هم نشان می‌دهد پس از دولت آقای خاتمی، دولت‌های بعدی عملکرد چندان خوبی در اقتصاد نداشتند و در دوره دوم این دولت‌ها شرایط به مراتب از دوره اول هم بدتر شده است. حال می‌توان این سوال را مطرح کرد که چه در دولت روحانی و چه در زمان احمدی‌نژاد در دوره دوم شاخص‌ها افت چشمگیری داشتند، دلیل آن چیست؟ در زمان آقای احمدی‌نژاد ما شرایطی کاملا متفاوت با دوره آقای روحانی داشتیم. در آن زمان شرایط به گونه‌ای بود که اگر رئیس‌جمهوری وقت مدیریت کافی داشت آن مشکلات هم برای کشور پیش نمی‌آمد. درواقع منابعی در ۴ سال اول دولت آقای احمدی‌نژاد وارد کشور شدند که اگر با مدیریت درست همراه می‌شد شرایط در ۴ سال دوم نه‌تنها بدتر نمی‌شد بلکه به شکل چشمگیری اوضاع اقتصادی کشور بهتر می‌شد. ایشان در مقابل مشکلات رویکرد غلطی داشتند و درحالی‌که کشورهای مختلف در حال متحد شدن علیه ایران بودند، احمدی‌نژاد تحریم‌ها را کاغذپاره خواند و بر همین مبنا در تعاملات جهانی عمل کرد. به بیان دیگر تز «برد-برد» که رویکرد اصلی حاکم بر دیپلماسی جهان است در دوره رئیس‌جمهوری پیشین ایران کنار گذاشته شد و رفتاری نامتعارف را در پیش گرفتند. به این ترتیب بود که درآمد ارزی ۸۰۰ میلیارد دلاری که یک درآمد بی‌سابقه تاریخی برای این کشور بود بدون آنکه صرف توسعه و پیشرفت شود هدر رفت. به همین دلیل من فکر می‌کنم گرچه عملکرد دو دولت روحانی و احمدی‌نژاد از نظر اینکه در دوره دوم ضعیف‌تر عمل کردند مشابه هم است اما این دلایل به هیچ عنوان نشان‌دهنده وجود فرصت‌های برابر میان دو دولت نیست. فرصت‌هایی که در دولت آقای احمدی‌نژاد به وجود آمد هیچ‌گاه نصیب هیچ دولت دیگری در کشور نشده و به همین دلیل در فرصت‌سوزی ایشان به مراتب از آقای روحانی یا دیگر روسای جمهوری کشور رکورددار است. جالب‌تر اینکه زمانی قدرت ریال تا ۴۰۰ درصد تضعیف شد که این سطح از درآمدهای ارزی به کشور آمد. آن دولت در حالی به این همه رفتارهای تنش‌آمیز با جهان ادامه داد که در کاخ سفید نه بوش جنگ‌طلب یا ترامپ زورگو بلکه اوباما حضور داشت. اوباما بیش از دو ساکن دیگر کاخ سفید اهل گفت‌وگو و مدارا بود و می‌شد با او به توافق رسید. کاری که آقای روحانی در همان دوره اول خود انجام داد و نشان داد چطور می‌توان هم از عزت و شرف کشور دفاع کرد و هم با دشمن پای میز گفت‌وگو نشست. اگر اوباما دوره طولانی‌تری داشت طبیعی است که امروز ایران هم دچار این همه مشکلات نشده بود زیرا دستاوردی چون برجام از کف نمی‌رفت. متاسفانه برخی در داخل هم بر این امر پای می‌فشارند که برجام به زیان کشور بود. گویی اگر برجام به زیان ایران بود چرا رژیم صهیونیستی و عربستان برای برهم زدن آن تلاش کنند؟ روحانی توانست با مذاکره فروش نفت کشور را که به کمتر از یک میلیون بشکه رسیده بود با سرعت هر چه تمام‌تر افزایش دهد و به صادرات ۲ میلیون و ۳۰۰ هزار بشکه‌ای برساند. با این حال، در مقابل ترامپ کاری از روحانی برنمی‌آمد چون ترامپ زبان زور را متوجه می‌شد و نه منطق و گفت‌وگو را. به این ترتیب نمی‌توان در مقابل او انگشت اتهام گرفت که از برجام خارج شده یا به تنش دامن زده است. در این میان فشاری به کشور وارد شد که راه گریزی از آن نبود و دولت روحانی هم چاره‌ای جز مقاومت نداشت. با این همه درگیری و اصطکاک میان مجلس و دولت جزو اتفاقاتی است که بیشتر از راهگشایی موجب مانع‌تراشی خواهند شد و در روزهای آینده می‌تواند به زیان کشور باشد.

این درست است که تقریبا همه دولت‌های پس از انقلاب در دوره دوم خود عملکرد ضعیفی به جای گذاشتند (به جز دولت اصلاحات). با این حال، دلایل پیش‌آمدن مشکلات برای هر دولت متفاوت با دیگری است و وقتی مسائل را از جوانب مختلف کنار هم قرار دهیم متوجه خواهیم شد عملکرد دولت آقای احمدی‌نژاد با اختلاف بدتر از همه دولت‌های دیگر بوده است.

نظرگاه

اصناف سربازان خط مقدم جنگ اقتصادی

منوچهر اسب‌کوه
عضو اتاق اصناف لرستان

دشـمنان نظام و انقلاب از ابتـدای پیروزی انقلاب و جنـگ تحمیلی تاکنون به تهاجم‌های نظامی و فرهنگی پرداختند که کاربردی نداشـت. رویکرد جدید دشمنان نیـز تحریم اقتصـادی و جنگ روانی اسـت که در چند سـال گذشـته پیش گرفته‌اند. در این برهـه از زمان از جامعه اصناف انتظار می‌رود هماهنگی و همدلی داشـته و حرکت خوبی را انجام دهند. در این بین اصناف همواره سربازان خط مقدم جنگ اقتصادی هستند؛ به‌طوری که فعـالان ایـن بخش همواره ثابت کرده‌اند که در مسـائل مختلف فرهنگی، اجتماعی، سیاسـی و اقتصادی حرفی برای گفتن دارند. این نقش در سال‌های پیروزی انقلاب مشهود بود. ۱۸ میلیون خانوار اصناف در قالب ۳ میلیون واحـد صنفی در کشـور، فعالیت دارنـد. جامعه اصناف همـواره از آرمان‌هـای انقلاب و نظام دفـاع و در این راه نقـش کلیدی ایفا می‌کننـد. در حال حاضر نظام ما وارد یک جنگ اقتصادی ناخواسـته و تحمیلی شده است. در این راسـتا همه اقشـار مختلف جامعه مسـئولیت‌هایی دارند تا بتوانیم از این جنگ به‌عنوان فرصت استفاده و به پویایی و توسعه کشور کمک کنیم.

در ایـن برهـه از زمـان اتحادیه‌ها، اصنـاف و بازاریان می‌تواننـد نقش خوبی بازی کننـد. در نهایت می‌توان با قاطعیـت گفت در حوادث مختلف اقتصادی حضور فعال اصناف در بازار باعث شده التهابات مدیریت شود. به‌علاوه اینکه اصناف و بـازار همواره در تحولات اجتماعی نقش داشته و این بخش از اقتصاد برای موفقیت باید براساس خواسته‌های نظام، تحولات اجتماعی را مدیریت کند.

امیدواریـم با همدلی و همراهی بین اصناف، بازاریان و تمام دسـتگاه‌های نظارتی و امنیتی شرایطی را به‌وجود بیاوریـم کـه مردم با آرامش بیشـتری زندگـی کرده و خواسته‌های خود را به گوش مسئولان برسانند. به‌علاوه اینکـه باید از ایـن فرصت پیش آمده بـرای همگرایی، همدلـی و توانمندسـازی از درون اسـتفاده کنیم تا اگر کل کشورهای جهان علیه ما همدل شوند بتوانیم از توان داخلی خود استفاده کرده و به نتیجه مطلوب برسیم.

گلایه فعالان صنفی از نگاه‌های سلیقه‌ای و غیر کارشناسی

باید از توان بخش خصوصی بیشتر استفاده می‌کردیم

عکس: خبر

بیش از ۴ دهه از پیروزی انقلاب اسلامی می‌گذرد و در این مدت نسبتا طولانی، کشور ما از نواحی مختلف همواره با چالش‌های بسیار جدی مواجه بوده که جنگ تحمیلی و تحریم‌های اقتصادی از مهم‌ترین آنها بوده‌اند. گرچه در بسیاری از موارد دورنمای اقتصاد داخلی، روند چندان رو به رشدی را در این مدت نشان نمی‌دهد اما بررسی اجزای اقتصادی در حوزه اصناف نشان‌دهنده حرکت‌های رو به رشـدی اسـت که باتوجه به موانع و مشـکلات حاکم بر کشور قابل‌اعتنا و مهم تلقی می‌شوند. گرچه برخی از دستاوردها در این حوزه طبیعی و حاصل پیشرفت تدریجی فناوری هستند اما برخی از دستاوردهای امروز حاصل تغییر نگرشی است که در باورهای اقتصادی اجتماع حاصل شده است. با گزارش روزنامه صمت در این زمینه همراه باشید:

پیمان صفردوست
editor@smtnews.ir

قاسمعلی حسنی

خسرو ابراهیمی‌نیا

نگرش نسبت به تولید عوض شد

قاسـمعلی حسـنی، دبیرکل اتحادیه بنکداران مواد غذایـی در ایـن بـاره در گفت‌وگـو بـا صمت عنوان کـرد: اصناف کشـور در طول این ۴ دهـه دچار تغییر و تحـولات فراوانی شـده‌اند و می‌توان گفت این حوزه از یک سـبک سـنتی در سـال‌های پیش از انقلاب، به شـیوه‌ای نوین روی آورده و بسـیاری از چارچوب‌ها را در این بخش جابه‌جا کرده است.حسـنی با اشـاره به این نکته که بخشـی از این پیشـرفت‌ها خواه‌ناخواه با گذشـت زمان حادث می‌شـد، در این باره خاطرنشان کرد: حاکم شـدن نظام یکپارچه اقتصادی و وارد شدن بـه عرصه‌هایی مانند دولـت الکترونیک، گرچه به‌نوبه خود دسـتاوردهای بزرگی محسـوب می‌شوند اما باید قبـول کـرد که تحقق آنهـا رونـدی گریزناپذیر بود و خواه‌ناخـواه اتفاق می‌افتاد.دبیـرکل اتحادیه بنکداران مـواد غذایی در عیـن حال درباره پیشـرفت‌هایی که حاصـل تغییر نگرش اقتصاد ایران در طول سـال‌های پس از انقلاب بود، تصریح کرد: نکته قابل‌تامل در حوزه بـازار و اصناف در طول این ۴ دهه، ایجاد نگرش جدید نسـبت به خوداتکایی و تولید ملی بوده که در بسیاری از حوزه‌ها ما را تبدیل به یک تولیدکننده کرده اسـت. وی با ذکر اینکه ما در گذشـته واردکننده بسـیاری از اقلام موردنیاز کشـور بودیم، تاکید کرد: در حال حاضر می‌بینیـم که فرهنگ تولید، جایگزین فرهنگ واردات شـده و نمونه بارز آن را می‌توانیم در تولید محصولات کشاورزی ببینیم که باوجود همه مشکلات و تحریم‌ها، نه‌تنها قادر به تامین نیازهای داخلی کشور هستیم بلکه جایگاه نسبتا مهمی در صادرات غیرنفتی پیدا کرده‌ایم. حسنی در ادامه با اشاره به اینکه کشور ما در طول این سال‌ها در کنار پیشـرفت‌هایی که داشته، فرصت‌های فراوانـی را نیز از دسـت داده، عنوان کرد: حقیقت این اسـت که ما اگر به‌شـکل مطلوب‌تری عمل می‌کردیم، امروز جایگاه بسیار مناسب‌تری داشتیم اما باید اعتراف کرد که در این زمینه فرصت‌سـوزی‌های بسـیاری نیز در طول این سـال‌ها انجام شده است.وی گفت: اقتصاد ایـران در بعـد کلان و حوزه بازار و اصناف در بعد خرد، در این سال‌ها بیشترین ضربه‌ها را از نگاه‌های سلیقه‌ای و غیرکارشناسـی خورده و می‌بینیم که ممنوعیت‌های صادراتی، بخشنامه‌های خلق‌الساعه، دستورالعمل‌های سـلیقه‌ای و برخی انتصاب‌های نادرست، موانع زیادی در راه توسعه اقتصادی ایجاد کرده‌اند.حسنی بیان کرد: ما در این سـال‌ها باید از توان بخش خصوصی بیش از این استفاده می‌کردیم اما برخی موضع‌گیری‌ها در این زمینه همواره به شـکلی بوده که دولت خود را رقیب و رودرروی بخش خصوصی دیده اسـت. وی تاکید کرد: در این سال‌ها گاهی سرمایه و تخصص بخش خصوصی در مقابل قدرت دولت قرار گرفت و همین موضوع بازده اقتصادی را به‌شـدت کاهش داد، در حالی که اگر این مولفه‌هـا در این مـدت در کنار هم قـرار می‌گرفتند، توسـعه اقتصادی ما به‌شکل بسـیار مطلوب‌تری اتفاق می‌افتاد.

اصناف همراه مردم شدند

خسرو ابراهیمی‌نیا، نایب رئیس اتاق اصناف تهران نیز درباره مهم‌ترین دسـتاوردهای اصناف در سـال‌های پس از انقلاب در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: کشـور ما در طول این سـال‌ها با مشکلات فراوان اقتصادی دست‌وپنجه نرم کرده اما در عین حال دستاوردهای زیادی نیز داشته که بی‌شک مهم‌ترین آنها نعمت ولایت بوده اسـت. ما همچنین در این سـال‌ها در مسائلی مانند تنظیم بازار به جایگاهی رسـیده‌ایم که می‌توان به جرأت گفت از بسیاری از تخلفات مانند احتکار، گرانفروشی و کم‌فروشی تا حدود زیادی جلوگیری شـده اسـت. بازرسی و اقتدار آن نیز در این سال‌ها به یکسان‌سازی و سر و شکل دادن به بازارها منجر شده است. وی همچنین درباره تغییر نگرش اصناف از واردات به تولید در طول این ۴ دهه عنوان کرد: یکی دیگر از دستاوردهای بزرگ پس از پیروزی انقلاب در حوزه اصناف رویکرد تولیدمحور در این سال‌ها بوده است. ما در این سال‌ها توانستیم در بسیاری از اقـلام از یک کشـور واردکننـده به تولیدکننده و صادرکننده تبدیل شـویم که نمونه‌های بارز آن در صنایعی مانند پوشـاک، موادغذایی، کیف و کفش و تکنولوژی قابل مشـاهده اسـت. وی همچنین ادامه داد: تغییر نگرش اصناف به سـمت تولید باعث شده در سال‌های اخیر بتوانیم رونق و جهش تولید را در کشور شـکل دهیم و با به حرکت درآوردن چرخ تولید، دسـتاوردهای قابل‌ملاحظه‌ای نیز در این حوزه داشته باشیم.ابراهیمی‌نیا درباره ارتقای سـطح دانش اصناف کشـور پس از پیروزی انقلاب نیز عنوان کرد: ما در بخش آموزش در این حوزه شاهد پیشرفت‌های بزرگی بوده‌ایم؛ به‌نحوی که اصناف از شکل قدیمی و سنتی آن وارد عرصه‌های جدید و مبتنی بر دانش شده‌اند و حتی سپری کردن دوره‌های آموزشـی برای متقاضیان پروانه کسـب الزامی شده است.وی در پایان گفت: البته نمی‌توان از ضعف‌های موجود در حوزه اقتصاد کشـور به‌راحتی گذشـت و همه می‌دانیم در طول این سـال‌ها فرصت‌های زیادی را از دسـت داده‌ایم که اگر از آنها به‌درستی استفاده می‌کردیم، امروز در جایگاه بهتری قرار داشتیم. در هر حال وقتی مجموع اتفاق‌ها و جریان‌ها در حوزه اصناف این سال‌ها را بررسی می‌کنیم، به برآیند مثبتی می‌رسیم.

سخن پایانی...

اگر از تصمیمات نامناسب و برخی تفکرات نخ‌نما در حوزه اصنـاف در طول این سـال‌ها بگذریم کـه مانند مانعی برای پیشـرفت این بخش عمل کرده، می‌توان گفت از نظر بیشتر کارشناسـان و فعالان حوزه اصنـاف، مهم‌ترین اتفاق در این حوزه، خودباوری درباره توانایی‌های تولید در کشور بوده که افزایش تعداد اصناف تولیدکننده در این سـال‌ها شاهدی بر این موضوع است.

بسیاری از کارشناسـان در این زمینه معتقدند اگر جلوی تصمیمات خلق‌الساعه و فرصت‌سوزی‌های مدیریتی در این بخش گرفته و فرصت بروز توان بخش خصوصی فراهم شود، کشـور با توجه به داشـته‌های ذاتی و اسـتعدادها در آینده نزدیک می‌تواند به بهشت تولیدکنندگان تبدیل شود.

آگهی مناقصه عمومی شماره ۱۷۱-۹۹

شرکت پتروشیمی شازند (سهامی عام)

موضوع: خرید ۶۰۰۰ عدد تیوب برای راکتور واحد EO/EG

شرکت پتروشیمی شازند (سهامی عام) در نظر دارد موضوع فوق‌الذکر را به شرح مندرج در بند الف از طریق برگزاری مناقصه عمومی و طبق شرایط خصوصی و الزامات و مشـخصات تعیین شده، به اشخاص حقیقی و حقوقی واجد شـرایط واگذار نماید. لـذا از تأمین‌کنندگان ذیصـلاح که آمادگی و توانایی انجام موضوع را داشته و دارای سابقه و تجربه مفید و مرتبط می‌باشند دعـوت می‌گردد از تاریخ درج آگهی تا مـورخ **۹۹/۱۱/۲۱** (به غیر از روزهای تعطیـل)، ضمن معرفی نماینده مطلع و آگاه با همراه داشـتن کلیه مدارک مورد نیاز در بند (ب) جهت تحویل مدارک و خرید اسـناد مناقصه و تکمیل فرم تقاضا به نشـانی اراک، کیلومتر ۲۲ جاده بروجرد، مجتمع پتروشـیمی شـازند، دفتر امـور پیمانها و برآورد مراجعه و در صـورت نیاز به اطلاعات با شماره‌های (۶۵- ۳۲۶۳۳۱۶۳-۰۸۶) تماس حاصل نمایند.

الف) شرح کار

خرید ۶۰۰۰ عدد تیوب Seamless steel tubes for heat Exchanger متریال قطعه از نوع ASME SA-210 GR . A1 می‌باشد که باید تمامی الزامـات ASME SA- 210 و ASME SA-450 (کیفیـت سـطحی، روش تولید، آزمون آنالیز شیمیایی، آزمون‌های مکانیکی، تست‌های NDT، مارکتینگ و بسـته‌بندی) در ساخت و حمل‌ونقل رعایت گردد.

ابعـاد نهایـی 31.75OD*2.77W/T*LENGTH 8774 MM می‌باشـد ضخامت اعلام شـده حداقل ضخامت بوده و تلرانس منفی برابر صفر می‌باشد. سایر موارد طبق شرایط خصوصی می‌باشد.

ب) مدارک مورد نیاز:

۱- تصاویر اساسنامه، آگهی تأسیس، ثبت شرکت و آخرین تصمیمات و تغییرات مندرج در روزنامه رسمی.
۲- فهرست سوابق کارهای انجام شده با شرح کارمورد نظر
۳- تصویر گواهی‌نامه ثبت‌نام مؤدیان مالیاتی (کد اقتصادی) و شناسـه ملی، نشانی و کدپسـتی و شماره تلفن (فاکس)تماس.
۴- ارائه گـردش مالی تأمین‌کننده، مفاصا حسـاب قراردادهای انجام شـده، گواهی ارزش افزوده، کپی ضمانت‌نامه‌های اخذ شده طی یکسال گذشته

۵- تصویر شناسنامه و کارت ملی (پشت و رو) صاحبان امضای مجاز
۶- سایر مدارک و گواهی‌های معتبر و مرتبط با موضوع مناقصه که در ارزیابی توانمندی و تأیید صلاحیت متقاضی موثر باشد.

توجه: در صورت نقص و عدم تکمیل مدارک مذکور، ارزیابی متقاضیان قابل بررسـی نخواهد بود. همچنین ارائه مدارک و عدم تأیید صلاحیت، هیچ‌گونـه حقی را برای متقاضیان ایجاد نخواهد کرد و به پیشـنهادهای مشـروط و مبهم و پیشنهادهای که با شـرایط مندرج در آگهی اختلاف داشـته باشـد و یا بعد از مدت مقرر درآگهی برسد مطلقاً ترتیب اثر داده نخواهد شـد همچنین شـرکت در رد یا قبول هریک یا تمام پیشنهادها بدون آنکه محتاج به ذکر دلیل باشد مختار است

ج) سایر شرایط مناقصه

۱- واگـذاری اسـناد مناقصـه: پـس از ارائـه مدارک مندرج در بنـد ب در مقابل واریز مبلغ ۵۰۰/۰۰۰ ریال به حسـاب جاری شـماره ۰۱۰۵۷۶۳۷۸۰۰۰۰ بانک ملی به نام شـرکت پتروشیمی شازند تحویل شرکت‌کنندگان خواهد شـد یادآور می‌شود مبلغ مذکور در صورت عدم تأیید تأمین‌کننده مسـترد نخواهد شـد. همچنین جهت گرفتن شناسه واریز با شـماره تلفن‌هـای ۹۵-۸۶۳۲۶۳۳۱۸۰ واحـد مالی هماهنگی نمایید.

۲- مبلغ تضمین شرکت در مناقصه: ۵٪ مبلغ کل پیشنهادی قابل واریز به صورت نقدی به حساب صدرالاشاره و یا ارائه چک تضمینی بانکی و یا ضمانت‌نامه بانکی ثبت شـده در سامانه پیام‌رسانی الکترونیکی مالی بانک مرکزی (سپام) با اعتبار سه ماه به نام شرکت پتروشیمی شازند.

۳- تأمین‌کننده باید دارای شـخصیت حقیقی یـا، حقوقی توان فنی مناسـب با برنامه‌ریزی و توانایی مالی لازم جهـت ارائه ضمانت‌نامه‌های مورد نیاز شـرکت در مناقصه و یا عقد قرارداد را طبق مقررات و ضوابط این شرکت داشته باشد.

۴- پرداخت هزینه درج آگهی به عهده برنده مناقصه می‌باشد.

روابط عمومی و امور بین‌الملل شرکت پتروشیمی شازند

آگهی ابلاغ مفاد رای موضوع ماده ۳ قانون تعیین تفکیک وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

براسـاس موجب رای شـماره ۱۳۹۹۶۰۳۰۱۰۵۴۰۰۲۰۳۱ مـورخ ۱۳۹۹/۰۸/۱۸ صـادره از هئیت حل اختلاف موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و سـاختمانهای فاقد سـند رسـمی مصوب ۹۰/۰۹/۲۰ مسـتقر در اداره ثبت اسـناد و املاک جنوب شـرق تصرفات مفروزی و مالکانه آقای محسـن طلاپور فرزند اسـمعیل متقاضی پرونده کلاسه ۱۳۹۹۱۱۴۴۰۱۰۵۴۰۰۰۱۸۶ نسبت به یک قطعه زمین با بنای احداثی در آن بـه مسـاحت ۱۰۷/۴۶ مترمربـع قسـمتی از پـلاک ثبتی ۴۴۱۸ واقـع در بخش۷ تهران با شـماره الکترونیکی۱۳۹۵۲۰۳۰۱۰۵۴۰۱۳۵۳۸ به شـماره چاپی ۳۰۸۹۷۹ به ثبت گردیده. مراتب از نظر اطلاع ذوی الحقوق و شرکا مشاعی پلاک فوق در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز در روزنامه آگهی می گردد. طبق قانون فوق الاشاره کسانی که به مالکیت و تصرفات مفروزی متقاضی فوق اعتراض دارند میتوانند از تاریخ انتشار آگهی ظرف مدت دو ماه اعتراض خود را به مراجع قضائی تسـلیم نماید. بدیهی اسـت پس از انقضاع مهلت قانونی عدم وصول واخواهی نسبت به صدور سند مالکیت مفروزی به مساحت و حدود بالا به نام نامبردگان اقدام خواهد شد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۳۹۹/۱۱/۱۱ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۳۹۹/۱۱/۲۶ (شناسه آگهی۱۰۸۵۷۳۱)

رئیس اداره ثبت اسناد و املاک خاوران تهران- غضنفری ۱۶۹۸۳/م الف

آگهی ابلاغ مفاد رای موضوع ماده ۳ قانون تعیین تفکیک وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

براسـاس موجب رای شـماره ۱۳۹۹۶۰۳۰۱۰۵۴۰۰۲۰۳۰ مورخ ۱۳۹۹/۰۸/۱۸ صـادره از هئیت حل اختلاف موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و سـاختمانهای فاقد سـند رسـمی مصوب ۹۰/۰۹/۲۰ مسـتقر در اداره ثبت اسناد و املاک جنوب شرق تصرفات مفروزی و مالکانه آقای ابوالفضل مابادی فرزند محمدرضا متقاضی پرونـده کلاسـه ۱۳۹۹۱۱۴۴۰۱۰۵۴۰۰۰۱۸۵ نسـبت بـه یک قطعه زمین بـا بنای احداثی در آن به مسـاحت ۸۸/۵۶ مترمربـع قسـمتی از پلاک ثبتی ۴۴۱۸ واقع در بخش۷ تهـران با مورد ذیل ثبت ۱۲۱۶۰۵ صفحه۴۳۷ دفتر۸۱۸ به ثبت گردیده. مراتب از نظر اطلاع ذوی الحقوق و شرکا مشاعی پلاک فوق در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز در روزنامه آگهی می‌گردد. طبق قانون فوق الاشـاره کسـانی که به مالکیت و تصرفات مفروزی متقاضی فوق اعتراض دارند میتوانند از تاریخ انتشار آگهی ظرف مدت دو ماه اعتراض خود را به مراجع قضائی تسلیم نماید. بدیهی است پس از انقضاع مهلت قانونی عدم وصول واخواهی نسبت به صدور سند مالکیت مفروزی به مساحت و حدود بالا به نام نامبردگان اقدام خواهد شد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۳۹۹/۱۱/۱۱ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۳۹۹/۱۱/۲۶ (شناسه آگهی۱۰۸۴۳۷۳)

رئیس اداره ثبت اسناد و املاک خاوران تهران- غضنفری ۱۶۹۸۴/م الف

آخرین اخبار
و تازه‌ترین تحلیل‌ها را پایگاه خبری
«گسترش نیوز»
دنبال کنید
www.Gostaresh.news

مسیر پر فراز و نشیب توسعه

بومی‌سازی، بزرگ‌ترین دستاورد فولادی‌ها

تاریخچه شروع به کار صنعت فولاد در ایران به سال ۱۳۵۰ باز می‌گردد. در این سال، نخستین فاز پروژه ذوب آهن اصفهان با ظرفیت ۵۰۰ هزار تن و با فناوری کوره‌بلند آغاز به کار کرد. تا سال ۱۳۵۷ که انقلاب ایران رقم خورد، هیچ واحد دیگر فولادی در کشور احداث نشد و طرح‌های توسعه ذوب آهن نیز اجرایی نشدند. اما در طول ۴۲ سال گذشته، صنعت فولاد رشد قابل‌توجهی داشته تا جایی‌که درحال‌حاضر میزان تولید این صنعت سالانه به حدود ۳۰ میلیون تن افزایش یافته است. صنعت فولاد از شاخصه‌های توسعه‌یافتگی کشورها به‌شمار می‌رود؛ بنابراین رشد این صنعت نشان از حرکت کشور به سمت و توسعه صنعتی شدن دارد، به‌ویژه که طرح‌های توسعه متعددی نیز در صنعت فولاد در دست اجرا هستند و مقرر شده ظرفیت این صنعت در افق ۱۴۰۴ به ۵۵ میلیون تن افزایش یابد.

عکس: آیدا فریدی

یکی از مهم‌ترین دستاوردهای انقلاب ایران، دستیابی به فناوری تولید و بومی‌سازی قطعات و تجهیزات صنعت فولاد است. با خروج کارشناسان شوروی سابق از شرکت ذوب‌آهن اصفهان، انجام تعمیرات اساسی و بازسازی خطوط گوناگون تولید از سوی نیروهای داخلی این مجتمع آغاز شد

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

رشد چشمگیر ظرفیت تولید فولاد

منصور یزدی‌زاده، مدیرعامل شرکت ذوب آهن اصفهان در گفت‌وگو با صمت و در پاسخ به سوالی مبنی بر توسعه صنعت فولاد طی ۴۲ سالی که از انقلاب ۵۷ ایران می‌گذرد، گفت: قبل از انقلاب ایران در سال ۱۳۵۷ مجموع تولید فولاد کشور سالانه برابر ۵۰۰ هزار تن بود. به پشتوانه همت و تلاش نیروهای متخصص و کارآمد در این صنعت، درحال‌حاضر ظرفیت تولید فولاد کشور به بیش از ۳۷ میلیون تن در سال افزایش یافته است.

بومی‌سازی، مهم‌ترین دستاورد ما است

وی در ادامه یکی از مهم‌ترین دستاوردهای انقلاب ایران را در این سال‌ها دستیابی به فناوری تولید و بومی‌سازی قطعات و تجهیزات مربوط دانست و گفت: با خروج کارشناسان شوروی سابق از شرکت ذوب‌آهن اصفهان همزمان با شروع جنگ تحمیلی و دوران دفاع مقدس، انجام تعمیرات اساسی و بازسازی خطوط گوناگون تولید ازسوی نیروهای داخلی این مجتمع آغاز شد. این مجموعه در ادامه نیز در مسیر توسعه گام برداشت و تلاش‌های یادشده با تولید ریل ملی طی سال‌های اخیر تبلور یافت.

مدیرعامل شرکت ذوب آهن اصفهان افزود: براساس سند چشم‌انداز توسعه صنعت فولاد کشور در افق ۱۴۰۴، تولید ۵۵ میلیون تن فولاد هدف‌گذاری شده است. وجود منابع غنی انرژی، موقعیت ممتاز جغرافیایی ایران و سرمایه انسانی چه به لحاظ کمی و چه به لحاظ کیفی، از جمله مهم‌ترین مزیت‌هایی است که تاکنون سهم و نقش آهن و فولاد را در اقتصاد ایران قوت بخشیده است.

الزامات توسعه

مدیرعامل شرکت ذوب آهن اصفهان در ادامه خاطرنشان کرد: با وجود اقدامات مناسبی که در این زمینه انجام‌شده، توسعه صنایع پایین‌دستی، افزایش مصرف سرانه و جهش در صادرات فولاد کشور از الزامات تحقق هدف یادشده است.

این فعال صنعت فولاد در ادامه به کاستی‌های موجود در روند توسعه صنعت فولاد کشور طی سال‌های گذشته اشاره کرد و افزود: چالش عمده صنعت فولاد کشور توسعه نیافتن متوازن زنجیره فولاد است. کما اینکه درحال‌حاضر در تامین مواد آهن‌دار و زغال‌سنگ مورد نیاز این صنعت با چالش روبه‌رو هستیم.

در همین حال می‌توان به محدودیت در دسترسی به منابع پایدار آب مورد نیاز تولید به‌ویژه در مناطق مرکزی کشور، نبود زیرساخت‌های کافی در شبکه حمل‌ونقل داخلی و بنادر، نبود پایداری در قوانین و مقررات، توزیع نابرابر منابع ملی از جمله یارانه‌های انرژی، بهره‌وری پایین عوامل تولید، ثبات نبودن نرخ ارز، کاهش بودجه عمرانی دولت در طول سالیان متمادی، بالا بودن هزینه‌های تامین مالی و کاهش قابل‌توجه سرمایه‌گذاری خارجی اشاره کرد.

توسعه معدن اهمیت ویژه دارد

مدیرعامل شرکت ذوب آهن اصفهان در ادامه توسعه نیافتن کمی و کیفی و پایین بودن بهره‌وری تولید در بخش معدن و اکتشاف و استخراج مواد اولیه مورد نیاز واحدهای فولادی را از مشکلات عمده و اثرگذار در مسیر توسعه صنعت فولاد کشور دانست و افزود: از عوامل موثر در بروز این شرایط می‌توان به نبود یکپارچگی در سیاست‌گذاری‌های کلان، تدوین سند جامع توسعه فولاد کشور و ورود شرکت‌های معدنی به چرخه تولید فولاد اشاره کرد.

در همین حال، زیرساخت‌های کشور همپای صنعت فولاد توسعه نیافته است. همانطور که پیش‌تر هم اشاره شد در افق ۱۴۰۴ تولید ۵۵ میلیون تن فولاد هدف‌گذاری شده است. تحقق این هدف نیازمند توسعه خطوط ریلی تا ۲۵۰۰۰ کیلومتر است؛ بنابراین فاصله قابل‌توجهی با هدف یادشده داریم. علاوه بر این، توسعه شبکه راه‌های جاده‌ای، بنادر، نیروگاه و... نیز باید مورد توجه قرار گیرد.

یزدی‌زاده در پایان به تشریح راهبردهای اصلی و اقدامات موردنظر در استفاده از فرصت‌ها و همچنین در راستای تقویت نقاط ضعف به قوت پرداخت.

تدوین و جاری‌سازی سند جامع و متوازن توسعه زنجیره فولاد کشور، توسعه زیرساخت‌های اکتشاف و استخراج مواد معدنی آهن‌دار، توسعه سیستم حمل‌ونقل جاده‌ای و ریلی کشور، ایجاد ساختارهای مناسب مبادلاتی و تجهیز بنادر به شکل استاندارد، افزایش بهره‌وری در جهت کاهش قیمت تمام‌شده محصولات و به‌دنبال آن افزایش رقابت‌پذیری، استفاده از فناوری نوین در تولید فولاد با استفاده از فرصت ناشی از رفع تحریم بین‌المللی، کاهش موانع گمرکی و صادراتی همراه با استانداردهای سازمان تجارت جهانی، افزایش ضرایب حمایتی دولت از صادرکنندگان فولادی به‌منظور جذب سرمایه‌های ارزی و توسعه روش‌های مدیریت بازار برای گسترش و نفوذ در بازارهای منطقه از طریق ایجاد امنیت سرمایه‌گذاری برای بخش خصوصی به‌ویژه استفاده از ظرفیت بازار سرمایه، که این هم حاصل نخواهد شد، جز با تمرکز دولت در رویکرد فقط نظارتی و نه دخالتی، مهم‌ترین اقدامات برای بهره‌گیری از فرصت‌ها هستند.

فولاد از توسعه عقب نماند

کیومرث فتح‌اله‌کرمانشاهی، دبیر سندیکای تولیدکنندگان لوله و پروفیل فولادی در گفت‌وگو با صمت و در پاسخ به سوالی مبنی بر دستاوردهای صنعت فولاد طی ۴۲ سال پس از انقلاب ۵۷ ایران، گفت: بدون تردید طی سال‌های گذشته در همه زمینه‌ها شاهد رشد و توسعه بوده‌ایم.

صنعت فولاد نیز از این روند رو به رشد جا نمانده است. طی سال‌های گذشته ایران در رده واردکنندگان فولاد بود اما درحال‌حاضر با احداث صنایع فولادی این نیاز در داخل کشور با بهره‌گیری از ظرفیت‌های داخلی تامین می‌شود.

وی افزود: در سال‌های نخست شکل‌گیری صنعت فولاد در ایران فناوری تولید، اطلاعات و دانش فنی، مواد واسطه‌ای، قطعات یدکی و... اغلب خارجی بودند اما به‌تدریج با تلاش مهندسان جوان کشور، در همین حال با همکاری دانشگاه و بخش صنعت، این صنعت پیشرفت کرد.

در همین حال داخلی‌سازی و بومی‌سازی نیز مورد توجه قرار گرفت. در دوره‌ای کارشناسان خارجی در این صنعت حضور داشتند و تولید فولاد با بهره‌گیری از توان متخصصان خارجی پیش می‌رفت اما اکنون صنعت فولاد بر پایه بهره‌گیری از توان کارشناسان زبره داخلی اداره می‌شود و توسعه می‌یابد.

دبیر سندیکای تولیدکنندگان لوله و پروفیل فولادی گفت: درحال‌حاضر، مجموع تولید فولاد کشور حدود ۳۰ میلیون تن برآورد می‌شود.

در همین حال برای تولید بیش از ۵۰ میلیون تن فولاد در کشور هدف‌گذاری شده است. بدون تردید این رشد را باید دستاورد صنعت فولاد طی ۴۲ سال گذشته دانست.

توان متخصصان داخلی

وی افزود: درحال‌حاضر متخصصان داخلی مدیریت صنعت فولاد کشور را بر عهده گرفته‌اند. در چنین شرایطی توانسته‌ایم از منابع داخلی همچون ذخایر سنگ آهن و منابع غنی انرژی کشور در مسیر توسعه این صنعت به‌خوبی بهره بگیریم؛ درنتیجه شاهد تکمیل زنجیره ارزش افزوده و تولید محصولات نهایی هستیم.

این فعال صنعت فولاد در ادامه خاطرنشان کرد: طی سال‌های گذشته، کشور با چالش‌های ناشی از تحریم‌های بین‌المللی روبه‌رو بوده است. در چنین شرایطی، چنانچه جهش تولید و ارزش‌آفرینی هدف باشد باید بهره‌گیری از ظرفیت صنایع داخلی به‌ویژه صنایع کوچک و متوسط در درجه نخست اولویت قرار گیرد.

این واحدها عاملی برای اشتغال، صادرات و ارتقای کیفیت هستند، در همین حال به ایجاد ارزش‌افزوده و ارزآوری هرچه بیشتر کمک می‌کند.

کرمانشاهی گفت: درحال‌حاضر متولیان امر و سیاست‌گذاران انواع شیوه‌نامه و دستورالعمل را برای زنجیره فولاد و با هدف بازگشت آرامش به این زنجیره و توسعه این صنعت تدوین می‌کنند.

انتظار می‌رود در تدوین این دست مقررات حمایت از صنایع داخلی مورد توجه باشد. بدون تردید این دست اقدامات درنهایت به نفع مصرف‌کننده نهایی تمام می‌شود.

درواقع باید به‌گونه‌ای عمل کرد که واسطه‌گری و دلالی در این زنجیره به حداقل ممکن کاهش یابد تا در ادامه بتوانیم با بهره‌گیری از مزیت‌های یادشده، عملکرد درخشانی را از خود به نمایش بگذاریم.

وی در ادامه تاکید کرد: در مسیر توسعه یادشده بخش‌های نرم‌افزاری از توسعه عقب مانده‌اند هرچند می‌توان با اتکا به توان متخصصان داخلی زمینه رشد این حوزه را هم فراهم کرد.

توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که حرکت صنایع به دور از اقدامات جزیره‌ای زمینه توسعه صنایع را فراهم می‌کند. در همین حال انتظار می‌رود تامین منافع ملی در اولویت باشد؛ بدین‌ترتیب امکان توسعه بخش‌های توسعه نیافته نیز ممکن می‌شود.

بدون تردید تلاش جمعی دولت و بخش خصوصی نیز در این مسیر کمک‌کننده است. دولت وظیفه قانون‌گذاری و تدوین سیاست‌های کلان را بر عهده دارد تا بخش خصوصی نیز وظایف اجرایی را بر عهده بگیرد و در مسیر رشد تولید گام بردارد.

سخن پایانی

صنعت فولاد پس از انقلاب در مسیر توسعه گام برداشت، با این وجود، ایراداتی به این مسیر توسعه وارد است؛ از جمله آنکه همگام با توسعه صنعت فولاد زیرساخت‌های کشور توسعه نیافته‌اند. علاوه بر این این زنجیره همگون رشد نکرده است. درنتیجه در چنین شرایطی بیم کمبود مواد اولیه موردنیاز فولاد در سال‌های آینده می‌رود. رفع این چالش‌ها نیازمند جذب سرمایه به‌ویژه در حلقه‌های ابتدایی این زنجیره همچون اکتشاف و استخراج است.

طی سال‌های گذشته ایران جزو واردکنندگان فولاد بود اما درحال‌حاضر با احداث صنایع فولادی این نیاز در داخل کشور با بهره‌گیری از ظرفیت‌های داخلی تامین می‌شود

تصمیم جدید برای بازار فولاد

نایب رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی از تشکیل کمیته رصد و پایش بازار فولاد با ریاست احتمالی وزیر صنعت، معدن و تجارت یا معاون وی و عرضه کامل محصولات این زنجیره در بورس کالا خبر داد.

به گزارش بورس‌پرس، علی جدی درباره دستور اسحاق جهانگیری مبنی بر بازنگری شیوه‌نامه عرضه و تقاضای زنجیره فولاد با تاکید بر حمایت از بورس، گفت: تا زمانی که موضوع قانونی فولاد حل نشود این‌گونه اختلاف سلیقه‌ها و ابلاغ دستورها ادامه دارد. یکی از اشکالات در این حوزه دستوری کردن قیمت است. وزیر یک دستور می‌دهد، سپس جهانگیری دستور دیگری می‌دهد؛ بنابراین فضا به هم می‌ریزد.

وی ادامه داد: در کمیسیون صنایع و معادن مجلس طرحی داریم که کل محصولات زنجیره فولاد باید در بورس عرضه شود. در این طرح، پیش‌بینی شده در کمیته رصد و پایش بازار فولاد ۲ نفر از مجلس، دو نفر از وزارت صنعت، معدن و تجارت، نمایندگانی از وزارت اقتصاد، بورس و دادگستری و نمایندگان حوزه فولاد حضور داشته باشند. اعضای این کمیته با هم تصمیم‌گیری و قیمت پایه فولاد در بورس را تعیین می‌کنند.

جدی ادامه داد: در جلسات کمیسیون صنایع و معادن که از سازمان بورس و وزارت صنعت، معدن و تجارت و سایر مجموعه‌ها حضور داشتند، ۲ موضوع عرضه و قیمت‌گذاری بررسی شد. دولت و نمایندگان وزارت صنعت، معدن و تجارت نیز درباره عرضه زنجیره کامل فولاد در بورس هم‌نظر بودند.

رشد ۷۰درصدی فروش تجمیعی «فملی»

شرکت ملی صنایع مس ایران از ابتدای سال مالی تا انتهای دی ۹۹ در مجموع مبلغ ۳۱۱ هزار و ۹۱۴ میلیارد و ۴۸۱ میلیون ریال فروش و نسبت به فروش شرکت در مدت مشابه سال ۹۸ رشد ۷۰ درصدی داشته است.

به‌گزارش روابط‌عمومی مجتمع مس سرچشمه، شرکت ملی صنایع مس ایران گزارش عملکرد یک ماهه منتهی به ۳۰ دی ماه را منتشر کرد.

میزان فروش ماهانه شرکت ملی صنایع مس ایران در دی امسال ۳۲ هزار و ۱۹۲ میلیارد و ۴۶۹ میلیون ریال بوده که نسبت به آذر ۹۹ کاهش ۳۴ درصدی داشته است. مقایسه فروش «فملی» در دی ۹۹ با ماه مشابه در سال ۹۸ نشان می‌دهد میزان فروش شرکت ۱۸ درصد افزایش یافته است.

میزان فروش داخلی این شرکت در ماه دی مبلغ ۱۷ هزار و ۶۲ میلیارد و ۵۱۶ میلیون ریال بوده که نسبت به آذر ۹۹ کاهش ۴۱ درصدی داشته است. بیشترین میزان فروش داخلی شرکت ملی صنایع مس ایران در دی ماه امسال، کاتد به مبلغ ۱۲ هزار و ۷۱۲ میلیارد و ۷۶ میلیون ریال بوده است.

فروش صادراتی «فملی» در دی ماه امسال مبلغ ۱۵ هزار و ۱۲۹ میلیارد و ۹۵۳ میلیون ریال بوده که نسبت به آذر ۹۹ کاهش ۲۳ درصدی داشته است. بیشترین میزان فروش صادراتی این شرکت در دی ماه امسال، کنسانتره مس به مبلغ ۱۱ هزار و ۱۹۱ میلیارد و ۹۰۹ میلیون ریال بوده است.

شرکت ملی صنایع مس ایران از ابتدای سال مالی تا انتهای دی ۹۹ در مجموع مبلغ ۳۱۱ هزار و ۹۱۴ میلیارد و ۴۸۱ میلیون ریال فروش و نسبت به فروش شرکت در مدت مشابه سال ۹۸ رشد ۷۰ درصدی داشته است.

یادداشت

حذف سیاست از اقتصاد لازمه توسعه معدن

مهدی کرباسیان / رئیس اسبق سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع‌معدنی ایران

ایران از ظرفیت‌های ویژه معدنی و منابع غنی انرژی برخوردار است. بر همین اساس نیز طی سال‌های گذشته شاهد رشد بخش معدن و صنایع وابسته به آن بوده‌ایم. هرچند در اغلب سال‌های گذشته، اولویت به بهره‌گیری از ظرفیت‌های نفتی و پس از آن گاز اختصاص یافته است. ایران از ذخایر غنی نفت و گاز برخوردار است. این منابع انرژی از منظر اقتصاد سیاسی نیز مورد توجه هستند، شاید به همین دلیل نیز در طول سال‌های گذشته، توسعه کشور بر مبنای بهره‌گیری از این ذخایر تعریف شده است.

در سایه بهره‌گیری از منابع انرژی، بخش معدن آنطور که انتظار می‌رود و متناسب با ظرفیت‌های موجود، رشد نکرده است. با این وجود، پس از پیروزی انقلاب ۵۷، بخش معدن و صنایع معدنی ۲ مرتبه مورد توجه ویژه قرار گرفته است. نخست در دوره ریاست‌جمهوری اکبر هاشمی رفسنجانی که وزارتخانه‌ای با عنوان معادن و فلزات شکل گرفت. در این دوره، اقدامات خوبی با هدف توسعه بخش معدن و صنایع معدنی شکل گرفت و این صنعت در مسیر توسعه قرار گرفت. در همین حال، فعالیت‌های اکتشافی نیز آغاز شد.

در ادامه و در دوران نخست ریاست‌جمهوری حسن روحانی نیز بخش معدن و صنایع معدنی دوباره مورد توجه قرار گرفت و شاهد رشد قابل‌قبولی در این حوزه بودیم. سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) در این دوره فعالیت‌های متعددی را اجرایی کرد. ازجمله آنکه ۲۷۰ هزار کیلومتر مربع فعالیت‌های اکتشافی انجام شد. در همین حال، زنجیره تولید فولاد در حلقه‌های مختلف تولید مانند کنسانتره، گندله، آهن اسفنجی و حتی تولید شمش فولاد نیز در مسیر رشد ظرفیت قرار گرفت. کمااینکه واحدهای تولیدی متعددی در سنگان، کرمان، یزد و... افتتاح شد.

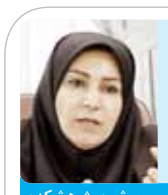
در همین حال صنعت مس در این سال‌ها در مسیر رشد و توسعه گام برداشت. تولید کنسانتره و کاتد مس نیز افزایش یافت و فعالیت‌های اکتشافی برای پی‌جویی و استخراج ذخایر جدید مس بیشتر شد. ظرفیت تولید آلومینیوم نیز با توجه به افتتاح واحدهای جدید بیشتر شد. علاوه بر این، صادرات مواد معدنی و محصولات صنایع معدنی نیز در طول سال‌های اخیر به‌شدت رشد داشته است.

از مجموع موارد یادشده اینطور برداشت می‌شود که طی ۴۲ سال گذشته شاهد رشد بخش معدن و صنایع معدنی بودیم اما بدون تردید این رشد کافی نبوده است. رشد محدود در بخش معدن و به‌ویژه در حوزه فعالیت‌های اکتشافی را می‌توان به کمبود بودجه سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور به‌عنوان متولی بخش اکتشافات نسبت داد. دولتی بودن این سازمان و بوروکراسی‌های پیچیده اداری نیز ضعف‌های یاد شده را تقویت کرده است. در ادامه باید تاکید کرد که فعالیت در حوزه اکتشاف با ریسک بالایی همراه است، درنتیجه تاکنون بخش خصوصی حضور فعالی در این حوزه نداشته است.

کمبود و حتی نبود سرمایه‌گذاری در حوزه معدن و صنایع وابسته به آن را باید از مهم‌ترین دلایل نقاط ضعف این بخش دانست. کشور ما در طول سال‌های پس از انقلاب مکررا تحت‌تاثیر تحریم‌های جدی قرار گرفته است. همین محدودیت‌های بین‌المللی نیز مانع جذب سرمایه خارجی به کشور شده است. توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که فعالیت در حوزه اکتشاف با ریسک همراه است، در همین حال به سرمایه قابل‌توجهی نیز نیاز دارد؛ بنابراین این حوزه طی سال‌های اخیر بیش از سایر بخش‌ها با ضعف روبه‌رو شده است. علاوه بر این دولتی بودن اقتصاد نیز مانعی در مسیر توسعه این بخش شده است. طی سال‌های گذشته با هدف خصوصی‌سازی به سمت و سوی خصولتی‌سازی پیش رفته‌ایم که نتایج به‌شدت منفی‌تری را به‌دنبال داشته است.

ایران از ظرفیت‌های ویژه‌ای برخوردار است و می‌تواند در رده کشورهای نوظهور اقتصادی قرار گیرد اما باید شرایط سیاسی مهیا شود. درواقع چنانچه کشور بخواهد در مسیر اقتدار گام بردارد، باید سایه سیاست از اقتصاد برداشته شود.

یادداشت

آمایش سرزمین در حوزه معدن مغفول ماند

راضیه لک / رئیس پیشین پژوهشکده علوم زمین سازمان زمین‌شناسی

آمایش سرزمین به معنای بهره‌وری بهینه از منابع و ظرفیت‌های اقتصادی، اجتماعی و طبیعی است. این مهم نوعی تکنیک و برنامه‌ریزی برای توسعه بخشی، منطقه‌ای و کشوری با هدف توزیع بهتر جمعیت و استفاده از منابع طبیعی برای رشد کشور است. در سال‌های اخیر، اهمیت آمایش سرزمین به‌وضوح روشن شده است. شاید تا سال‌های گذشته، این مهم برای برخی مسئولان اهمیت چندانی نداشته و زیان‌های حاصل از آن از قبیل توسعه نامتوازن با منابع طبیعی به‌ویژه آب، آسیب‌های زیست‌محیطی و اقتصادی را در کشور سبب شده است. فرابخشی و اثربخش بودن طرح‌های توسعه با توجه به بهره‌وری و تولید ناخالص داخلی مشخص می‌شود که سرانه آن در سال‌های اخیر مشخص است و می‌توان آن را با دیگر کشورها مقایسه کرد. در این بین، فرابخشی بودن آمایش سرزمین زمانی مفهوم واقعی پیدا خواهد کرد که تصمیم‌های کلان توسعه‌ای فقط براساس ظرفیت‌های منطقه‌ای اعم از جمعیت، منابع طبیعی و حساسیت‌های زیست‌محیطی تعیین شود و مرزهای استانی و شهرستانی مطرح نباشد. درباره اینکه آیا توسعه اقتصادی حوزه معدن در راستای آمایش سرزمین بوده، می‌توان گفت؛ با توجه به اینکه حوزه معدن در اولویت قرار نداشته، کمتر مورد توجه این رویکرد قرار گرفته و به صورت موردی و منفعل قابل ردیابی است. به‌طور کلی، توسعه اقتصادی حوزه معدن، مرتبط با ظرفیت‌های معدنی هر منطقه است اما آنچه در آمایش سرزمین بیشتر معنا پیدا می‌کند اینکه استراتژی اکتشاف در کشور چیست؟ کشف کدام ماده معدنی در اولویت است؟ بنابراین رفع موانع توسعه فعالیت معدنکاری نظیر هزینه زیرساخت‌هایی همچون حمل‌ونقل، محاسبه هزینه‌های مصرف انرژی در تولید، توجه به مسائل زیست‌محیطی، توجه به نقش معدن در کاهش فقر و افزایش بهداشت و فرهنگ در آمایش سرزمین باید لحاظ شود.

معدنکاری پس از انقلاب مدرن شد

عکس: آیدا فریدی

نگاهی به سیر تحولات صنعتی و معدنی در دوره پیش از انقلاب، نشان‌دهنده وابستگی زیاد در فناوری، ماشین‌آلات و حتی مواد اولیه بود، به‌طوری که با تاخیر در ورود ماشین‌آلات و قطعات یدکی مورد نیاز، بیشتر واحدهای تولیدی به حالت تعطیل درآمدند. این در حالی است که به باور بسیاری از مسئولان وزارت صنعت، معدن و تجارت، ایران در تامین مواد معدنی به خودکفایی رسیده و توانسته بسیاری از ماشین‌آلات و قطعات مورد نیاز صنایع و معادن را در کشور تولید کند.

گروه معدن
editor@smtnews.ir

سیف‌الله امیری

مجید پورمقدم

سیف‌الله امیری، کارشناس امور معادن و صنایع معدنی، در گفت‌وگو با صمت درباره پیشرفت‌های بخش معدن و صنایع معدنی پس از پیروزی انقلاب اسلامی، گفت: از سال ۵۷ تاکنون پیشرفت‌های ما در بخش معدن و صنایع معدنی، نسبت به دیگر کشورهای معدن‌خیز قابل توجه بوده و ما توانستیم در این بازه زمانی به موفقیت‌های چشمگیرتری دست یابیم. وی با بیان اینکه ایران دوره جنگ و تحریم‌های چندین ساله را پشت‌سر گذاشته، خاطرنشان کرد: پیش از پیروزی انقلاب اسلامی، ۲ کارخانه فولادسازی (ذوب آهن اصفهان و گروه ملی فولاد) با ظرفیت اسمی ۶۷۰ هزار تن فعالیت می‌کردند اما در حال حاضر ۹۷ کارخانه فولادسازی در کشور با ظرفیت تولید ۴۷ میلیون تن در سال فعال هستند و این کارخانه‌ها ظرفیت تولید ۱۷ میلیون تن آهن و ورق و ۲۹ میلیون تن میلگرد، آهن مفتول و نبشی را دارند. امیری با اشاره به تولید فولاد در سال ۹۶، گفت: بیش از ۲۲ میلیون تن فولاد در سال ۹۶ تولید شده است. در سال ۵۷ تعداد شاغلان در حوزه فولاد ۷۰۰ نفر بوده، در حالی که هم‌اکنون ۳۵ هزار نفر در این حوزه به‌طور مستقیم مشغول کار هستند. رتبه فولاد ایران در بازارهای جهانی نیز رشد چشمگیری داشته اما در ۲ سال گذشته با پیشی گرفتن از ایتالیا، اوکراین و تایوان، رتبه جهانی ما به ۱۰ رسیده است. مدیرکل دفتر صنایع معدنی و مشاور معاون امور معادن و صنایع معدنی در ادامه بیان کرد: هدف در بخش فولاد خام، رسیدن به ۵۵ میلیون تن تولید بود که این میزان تولید ما را به جایگاه هفتم در جهان رساند. تصور ما این است که در افق ۱۴۰۴ رتبه ایران در زمینه تولید فولاد اول شود اما آن‌گونه که پیش می‌رویم زودتر از تصورات به پیش‌بینی‌های خود دست خواهیم یافت. امیری با اشاره به وضعیت سیمان گفت: تا پیش از انقلاب اسلامی، ۱۰ کارخانه اقدام به تولید سیمان و این کارخانه‌ها سالانه ۶ میلیون تن سیمان تولید می‌کردند و امروز این کارخانه‌ها سالانه ۸۸ میلیون تن سیمان تولید می‌کنند. تولیدکنندگان سیمان علاوه بر تامین نیاز داخلی، اقدام به صادرات این محصول نیز می‌کنند. به گفته این مقام مسئول، در حال حاضر ایران توانایی تولید بیش از ۲۷ نوع سیمان خاکستری و سیمان بنایی و رنگی را دارد. این سیمان‌ها براساس استانداردهای روز تولید می‌کنند. کشور ما با تولید ۵۵ میلیون تن سیمان رتبه ۷ را در جهان کسب کرده است. وی با اشاره به پیشرفت‌های صنعت شیشه، آلومینیوم، مس و محصولات فلزی و غیرفلزی، گفت: پیشرفت‌ها در این زمینه‌ها نیز قابل توجه بوده و نمی‌توان موفقیت‌های صنایع معدنی را محدود به سیمان و فولاد کرد.

امیری ادامه داد: در سال ۵۷ در مجموع ۱۹۷ معدن در ایران مورد بهره‌برداری قرار گرفتند اما هم‌اکنون این تعداد به ۱۰ هزار معدن رسیده و این آمار بهترین گواه برای نشان دادن پیشرفت‌های ما در این زمینه است. به گفته وی، پیش از انقلاب اسلامی بسیاری از کالاهای مورد نیاز صنعت از خارج از این مرز و بوم وارد می‌شدند، در حالی که امروز واردات مواد معدنی، بسیار کاهش پیدا کرده و حتی می‌توان گفت به صفر رسیده است. امیری با اشاره به کاهش خام‌فروشی در کشور، بیان کرد: براساس گفته‌های رهبر معظم انقلاب، به‌منظور حمایت از تولید داخل و تامین مواد مورد نیاز زنجیره تولید فولاد، از خام‌فروشی سنگ آهن جلوگیری کردیم. وی در پایان ابراز امیدواری کرد: من انتظار روزی را دارم که تمام مواد معدنی خام در کشور فرآوری شوند؛ یعنی مواد به ارزش واقعی خود برسند، سپس اقدام به صادرات این محصولات کنیم.

پرونده باز بازنگری در قانون معدن

مجید پورمقدم، کارشناس معدنی در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: اگر مسئولان دولتی، آمار موفقیت‌ها در بخش معدن و صنایع معدنی پس از پیروزی انقلاب اسلامی را بدهند، این ذهنیت ایجاد می‌شود که آنها تلاش می‌کنند توفیق‌های اخیر را بزرگ جلوه دهند اما وقتی سازمان زمین‌شناسی امریکا اعلام می‌کند که ایران رتبه دوم تولید گچ جهان را از آن خود کرده، دیگر نمی‌توان در این آمار تردید کرد. وی در ادامه، با اشاره به رتبه ۸ ایران در تولید کرومیت، بیان کرد: ایران در تولید کاشی و سرامیک رتبه سوم جهان را دارد. برای تولید این محصولات به خاک‌های صنعتی نیاز داریم و این آمار نشان می‌دهد کشور در زمینه اکتشاف ذخایر صنعتی نیز قوی عمل کرده که توانستیم مواد اولیه کارخانه‌های جانبی را تامین کنیم البته به نقاط آرمانی در زمینه اکتشاف دست نیافتیم، هرچند تلاش‌ها در زمینه شناسایی ذخایر پنهان آغاز شده است. به گفته پورمقدم، پیشرفت‌های کشور در زمینه تولید سیمان، قابل ذکر و ایران در زمینه سیمان جزو ۵ کشور برتر جهان است. وی با بیان اینکه قوانین بخش معدن جهش قابل توجهی کردند، خاطرنشان کرد: پس از پیروزی انقلاب اسلامی، چندین بار قانون معدن مورد بازنگری قرار گرفت و بازنگری قانون برای رفع موانع تولید و حمایت از بخش خصوصی بوده است.

همچنین پس از انقلاب اسلامی، معادن مجهز شدند و معدنکاری سنتی جای خود را به معدنکاری مدرن داد. این مقام مسئول با بیان اینکه ۷۰ نوع ماده معدنی در کشور شناسایی شده، خاطرنشان کرد: تعداد قابل توجهی از این مواد به‌طور خام خرید و فروش می‌شوند، چراکه هنوز دانش فنی برای فرآوری آنها را در کشور نداریم. تمام تلاش‌ها معطوف به ایجاد کارخانه‌های فرآوری مواد معدنی است تا در سایه آن بتوانیم علاوه بر ایجاد ارزش‌افزوده، برای تعداد زیادی ایجاد اشتغال کنیم. پورمقدم در ادامه با اشاره به موفقیت‌های دولت تدبیر و امید در بخش معدن و صنایع معدنی، گفت: واگذاری شورای‌عالی معادن به استان‌ها از دیگر موفقیت‌های دولت دوازدهم است. با هدف روان‌تر شدن کار در بخش معدن، اختیار شورای‌عالی معادن به استان‌ها تفویض شد. در این صورت تصمیم‌های کلی مربوط به معادن در استان‌ها گرفته می‌شوند. تشکیل کارگروه تعامل فعالیت‌های معدنی با محیط‌زیست و منابع طبیعی، دیگر اقدام مهم دولت تدبیر و امید برای رونق فعالیت معدنی در کشور است. بسیاری از بهره‌برداران معادن، پیش یا پس از فعالیت با سازمان محیط‌زیست با مشکل روبه‌رو می‌شوند و هدف تشکیل این کارگروه، رفع این موانع و هموار کردن فعالیت معدنکاری در کشور است. وی در پایان تصریح کرد: در دولت دوازدهم، تعداد قابل توجهی از معادن کوچک و متوسط فعال شدند و این مسئله می‌تواند در راستای ایجاد اشتغال و افزایش تولید بسیار تاثیرگذار باشد؛ از این‌رو در مجموع عملکرد دولت در بخش معادن را مثبت ارزیابی می‌کنم.

سخن پایانی

ایران در زمینه اکتشاف، استخراج و بهره‌برداری از معادن و در کنار آن تبدیل مواد معدنی به محصولات خام، نیمه‌خام و با ارزش‌افزوده بالا در ۴۰ سال گذشته توسعه قابل توجهی داشته، به‌طوری که از یک کشور واردکننده محصولات معدنی و فلزات اساسی به یکی از صادرکنندگان عمده این محصولات تبدیل شده است.

براساس آمار در انتهای سال ۱۳۹۶ میزان تولید فولاد خام و محصولات فولادی در کشور به ۲۰۸۳۳ و ۱۸۷۹۱ هزار تن رسید که علاوه بر تامین نیاز داخلی حدود ۷۲۵۲ هزارتن صادرات نیز به همراه داشته است. تولید مس کاتد و شمش آلومینیوم نیز به ۱۵۹ و ۳۵۱ هزارتن برای مس کاتد و شمش آلومینیوم رسیده است. روند تولید این محصولات در سال‌های بعد نیز ادامه یافته است.

در این بین، گاهی کم‌توجهی به مزیت‌های بخش مدرن و انجام ندادن آمایش سرزمین در حوزه معدن و صنایع معدنی مشکلات بسیاری برای این بخش و فعالان معدنی ایجاد کرده است.

شرکت شهرکهای صنعتی کردستان

فراخوان مناقصه عمومی

پروژه توسعه خوشه سنگ تزئینی قروه کردستان

شرکت شهرکهای صنعتی کردستان در نظر دارد مناقصه عمومی پروژه توسعه خوشه سنگ تزئینی قروه کردستان را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد قیمت مناقصه‌گران و بازگشایی پاکت‌ها، از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد.

لازم است مناقصه‌گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند. تاریخ انتشار مناقصه در سامانه تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۱ می‌باشد.

مهلت زمانی دریافت اسناد مناقصه از سایت: روز پنجشنبه تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۶

مهلت زمانی ارایه پیشنهاد: روز شنبه تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۲۵

زمان باز گشایی پاکت‌ها: روز یکشنبه تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/ ۲۶

اطلاعات تماس دستگاه مناقصه‌گزار جهت دریافت اطلاعات بیشتر در خصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت‌های

الف: سنندج – خیابان پاسداران – جنب مهمانسرای جهانگردی - شرکت شهرکهای صنعتی کردستان. تلفن ۳۳۶۶۸۲۰۲

مرکز پشتیبانی و راهبری سامانه: ۰۲۱-۴۱۹۳۴

شرکت شهرکهای صنعتی کردستان

آگهی دعوت مجمع عمومی عادی به‌طور فوق‌العاده

شرکت صنایع کاشی زرین خراسان

جلسه مجمع عمومی عادی به‌طور فوق‌العاده شرکت صنایع کاشی زرین خراسان به شماره ثبت ۳۰۳۶ و شناسه ملی ۱۰۳۸۰۱۹۲۵۶۹ در ساعت ۱۰ صبح روز یکشنبه ۱۳۹۹/۱۱/۲۶ در محل سالن اجتماعات کارخانه کاشی زرین خراسان واقع در کیلومتر ۹ جاده تربت به مشهد برگزار می‌گردد. از کلیه سهامداران دعوت به عمل می‌آید جهت تصمیم‌گیری موضوعات ذیل در جلسه حاضر شوند.

دستور جلسه:

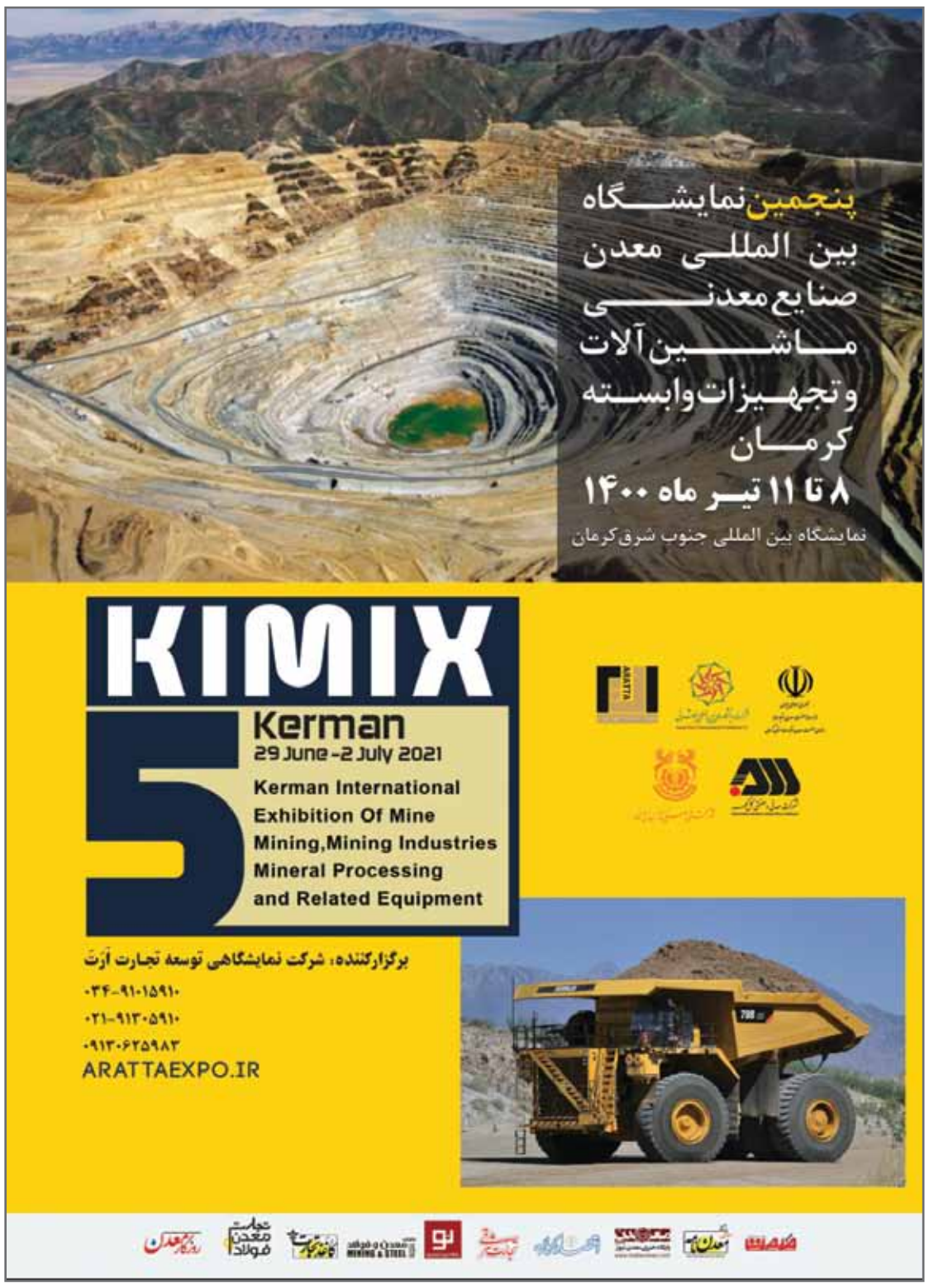
۱- انتخاب اعضای هیأت‌مدیره.

۲- تصمیم‌گیری درخصوص ورود به بازار سرمایه (بورس یا فرابورس).

۳- سایر موارد.

هیأت‌مدیره شرکت صنایع کاشی زرین خراسان

آخرین اخبار و تازه‌ترین تحلیل‌ها را در
پایگاه خبری «گسترش نیوز» دنبال کنید
www.Gostaresh.news

فعالان بخش خصوصی از استاندار فارس درخواست کردند

پیگیری مشکلات ارزی صادرکنندگان استان

قاسم توانایی
editor@smtnews.ir

عضو هیات نمایندگان و رئیس کمیسیون صادرات، واردات و گمرک اتاق بازرگانی فارس با بیان اینکه هیچ اقدام قاطعی برای راهگشایی صادرات در کشور انجام نشده است، گفت: باید راهی برای گشایش در امر صادرات کشور اتخاذ شود در غیر این صورت وضعیت صادرات کشور دچار مشکلات اساسی خواهد شد.

به گزارش صمت خسرو فروغان در جلسه کمیسیون صادرات، واردات و گمرک اتاق بازرگانی فارس که به صورت وبینار برگزار شد، بیان کرد: تاکنون اتاق بازرگانی فارس به عنوان پارلمان بخش خصوصی نامه‌نگاری‌های گوناگونی را در حوزه مشکلات ارزی صادرکنندگان به همراه ارائه راهکارهای عملیاتی و کاربردی به اتاق ایران و مسئولان ارشد دولتی کشور انجام داده است.

وی با بیان اینکه متاسفانه تاکنون هیچ اقدام قاطع و راهگشایی برای تسهیل در فرآیند تجارت خارجی در کشور انجام نشده است، افزود: انتظار بخش خصوصی استان پیگیری مشکلات ارزی صادرکنندگان استان از سوی استاندار فارس در سطح کشور و طرح با مسئولان ارشد کشور از جمله وزیر صنعت، معدن و تجارت است.

فروغان اظهار کرد: شاید رئیس بانک مرکزی نخواهد صدای فعالان اقتصادی و بخش خصوصی را بشنود اما وزیر صنعت، معدن و تجارت شنونده صدای بخش خصوصی است. رئیس کمیسیون صادرات، واردات و گمرک اتاق بازرگانی فارس اضافه کرد: همچنین نیاز است جلسه کارگروه توسعه صادرات استان با فوریت درباره مشکلات ارزی صادرکنندگان و تولیدکنندگان استان برگزار شود تا بتوان مسائل این بخش استان را احصا و شناسایی کرد.

وی ادامه داد: مسئولان ادعا می‌کنند که با تصمیمات خود حوزه صادرات کشور را بهبود بخشیده‌اند اما واقعیت این‌طور نیست و نه‌تنها مشکلی از بخش خصوصی حل نشده بلکه روزبه‌روز بر مشکلات افزوده می‌شود و درحال‌حاضر تفاوت نرخ ارز بازار آزاد و نیمایی ضربه بزرگی به تولید و صادرکنندگان ما وارد کرده است.

فروغان عنوان کرد: در شرایط فعلی بسیاری از صادرکنندگان و تولیدکنندگان بزرگ و باسابقه ضررهای فراوانی کرده‌اند درحالی‌که فعالان اقتصادی و بخش خصوصی با علاقه و عشق به کشور در میدان حضور دارند و با وجود تمام سختی‌ها به وظایف خود به‌عنوان سربازان اقتصادی این مرز و بوم تلاش می‌کنند اما حمایت نمی‌شوند.

وی با بیان اینکه حتی ارائه کوتاژ صادراتی از سوی صادرکنندگان به واردکنندگان نیز نتوانسته مشکلات ارزی کشور را تسهیل کند، تصریح کرد: متاسفانه فرصت‌های بسیاری از دست رفته و ضررهای بخش خصوصی و تاجران را کسی نمی‌بیند و پاسخگو نیست.

فروغان افزود: سربازان اقتصادی بخش خصوصی به دنبال نفوذ در بازارهای بین‌المللی و ارائه کالاهای باکیفیت ایرانی هستند اما با تصمیم‌های غیرکارشناسی و صدور بخشنامه‌های متعدد داخلی گره‌هایی بر سر کار اینها قرار داده می‌شود و فعالیت‌های آنها قفل می‌شود.

تاکنون اتاق بازرگانی فارس به عنوان پارلمان بخش خصوصی نامه‌نگاری‌های گوناگونی را در حوزه مشکلات ارزی صادرکنندگان به همراه ارائه راهکارهای عملیاتی و کاربردی به اتاق ایران و مسئولان ارشد دولتی کشور انجام داده است

رویه ارزآوری صادرکنندگان

در ادامه این جلسه هادی حنایی، عضو هیات نمایندگان و نایب‌رئیس کمیسیون صادرات، واردات و گمرک اتاق بازرگانی فارس نیز گفت: کشور ما ۴۰ سال است که تحریم است. بنابراین تحریم‌ها در مشکلات اقتصادی کشور دخالت ندارد بلکه تصمیم‌های غیرکارشناسی و آنی داخلی بزرگ‌ترین آفت برای اقتصاد ما بوده است.

وی بیان کرد: این در حالی است که رویه ارزآوری صادرکنندگان ما در بیش از ۳۰ سال اخیر هیچ تغییری نکرده اما فعالان بخش خصوصی در گذشته جهادگر بوده‌اند اما در دو سال اخیر بدترین رفتارها با آنها شده است.

حنایی اظهار کرد: بدون بازگشت ارز تولیدی امکان‌پذیر نیست و امکان ندارد صادرکننده‌ای ارز خود را به کشور بازنگرداند اما بانک مرکزی و مسئولان بخش دولتی تصوری غیر از این دارند و با همین افکار هر روز مشکل تازه‌ای را برای بخش صادرات کشور ایجاد می‌کنند.

وی با بیان اینکه عملکرد بخش خصوصی واقعی و صادرکنندگان به جز گروه پتروشیمی‌ها تاثیر چندانی در اختلال‌های ارز کشور ندارد، اضافه کرد: سیستم فقط یک بخشنامه صادر می‌کند اما ایرادات را رفع نکرده و مسائلی مانند روش بازگشت ارز، نحوه مراودات مالی بین کشورها، شرایط تحریم و بیماری کرونا را در نظر نگرفته است.

حنایی ادامه داد: صادرات شاهراه حیات کشور است و روند صادرات در کشور باید آزاد و تسهیل شود.

مشکلات صادرات در مقابل واردات

در ادامه سکینه سیاحی، مدیرعامل صندوق توسعه صادرات استان فارس هم گفت: بخش دولتی راهکاری برای بازگشت ارز به بخش خصوصی، تاجران و بازرگانان نداده و انتظار دارد این فرآیند در کوتاه‌ترین زمان انجام شود و این در حالی است که راه‌هایی از جمله صادرات در مقابل واردات نیز با مشکل روبه‌رو شده است.

وی اظهار کرد: نبود استراتژی مشخص در حوزه صادرات کشور موجب شده تلاش فعالان اقتصادی برای حضور در بازارهای صادراتی که به‌سختی به دست آمده است، از دست برود و رقبا جایگزین کالاهای ما در این بازارها شوند.

در ادامه این جلسه محمد دانش‌نیا، رئیس اداره تجارت خارجی سازمان صنعت، معدن و تجارت استان فارس نیز گفت: یک‌سری اقدامات را سازمان صنعت، معدن و تجارت استان درباره کاهش مشکلات ارزی صادرکنندگان استان انجام داده و همچنان پیگیر مسائل این بخش هستیم. وی عنوان کرد: حمایت از بخش خصوصی و فعالان اقتصادی را وظیفه خود می‌دانیم. در این جلسه صادرکنندگان و تولیدکنندگان استان موارد و مشکلات پیرامون مشکلات ارزی صادرکنندگان و صادرات را بیان کردند.

تصمیم‌های غیرکارشناسی و آنی داخلی بزرگ‌ترین آفت برای اقتصاد ما بوده است

مشکلات تیم‌های ثبت‌نامی رویداد یزد پیگیری می‌شود

رئیس پارک علم و فناوری یزد در حاشیه اختتامیه رویداد سرمایه‌گذاری استارت‌آپی سکوی پرتاب یزد گفت: در سال جاری که به علت شیوع بیماری کرونا در جهان کسب‌وکارهای نوپا و دانش‌بنیان‌ها بسیار لطمه خوردند، رویداد سکوی پرتاب یزد توانست شور و شوق جدید در این اکوسیستم نوآوری ایجاد کند.

محمدمهدی لطفی در گفت‌وگو با صمت ضمن بیان اینکه سال‌هاست در کشور اقتصاد دانش‌بنیان به عنوان ضرورت مطرح است، گفت: ظرفیت‌های ما در استان یزد همچنین کشور نشان‌دهنده همین موضوع است و برگزاری رویداد سکوی پرتاب یزد نیز شاهدی بر این مدعاست.

گفتنی است شور و شوقی که در رویداد سکوی پرتاب یزد و مرکز علم و فناوری اقبال مشاهده شد کمتر در مجموعه‌های اقتصادی دیگر دیده می‌شود.

رئیس پارک علم و فناوری یزد اینکه هیچ ایده‌ای در کشور به دلیل نبود سرمایه نباید مغفول بماند را پیام دیگر این رویداد دانست و گفت: برای برگزاری رویداد سرمایه‌گذاری استارت‌آپی سکوی پرتاب یزد ابتدا فراخوان سراسری در کل استان یزد اعلام شد و نزدیک به ۳۰۰ تیم ثبت‌نام کردند.

وی بیان کرد: علاوه‌بر داوری‌ها، یادگیری نیز برای تیم‌ها در این فرآیند رخ داد و در نهایت ۳۷ تیم موفق به جذب سرمایه شدند که یزد به نسبت سرانه جمعیتی رتبه اول جذب سرمایه در کشور را به خود اختصاص داد. لطفی تصریح کرد: تعداد زیادی از تیم‌ها که به هر دلیل موفق نشدند به مرحله داوری برسند یا جذب سرمایه داشته باشند در این فرآیند هم آموزش دیدند، هم انگیزه پیدا کردند و ما در پارک علم و فناوری یزد برای آنها برنامه داریم؛ هیچ‌کدام از آنها رها نخواهند شد و برای رفع مشکلات عارضه‌یابی و کمک خواهیم کرد تا در یک رویداد سرمایه‌گذاری جدید بتوانند موفق ظاهر شوند.

بهره‌برداری از ۱۱۷۰ واحد جدید در شهرک‌های صنعتی

مدیرعامل صنایع کوچک ایران در بازدید از شهرک‌های صنعتی استان مرکزی با اعلام این خبر افزود: در این مدت ۱۵ هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری و حدود ۲۰ هزار شغل جدید ایجاد شده است.

به گزارش صمت علی رسولیان افزود: سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی پس از واگذاری زمین مسئول حمایت از صنایع کوچک هم هست و از زمان واگذاری زمین تا صدور پروانه و حتی ادامه کار شرکت‌ها مشکلات را پیگیری می‌کند. بر همین اساس، کلینیک صنعت یکی از بهترین فرصت‌هایی است که برای همکاری با نهادهای خدماتی و دولتی با محوریت استانداری‌ها ایجاد شده که موضوعات را پیگیری می‌کند.

به گفته رسولیان، هم‌اکنون ۱۱۷۰ واحد راکد به چرخه تولید برگشته‌اند. مدیرعامل صنایع کوچک ایران در بازدید از شهرک‌های صنعتی استان مرکزی همچنین اظهار امیدواری کرد با ظرفیت‌هایی که در قانون بودجه وجود دارد و با استفاده از ظرفیت بانک‌ها بتوانیم زمینه توسعه در صنعت را فراهم کنیم.

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت به توافق با وزارت نیرو برای تامین آب واحدهای صنعتی اشاره کرد و افزود: سهم بخش صنعت برای استفاده از آب درحال‌حاضر بسیار کم است و امیدواریم در بودجه امسال مبالغ خوبی در زمینه تامین زیرساخت‌ها در حمایت از بخش تولید گنجانده شود.

وی ادامه داد: هدف همه ما توسعه صنعتی است و ما در بخش شهرک‌ها ورود کرده و اختیارات مدیران در سطح استان‌ها را افزایش خواهیم داد تا بتوانیم مشکلات فعالان اقتصادی را برطرف کنیم.

وی افزود: واحدهای راکد در حال کاهش هستند همچنان که با توجه با آمارهای موجود این واحدها از ۲۲ درصد در سال گذشته به ۱۸ و ۲ دهم درصد کاهش یافته‌اند.

رسولیان در پایان به توانمندی استان مرکزی اشاره کرد و افزود: شهرک‌ها و واحدهای بسیار خوبی در سطح استان مرکزی فعال هستند و همین بازدید کوتاه نمایانگر توانمندی استان مرکزی در زمینه صنایع کوچک است.

جمع‌آوری دستگاه‌های استخراج بیت‌کوین غیرمجاز در سیستان و بلوچستان

مدیرعامل شرکت توزیع نیروی برق سیستان و بلوچستان گفت: ۲۰۰ دستگاه ماینر از ۱۰ مرکز استخراج بیت‌کوین غیرمجاز طی سومین مانور سراسری و پنجمین مانور استانی اصلاح شبکه توزیع نیروی برق در این استان شناسایی و جمع‌آوری شده است.

به گزارش روابط‌عمومی شرکت توزیع نیروی برق سیستان و بلوچستان، خلیل عوض‌زاده با بیان اینکه کشف این تعداد ماینر باعث صرفه‌جویی ۴۰۰ کیلووات انرژی شده است، تصریح کرد: جمع‌آوری مراکز غیرمجاز استخراج رمز ارز از جمله محورهای مهم تعیین‌شده برای کاهش مصرف برق و کمک به کاهش مصرف سوخت نیروگاه‌هاست.

وی با بیان اینکه شناسایی مراکز رمز ارز غیرمجاز همچنان ادامه دارد، افزود: شهروندان سیستان و بلوچستان می‌توانند با شماره‌گیری سامانه ۱۲۱ اتفاقات شرکت توزیع نیروی برق، مراکز و اشخاص استفاده‌کننده از برق غیرمجاز را معرفی کرده و از پاداش تا سقف ۲۰ میلیون تومان این شرکت بهره‌مند شوند.

مدیرعامل شرکت توزیع نیروی برق سیستان و بلوچستان با بیان اینکه طی مانور اصلاح شبکه توزیع نیروی برق ۳ هزار و ۷۴۶ انشعاب غیرمجاز با صرفه‌جویی ۱۸.۷۳۰ مگاوات انرژی جمع‌آوری شد، اظهار کرد: در این مانور ۲۳۱ کنتور اصلاح و تعویض و ۴۵۴ کنتور خراب و دستکاری‌شده شناسایی شد که در این بخش ۶۹۳ کیلووات صرفه‌جویی انرژی شد.

عوض‌زاده با بیان اینکه ۹ هزار و ۵۰۰ لامپ روشنایی به میزان مصرف روشنایی تعدیلی ۲.۹۴۵ مگاوات در مانور اصلاح شبکه توزیع نیروی برق سیستان و بلوچستان تعدیل شد، خاطرنشان کرد: مجموع انرژی صرفه‌جویی‌شده در این مانور ۲۲.۷۵ مگاوات بوده است.

مدیرعامل شرکت توزیع نیروی برق سیستان و بلوچستان با بیان اینکه مانور اصلاح شبکه توزیع نیروی برق سیستان و بلوچستان در روزهای ۲۵، ۲۶ و ۲۷ دی با حضور ۱۲۱ تیم فعال (۹۱ تیم اصلاح انشعاب و ۳۰ تیم تعدیل بار) متشکل از ۵۵۸ نفر برگزار شد، ادامه داد: هدف از برگزاری این مانور اصلاح معایب شبکه توزیع برق، افزایش پایداری شبکه و مبارزه با مصارف غیرمتعارف و رمز ارزهای غیرمجاز است.

بهره‌برداری همزمان از ۲۹ طرح راهداری در همدان

مدیرکل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای همدان از افتتاح ۲۹ طرح زیربنایی و زیرساختی در حوزه راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای با اعتبار ۳۳ میلیارد و ۹۰۰ میلیون تومان در دهه فجر خبر داد.

به گزارش روابط‌عمومی اداره کل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای استان همدان، صفر صادقی‌راد اظهار کرد: این طرح‌ها از محل اعتبارات ملی (سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای کشور) و منابع استانی در ایام دهه مبارک فجر در محورهای مواصلاتی این استان افتتاح می‌شود.

مدیرکل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای همدان افزود: ایجاد پل عابر پیاده، ایمن‌سازی نقاط حادثه‌خیز، سامانه‌های ثبت تخلفات عبور و مرور، لکه‌گیری و روکش آسفالت، نصب جداکننده‌های نیوجرسی در محورهای استان، نوسازی پل‌ها و افتتاح مجتمع‌های خدماتی رفاهی در استان از جمله طرح‌های قابل افتتاح این اداره در ایام دهه فجر است.

صادقی‌راد افزود: برای اجرای این طرح‌ها ۳۳ میلیارد و ۳۰۰ میلیون تومان از محل اعتبارات ملی و ۶۰۰ میلیون تومان از محل اعتبارات استانی هزینه شده است.

این مسئول ابراز کرد: ارتقای ایمنی راه‌ها را اولویت اجرای طرح‌ها و پروژه‌های اجرایی این اداره کل بیان کرد و یادآور شد: وظیفه این اداره کل ارتقای کیفیت و تامین تردد ایمن در جاده‌هاست.

مدیرکل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای همدان ادامه داد: این طرح‌ها برای تامین رفاه و خدمات‌رسانی مطلوب‌تر به مردم در جاده‌های ارتباطی اصلی و راه‌های روستایی استان افتتاح می‌شود.

صادقی‌راد با قدردانی از همراهی، تعامل و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در اجرای طرح‌های عمرانی و زیرساختی در بخش راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای، تاکید کرد: امیدواریم با مساعدت بیش از پیش بخش خصوصی در زمینه ارتقا و بهبود وضعیت زیرساخت‌های این حوزه، ایمنی سفرهای مردم در حوزه حمل‌ونقل جاده‌ای بیش از پیش تامین شود.

روی خط خبر

کمبود نیرو معضل آینده صنعت البرز می‌شود

رئیس کمیسیون جوانان، کارآفرینی و دانش‌بنیان اتاق البرز با این توضیح که تامین نیروی کار مشکل اساسی تمامی واحدهای تولیدی و صنعتی است، گفت: تربیت نیروی ماهر در صنایع البرز ضرورت دارد.

به گزارش صمت فائق زرافشان در جریان نشست با مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی استان البرز که با حضور رئیس اتاق البرز، نایب‌رئیس و دبیرکل اتاق بازرگانی البرز برگزار شد، بیان کرد: امروز معضل کشورهای صنعتی حتی توسعه‌یافته بحث تامین نیروی انسانی است.

وی ادامه داد: در برخی نقاط دنیا هنرستان‌های فنی حرفه‌ای در کنار شهرک‌های صنعتی ایجاد شده است تا نیروی کار ماهر در آنجا پرورش داده شود.

رئیس کمیسیون جوانان، کارآفرینی و دانش‌بنیان اتاق البرز با این توضیح که تامین نیروی کار مشکل اساسی تمامی واحدهای تولیدی و صنعتی است، عنوان کرد: اگر بتوانیم در کنار شهرک‌های صنعتی، انستیتو، هنرستان و دیگر منابع تامین نیروی تکنسین و ماهر به کار را فراهم کنیم، یک اقدام موثر انجام شده است.

وی در ادامه عنوان کرد: به دنبال این هستیم تا دانشجویان کارآموز دانشگاهی را وارد واحدهای صنعتی کنیم تا مهارت‌های حرفه‌ای بیاموزند.

به گفته زرافشان، با وضعیت آموزشی کنونی هر روز از تعداد نیروهای کار متخصص کمتر می‌شود و نیاز است حداقل هر دو ماه یکبار آموزش‌های ارائه‌شده به نیروهای کار به‌روز شود.

فیروزآباد، شهر دست‌بافته‌های عشایری

استاندار فارس با اشاره به تلاش برای ثبت جهانی دست‌بافته‌های عشایری فیروزآباد از دیدار خود با وزیر میراث فرهنگی و مدیرعامل ایدرو خبر داد.

به گزارش صمت از استان فارس، عنایت‌اله رحیمی با اشاره به اهمیت فارس در حوزه گردشگری و همچنین صنایع دستی استان گفت: تکمیل طرح بهسازی اطراف آرامگاه سعدی از موضوعات مطرح‌شده در دیدار با علی‌اصغر مونسان بود که مقرر شد با همراهی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی این طرح تا دهه فجر به بهره‌برداری برسد. همچنین مقرر شد پیگیری‌های لازم برای امکان استفاده از تسهیلات ماده ۵۶ در احداث موزه منطقه‌ای از سوی وزارتخانه به انجام برسد.

استاندار فارس همچنین از سفر وزیر میراث فرهنگی به استان فارس در اوایل بهمن خبر داد و عنوان کرد: این سفر با هدف نشست با فعالان حوزه گردشگری در ارتباط با چگونگی تقویت مثلث گردشگری و همچنین بررسی خسارات ناشی از کرونا به مجموعه‌های میراثی و گردشگری از جمله هتل‌ها، بوم‌گردی‌ها، رستوران‌ها و هتل‌آپارتمان‌ها انجام خواهد شد.

وی ادامه داد: براساس قول مساعد دکتر مونسان این تسهیلات در موارد نیاز همچون گذشته در اختیار مجموعه‌های آسیب‌دیده قرار خواهد گرفت.

افزایش تولید برق نیروگاه سیکل ترکیبی یزد

مولدهای شرکت مدیریت تولید برق یزد تا پایان دی امسال بیش از ۳ میلیون مگاوات انرژی برق تولید کردند.

به گزارش روابط‌عمومی شرکت مدیریت تولید برق یزد، محمدجعفری، مدیرعامل نیروگاه ضمن اعلام این خبر افزود: تا پایان دی ۳ میلیون و ۶۴هزار و ۷۸۹ مگاوات ساعت انرژی برق در نیروگاه یزد تولید و به شبکه سراسری تزریق شده است.

وی در ادامه با اعلام اینکه در این مدت بیش از ۸۰ درصد انرژی تعهدی این شرکت امسال تولید شده است، افزود: درحال‌حاضر بلوک بخار S1 سیکل ترکیبی یزد در دست تعمیر است که با تلاش بی‌وقفه همکاران در فصل زمستان و شرایط سخت کرونایی امیدواریم زودتر از موعد مقرر تمام مولدها آماده بهره‌برداری برای پیک بار تابستان سال آینده شوند.

وی در ادامه گفت: نیروگاه سیکل ترکیبی یزد با ۲ واحد گازی کرافت و ۲ بلوک بخار سیکل ترکیبی، در مجموع به ظرفیت ۱۰۰۵ مگاوات، نقش بسزایی در تامین برق سراسری کشور و استان یزد دارد.

یادداشت

کارمزد بانکی یک حق است

سید بهاءالدین حسینی هاشمی
مدیرعامل سابق بانک صادرات

پیش از شروع هر بحثی باید توجه داشت اخذ کارمزد برای انجام هر خدمتی منطقی و بحق است و بانک‌ها نیز منطقا می‌توانند در ازای خدماتی که ارائه می‌کنند، مبلغی را به‌عنوان کارمزد دریافت کنند.

برای مثال خدمات پیامکی بانک‌ها را در نظر بگیریم. برای ارائه این خدمت بانک موردنظر هزینه‌هایی را به مخابرات پرداخت می‌کند و سامانه‌ای را نیز طراحی کرده تا این خدمات به‌شکل سازماندهی شده ارائه شود؛ یعنی هزینه‌های زیادی برای ایجاد بستر آن صرف کرده است. از همین رو باید گفت بانک‌ها مستحق دریافت کارمزد هستند و این امر کاملا یک حق طبیعی است.

مشتریان امور بانکی نیز باید توجه داشته باشند که خدمات بانکی فقط به انتقال وجه یا اعلام موجودی محدود نمی‌شود. هزینه‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری بانک‌ها بسیار بیشتر از آن چیزی است که تصور می‌شود.

اگر به میزان کارمزدی که در سایر کشورها دریافت می‌شود، دقت شود خواهیم دید که در مقایسه با آنچه نظام بانکی سایر کشورها از مشتریان دریافت می‌کنند، میزان کارمزدهای بانکی در ایران عملا مبلغ بسیار ناچیزی است. حتی اگر به میزان درآمد بانک‌ها دقت شود می‌بینیم که حدود ۵۰ درصد درآمد بانک‌ها در جهان از محل اخذ کارمزدها است اما در ایران این میزان بسیار کمتر از سیستم‌های بانکی سایر کشورها است.

بانک مرکزی تا قبل از دوره کنونی همواره از اخذ کارمزد توسط بانک‌ها ممانعت کرده و اجازه نداده بانک‌ها این حق طبیعی و منطقی خود را در ازای ارائه خدمات دریافت کنند. عملکرد عوام‌فریبانه بانک مرکزی در دوره‌های قبل باعث شده تصور همه از خدمات بانکی این باشد که نقل‌وانتقالات بانکی هزینه‌ای ندارد و بانک‌ها نیز موظف هستند که به‌صورت رایگان این خدمات را ارائه کنند، در حالی که برای گسترش دایره خدمات در حوزه بانکداری الکترونیک نیاز به سرمایه‌گذاری عظیمی در زمینه IT وجود دارد که بانک‌ها آن را متحمل می‌شوند، اما بانک مرکزی همیشه این هزینه‌ها را نادیده گرفته و اجازه نمی‌داد همین کارمزدهای ناچیز هم در ازای ارائه خدمات اخذ شود. حتی وقتی از ATM در سیستم بانکی ایران استفاده شد، باوجود هزینه‌های بسیار سنگین آن متاسفانه بانک مرکزی اجازه نداد بانک‌ها کوچک‌ترین کارمزدی برای جبران این هزینه‌ها دریافت کنند. حتی من خاطرم هست زمانی که می‌خواستیم برای جبران هزینه‌های آب و برق و گاز کارمزد دریافت کنیم، بانک مرکزی با پافشاری بر رایگان بودن خدمات بانکی از این کار جلوگیری می‌کرد. البته اول مطبوعات اعتراض می‌کردند و سپس بانک مرکزی هم با یک عقب‌نشینی از اجرای این طرح جلوگیری می‌کرد.

بانک‌ها برای جبران هزینه‌های خود مجبورند درآمدزایی کنند؛ در غیر این صورت با مشکل مواجه می‌شوند و این مسئله در همه دنیا یک امر طبیعی و حل شده است. اگر نرخ کارمزدها باتوجه به افزایش قیمت‌ها و همپای نرخ تورم افزایش پیدا می‌کرد مردم نیز به این امر عادت می‌کردند و حق بانک‌ها برای اخذ کارمزد را می‌پذیرفتند. این کار بانک مرکزی باعث شد بانک‌ها برای جبران زینه‌های سنگین خود، اقدام به دریافت سود بالا از تسهیلات‌گیرندگان کنند، در حالی که اگر بانک‌ها بتوانند کارمزد واقعی خود را دریافت کنند دیگر نیازی به اخذ سود در ازای ارائه تسهیلات بانکی نیست.

اپلیکیشن‌های بانکی با ایجاد درآمد برای بانک‌ها با استفاده از ایجاد یک درگاه الکترونیک برای انجام امور بانکی در حال فعالیت هستند. بانک‌های ما سرمایه‌گذاری بسیار سنگینی در بخش IT کرده‌اند و طبیعتا باید در پی جبران این هزینه‌ها باشند، اما درآمدی که بانک‌ها از این اپلیکیشن‌ها کسب می‌کنند، بخش بسیار کوچکی از هزینه‌ها را پوشش می‌دهد و تا زمانی که میزان کارمزد را افزایش ندهیم این روند ادامه خواهد داشت.

به‌طور معمول گفته می‌شود سرمایه‌گذاری‌ها باید در یک بازه زمانی چهارساله به سودآوری برسند اما بانک‌های ما باتوجه به سرمایه‌گذاری گسترده‌ای که از سال‌های قبل در بخش بانکداری الکترونیک داشته‌اند، همچنان نتوانسته‌اند سودی از این محل کسب کنند. از طرفی هم می‌دانیم که باتوجه به قیمت‌هایی که در جامعه دیده می‌شود، این میزان کارمزد بسیار کمتر از حد واقعی آن است اما اقدام بانک مرکزی برای افزایش حداقلی کارمزدها نیز قابل‌تقدیر است، چراکه حقیقتا بانک‌های خصوصی و دولتی ما باید هزینه‌های داخلی خود را نیز تامین کنند و باتوجه به تجربه اغلب نظام‌های بانکی در کشورهای پیشرفته، بهترین و منطقی‌ترین راه کسب درآمد بانک‌ها از طریق اخذ کارمزد است.

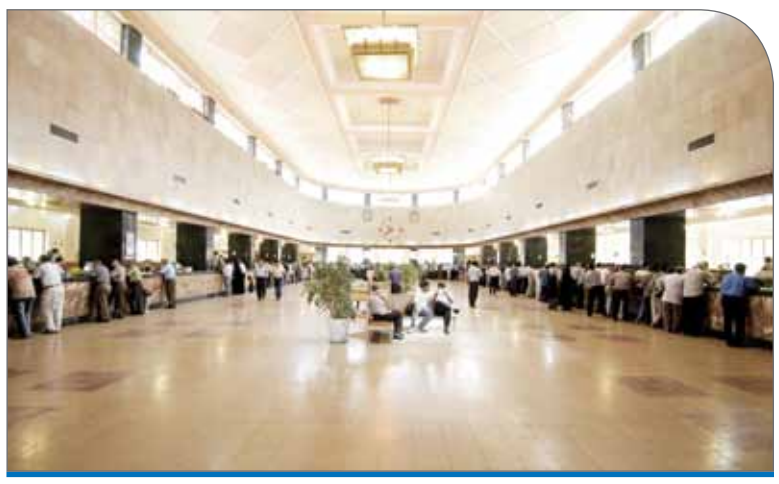
گفت‌وگو

در آستانه چهل‌وسومین سال پیروزی انقلاب اسلامی ایران بررسی شد

تغییر نظام بانکی با انقلاب

سهند اینانلو
editor@smtnews.ir

نظام بانکی در ایران با وقوع انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ دستخوش تحولات اساسی شد، به‌نحوی که بسیاری از این تحولات به‌نام جراحی سیستم بانکداری در ایران یاد کرده‌اند. در ابتدا اتفاقی که برای نظام بانکی رخ داد انحلال همه بانک‌های خصوصی ایرانی و چندملیتی که سال‌ها در ایران فعالیت کرده و پایگاه مستحکمی داشتند، بود. باتوجه به مطالبات جامعه در روزهای اول انقلاب که خواهان تامین استقلال کشور بودند این بانک‌ها منحل و در ۶ بانک دولتی ادغام شدند. البته بانک‌های خصوصی با قید ایرانی بودن در دهه ۷۰ بار دیگر پا به عرصه وجود گذاشتند و دوباره فعالیت‌شان را از سر گرفتند اما با سازکاری جدید و متفاوت از آنچه پیش از انقلاب شاهدش بودیم. کارشناسان بر این باورند که همین پوست‌اندازی نظام بانکی در ایران را می‌توان نشانه‌ای از انعطاف جمهوری اسلامی ایران در برابر تحولات دنیای مدرن دانست که توسعه بانکداری الکترونیک یکی از مصادیق آن است. البته کارشناسان و صاحب‌نظران این حوزه انتقاداتی را هم به عملکرد نظام بانکی در ایران وارد می‌کنند که یکی از مهم‌ترین آنها ناموفق بودن بانک مرکزی در زمینه کنترل تورم است، چراکه معتقدند بانک مرکزی به‌عنوان نهاد سیاست‌گذار پولی و بانکی در کشور موظف به حل این مشکل است، اما مدافعان این نهاد به مستقل نبودن بانک مرکزی در نظام اقتصادی ایران اشاره کرده و تقصیر را متوجه دولت می‌دانند. صمت برای بررسی دستاوردهای انقلاب اسلامی در حوزه بانکداری نزد عبدالحمید انصاری، مدیرعامل سابق بانک ملی ایران رفت و با وی به گفت‌وگو نشست. در ادامه متن این گفت‌وگو را می‌خوانید.

سرمایه‌گذاری بانک سپه در بخش سیمان باعث شد ما در تولید سیمان کاملا خودکفا شویم و اشتغالزایی بسیار گسترده‌ای در این زمینه ایجاد شود

◉ یکی از حوزه‌هایی که پس از انقلاب اسلامی ایران دچار تغییر و تحول بسیاری شد، حوزه پولی و بانکی کشور و به تبع آن نظام بانکداری ایران بود. از دید شما دستاوردهای بانکی پس از انقلاب ۱۳۵۷ چیست؟

در این حوزه دستاوردهای عظیمی داشته‌ایم که یکی از آنها اصلاحاتی است که در نظام بانکداری کشور ایجاد شده است.

برخلاف آنچه در جهان به‌عنوان نظام بانکداری کلاسیک یا ربوی شناخته می‌شود و تمام دنیا به آن مبتلاست و به حکم خدا که در قرآن آمده این نوع بانکداری عملا حرام است و حکم محاربه با خدا را دارد، در سال ۱۳۶۲ تلاش‌های زیادی شد تا نظام بانکداری اسلامی جایگزین بانکداری کلاسیک یا ربوی شود.

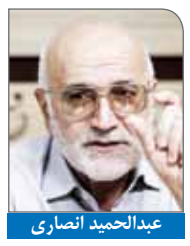
◉ اما در آن دوره به نتیجه مشخصی نرسیدند و پس از حدود یک سال قوانین اجرا شدند.

بله؛ در همان سال ۶۲ قانون‌گذار حکم را صادر کرد اما قوانین از سال ۶۳ به اجرا درآمدند و بانکداری سنتی و ربوی از اول سال ۶۳ به‌کلی ممنوع شد.

البته باتوجه به عجله‌ای که کارشناسان در آن دوران به خرج دادند اشکالاتی در کار قانون‌گذاری وجود داشت، به همین دلیل مقرر شده بود ۵ سال بعد این قوانین با تجمیع نظر کارشناسان اصلاح شوند اما متاسفانه تا امروز به این مسئله به‌طور شایسته‌ای پرداخته نشده است.

◉ اما بانکداری اسلامی در کشورهای دیگر مانند پاکستان و حتی انگلستان هم سابقه اجرا دارد.

بله؛ همینطور است. البته در انگلستان شعبی وجود دارند که به این شکل فعالیت می‌کنند یا باجه‌هایی هستند که طبق اصول اسلامی طراحی شده‌اند اما در کل سیستم بانکداری این کشورها به همان شکل کلاسیک و ربوی اداره می‌شود.

عبدالحمید انصاری

دخالت‌های دولت در امر سیاست‌های پولی و بانکی یکی از دلایل اصلی تشدید تورم بوده است

◉ یعنی ایران نخستین کشور در اجرای بانکداری اسلامی بوده است؟

بله؛ به اعتقاد من نخستین و بزرگ‌ترین دستاورد انقلاب در حوزه بانکداری دقیقا همین است که تنها کشوری هستیم که در این مسیر حرکت کرده‌ایم. البته انتقاداتی به عملکرد نظام بانکی وجود دارد اما روی هم رفته تحول شگرفی در این زمینه رقم خورده که جمهوری اسلامی ایران پرچمدار آن بوده است؛ هرچند طبق قوانین کارشناسان موظفند با گذشت زمان ایرادات و اشکالات این سیستم را رفع کنند و معتقدم الان وقت اصلاح قوانین بانکداری اسلامی فرا رسیده و حتما در آینده نه‌چندان دور هم این اتفاق رخ خواهد داد.

◉ از دید شما در زمینه سرمایه‌گذاری بانک‌ها در پروژه‌های اقتصادی چطور عمل شده است؟

به نکته بسیار خوبی اشاره کردید. یکی دیگر از دستاوردهای انقلاب در حوزه بانکداری مسئله سرمایه‌گذاری در پروژه‌های اقتصادی بود. باید توجه داشت تحریم‌های همه‌جانبه علیه جمهوری اسلامی باعث شده بود سرمایه‌گذاری خارجی به‌شدت کاهش یابد. بار این نقیصه را انصافا بانک‌ها برعهده گرفتند و به‌ویژه در بخش‌های صنعتی و کشاورزی سرمایه‌گذاری‌های بسیار مفصلی انجام دادند که نتایج مثبت آن را هنوز هم در کشور می‌توان دید.

◉ چه نمونه‌ای از این نوع سرمایه‌گذاری‌ها می‌توان ذکر کرد؟

برای مثال سرمایه‌گذاری بانک سپه در بخش سیمان باعث شد ما در تولید سیمان کاملا خودکفا شویم و اشتغالزایی بسیار گسترده‌ای در این زمینه ایجاد شود. بانک‌های ملی و صادرات هم در بخش‌های پتروشیمی سرمایه‌گذاری‌های عظیمی انجام دادند که هر یک زیرساخت‌های بسیار حیاتی و استراتژیکی را برای کشورمان ایجاد کرد. در حوزه گاز، کشاورزی، مسکن، نانو و... بانک‌ها حقیقتا سرمایه‌گذاری‌های بسیار گسترده و کارسازی انجام داده‌اند که باعث تحکیم زیرساخت‌های اقتصادی کشورمان شده است. اصلا اگر باتوجه به بانک‌محور بودن اقتصاد ایران، شما بانک را از سیستم اقتصادی کشور جدا کنید، اقتصاد ایران کلا زمین‌گیر می‌شود.

◉ البته بودجه‌های عمرانی هم سهم بزرگی در این زمینه دارند.

بله؛ درست است اما اگر سهم بانک‌ها را با بودجه مقایسه کنید متوجه تفاوت بسیار زیاد این دو خواهید شد. در واقع بار اصلی تامین سرمایه صنایع ایران بر دوش بانک‌ها بوده و کماکان هم این شرایط برقرار است. حتی در پیشرفت‌های علمی کشور هم بانک‌ها سهم بسزایی دارند؛ مثلا اگر سرمایه‌گذاری بانک‌ها در حوزه شرکت‌های دانش‌بنیان یا پزشکی انجام نمی‌شد قطعا به این رتبه‌های رشک‌برانگیز علمی در منطقه و جهان دست پیدا نمی‌کردیم.

◉ عملکرد بانک مرکزی را پس از انقلاب چگونه ارزیابی می‌کنید؟

بانک مرکزی پس از انقلاب اسلامی ایران در زمینه ایجاد زیرساخت‌های اساسی مانند بانکداری الکترونیک عملکرد بسیار خوبی داشته است. البته انتقاداتی هم به عملکرد این نهاد وارد است اما این به‌معنای انکار اقدامات مثبت بانک مرکزی نیست؛ برای مثال در بانکداری الکترونیک ما وضعیت بسیار خوبی در بین کشورهای قدرتمند و پیشرو در حوزه بانکداری داریم که قابل‌تقدیر است، البته تحریم‌ها نیز کار را برای بانک مرکزی بسیار سخت کرده و اگر این محدودیت‌ها نبودند قطعا ساده‌تر می‌شد با مشکلات کنار آمد و بخش‌های مختلف نظام بانکی کشور را توسعه داد. اما روی هم رفته عملکرد بانک مرکزی را پس از انقلاب شکوهمند اسلامی ایران مثبت و کارساز می‌دانم.

◉ مصادیق دیگری از عملکرد مثبت بانک مرکزی سراغ دارید؟

اگر به آمار و ارقام جاری بودن پول فیزیکی در کشور دقت کنید، متوجه می‌شوید اسکناس کلا ۳ درصد پول را شامل می‌شود و ۹۷درصد به‌شکل اعتبار الکترونیکی بین مردم رد و بدل می‌شود. این مسئله بسیار مهم و تاثیرگذار است که نتیجه تلاش‌های بانک مرکزی در سال‌های اخیر است.

◉ آیا بانک مرکزی تبدیل به خزانه دولت نشده است؟

همانطور که گفتم به عملکرد بانک مرکزی انتقادات زیادی وارد است که این مسئله هم یکی از آن نقدها است، اما باید جانب انصاف را هم رعایت کرد و عملکرد این نهاد را در بستر تحریم‌های ظالمانه غربی‌ها و همچنین نظام بودجه‌ریزی کشور سنجید. با این اوصاف مجموعا من عملکرد بانک مرکزی ایران را مثبت ارزیابی می‌کنم. البته بانک مرکزی می‌توانست دولت را از دخالت در سیاست‌های پولی و بانکی منع کند که این کار انجام نشده است.

◉ عملکرد بانک مرکزی در زمینه کنترل تورم را چطور می‌بینید؟

دخالت‌های دولت در امر سیاست‌گذاری‌های پولی و بانکی یکی از دلایل اصلی تشدید تورم بوده است. بانک مرکزی می‌توانست در برابر دولت‌های مختلف ایستادگی بیشتری را از خود نشان دهد اما این اتفاق رخ نداد. با این حال نمی‌توان گفت مقصر تورم در جامعه فقط بانک مرکزی است. این مسئله جنبه‌های مختلفی دارد اما همانطور که اشاره شد بانک مرکزی می‌توانست در این زمینه مقاومت بیشتری از خود نشان دهد.

◉ یکی از وظایف بانک مرکزی نظارت بر عملکرد بانک‌ها است، آیا در این زمینه موفق بوده است؟

به‌اعتقاد من بانک مرکزی از گسترش فساد در نظام بانکی جلوگیری کرده و عملکرد نسبتا قابل‌قبولی داشته اما همچنان معتقدم می‌توانستند در زمینه نظارت بر عملکرد بانک‌ها بهتر عمل کنند؛ برای مثال در جریان موسسات غیرقانونی مالی و اعتباری اگر همت بانک مرکزی در برخورد با اینها نبود واقعا کشور با مشکل بزرگی مواجه می‌شد.

باجه خبر

▣ بانک ملت در اَبَرپروژه پالایشگاه گاز بیدبلند

مدیرعامل بانک ملت گفت: مشارکت در اَبَرپروژه پالایشگاه گاز بیدبلند افتخاری بزرگ برای بانک ملت است.

به گزارش روابط عمومی بانک ملت، دکتر محمد بیگدلی با اشاره به سرمایه‌گذاری و تامین مالی گسترده پروژه‌های نفت و گاز ازسوی بانک ملت گفت: بانک ملت با رقمی بالغ بر ۳۵۰ میلیون دلار در تامین مالی این ابرپروژه مشارکت داشته است.

وی افزود: در چند سال گذشته میلیاردها ریال و میلیون‌ها دلار و یورو ازسوی بانک ملت به پروژه‌های نفتی کشور تخصیص یافته که پالایشگاه گازی بیدبلند، پالایشگاه ستاره خلیج‌فارس، بندرعباس، آبادان، اصفهان، نفت و گاز صبای کنگان، نفت و گاز پارس و... از آن جمله‌اند که این پروژه‌ها و زیرمجموعه‌های این شرکت‌ها، نقش راهبردی در تامین انرژی پایدار کشور در بخش صنعتی، کشاورزی و خانگی دارند.

براساس این گزارش، راه‌اندازی پالایشگاه‌های گازی در ایران به‌دلیل داشتن منابع گازی و خروجی گازهای همراه با نفت نقش کلیدی و راهبردی در تامین انرژی و توسعه پایدار و حفظ محیط‌زیست دارد.

▣ تداوم برتری بانک آینده در مشتری‌مداری و شفافیت

بانک آینده در میان ۲۶ بانک دولتی و خصوصی کشور توانست رکورد دیگری را در راستای تبیین قوانین و الزامات بانک مرکزی برای سپرده‌گذاران و سهامداران خود به ثبت رساند.

بانک مرکزی در راستای اجرای قانون جدید چک و طرح چکاوک، پس از بررسی و ارزیابی عملکرد بانک‌ها در زمینه فرهنگ‌سازی و اطلاع‌رسانی مستمر و همچنین پاسخگویی شفاف و پیوسته به ارباب رجوع، پیرامون این قانون مهم، بانک آینده را به‌عنوان برترین بانک کشور در ارائه مفید و موثر این دو اقدام مهم معرفی کرده است.

تیم جدید مدیریتی بانک آینده با شناخت و اشراف بر قانون جدید چک و چکاوک، آن را تحولی بزرگ در تعمیق ثبات نظام اقتصادی کشور و افزایش ضریب اعتماد مردم به عملیات اطمینان‌بخش بانکداری کشور دانسته و در این راستا با تبیین این قانون برای همکاران و پرسنل شریف بانک آینده و در راستای تکریم مشتریان، نسبت به فرهنگ‌سازی و اطلاع‌رسانی مستمر جزئیات الزامات جدید قانون چک به همه ذی‌نفعان از طریق ابزارهای موثر ارتباطی و رسانه‌ای اقدام کرده است.

کارشناسان معتقدند با اجرای دقیق و منسجم قانون جدید چک علاوه بر جلوگیری از تلاطم‌های قیمتی در بازار ارز، می‌توان به ایجاد ثبات در معاملات و آرامش در کسب‌وکارها امیدوار بود.

به این ترتیب از بروز تخلفات ناشی از دست به‌دست شدن انواع چک‌های حامل و پشت‌نویسی شده در معاملات جلوگیری خواهد شد.

▣ «بیمه سایبری» بیمه ملت در راه است

مدیرعامل بیمه ملت از ورود این شرکت به حوزه پوشش ریسک‌های سایبری با ارائه محصول «بیمه سایبری» به بیمه مرکزی برای بررسی و تایید خبر داد.

اسماعیل دلفراز افزود: پوشش‌های بیمه‌ای این محصول، گسترده است و می‌تواند تا حد قابل‌توجهی ریسک‌های این حوزه را پوشش دهد.

دلفراز با بیان اینکه این بیمه‌نامه اکنون در بیمه مرکزی در حال بررسی است، اظهار امیدواری کرد تا پیش از پایان امسال تاییدیه آن از نهاد ناظر دریافت و فروش آن برای سال آینده آغاز شود.

مدیرعامل شرکت بیمه ملت یکی از اشکالات صنعت بیمه را نبود نوآوری خواند و با بیان اینکه بیمه‌نامه سایبری یکی از مهم‌ترین نوآوری‌ها در این بخش است، بیان کرد: امیدوارم با ارائه این محصول، خدمت‌رسانی در حوزه فعالیت‌های سایبری با اطمینان بیشتری ادامه یابد و همه ما نسبت به فضایی که در آن زندگی می‌کنیم مطمئن‌تر باشیم.

▣ ارائه خدمات نوین بیمه دانا

شرکت بیمه دانا در ادامه ارائه خدمات نوین خود به بیمه‌گذاران، بیمه‌نامه «مسئولیت مدنی ساکنان و مالکان واحدهای مسکونی در قبال اشخاص ثالث» را از طریق شعب و شبکه فروش خود عرضه می‌کند.

به گزارش روابط عمومی بیمه دانا، بهروز مهدی قلیزاده، مدیر بیمه‌های مسئولیت این شرکت اعلام کرد: مطابق این بیمه‌نامه، هرگاه در اثر وقوع حوادث ناشی از خطرات تحت پوشش بیمه‌نامه خسارات جانی و مالی (در مشاعات) به مالکین یا ساکنان آنها وارد شود و مسئولیت بیمه‌گذار توسط بیمه‌گر و در صورت لزوم توسط مراجع قضایی محرز شود، بیمه‌گر براساس این بیمه‌نامه خسارات وارده را جبران خواهد کرد.

وی خطرات تحت پوشش را شامل استفاده از آسانسور، خسارات وارده به ساختمان‌های مجاور ناشی از آتش‌سوزی و انفجار، خسارات وارده به اموال موجود در مشاعات ساختمان ناشی از آتش‌سوزی و انفجار و خسارات جانی وارده به نظافتچی، سرایدار و نگهبان در مشاعات ساختمان مورد بیمه ذکر کرد.

مدیر بیمه‌های مسئولیت بیمه دانا، تعهدات قابل ارائه این بیمه‌نامه را نیز شامل هزینه‌های پزشکی، غرامت فوت و نقص عضو در ماه‌های عادی و حرام و تعهد مالی در هر حادثه عنوان کرد.

▣ طرح «دست به نقد» بانک گردشگری، حامی کسب‌وکارهای کوچک

بانک گردشگری از ابتدای تاسیس تاکنون طرح‌های مهمی را در راستای ارائه خدمات مطلوب به مشتریان، اجرایی کرده که از جمله آنها طرح «دست به نقد» است.

به گزارش روابط عمومی بانک گردشگری، براساس طرح «دست به نقد» صاحبان کسب‌وکارهای کوچک و متوسط می‌توانند از تسهیلات ۵۰۰ میلیون ریالی بانک بهره‌مند شوند.

نرخ سود تسهیلات طرح دست به نقد ۱۸ درصد و دوره بازپرداخت آن یک تا ۴ ماه است.

متقاضیان پس از تسویه تسهیلات دریافتی می‌توانند دوباره از تسهیلات با همان شرایط بهره‌مند شوند.

این گزارش حاکی است طبق طرح «دست به نقد» بانک گردشگری، امکان خرید دین اسناد تجاری مشتریان تا میزان یک میلیارد ریال نیز وجود دارد.

بانک گردشگری به‌عنوان یک بانک خصوصی زیر نظر بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران فعالیت می‌کند.

به مناسبت فرارسیدن دهه فجر در گفت‌وگو با کارشناسان مطرح شد

بورس، فرزند انقلاب

سهند اینانلو
editor@smtnews.ir

پدیده «بورس» در ایران از دهه ۳۰ آرام‌آرام راه خود را به ادبیات اقتصادی کشورمان باز کرد اما در سال ۱۳۴۶ بود که به‌طور رسمی این بازار که محلی برای خرید و فروش سهام شرکت‌های تولیدی بود، تاسیس شد. البته بورس تهران در ابتدا کار خود را با تعداد بسیار کمی از شرکت‌های صنعتی آغاز کرده بود و فعالیت بسیار محدودی داشت اما به مرور زمان، دامنه فعالیت این بازار گسترش یافت تا اینکه پس از وقوع انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ و تحت‌تاثیر گرایشات ضدامپریالیستی نیروهای انقلابی بورس هم به‌عنوان نمادی از سیستم سرمایه‌داری غربی تعطیل شد که تا سال‌های پایانی دهه ۶۰ تقریبا هیچ فعالیتی نداشت. اما کارشناسان و فعالان استخوان خُرد کرده این بازار به نقش الهوردی رجایی‌سلماسی در زنده نگه داشتن و احیای این بازار اشاره کرده و تلاش‌های وی در این حوزه را ستودنی و قابل تقدیر می‌دانند. بورس در مقاطع دهه ۷۰ و اوایل دهه ۸۰ دوره بلوغ خود را می‌گذراند تا جایی‌که در سال ۱۳۸۴ و پس از حدود ۱۵سال فعالیت مداوم مسئولان تصمیم به نظام‌مند کردن این بازار گرفتند که منجر به تصویب قانون جدید بورس اوراق بهادار در سال ۱۳۸۴ شد و از این سال بورس تهران با ساختاری جدید و مدرن کار خود را آغاز کرد. اغلب صاحب‌نظران معتقدند بازار سهام در ایران با وجود مشکلاتی که با آنها دست به گریبان است، همچنان در مسیر توسعه و تکامل بوده که انتظار می‌رود در آینده نه چندان دور بازار سهام نیز به بلوغ ساختاری مشخصی برسد که ثبات عنصر اصلی حاکم بر آن باشد.

عکس: صمت

شعار «ما می‌توانیم» را باور کردیم

سیدکاظم موسوی، نایب رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس با تاکید بر اهمیت مسئله رهبری پس از انقلاب اسلامی ایران، به صمت گفت: وقتی صحبت از دستاوردهای انقلاب اسلامی می‌شود پیش از هر چیز باید به رهبر معظم انقلاب اشاره کرد که پس از ارتحال حضرت امام به بهترین نحو ممکن کشور را رهبری کرده‌اند و امروز به‌عنوان بهترین الگو برای مسلمین جهان شناخته می‌شوند.

وی در ادامه افزود: مسئله رهبری انقلاب یکی از مهم‌ترین مسائلی بود که در ابتدا حضرت امام خمینی (ره) با کیاست این کشتی را به سر منزل مقصود رساندند و انقلاب پیروز شد.

مجلس و دولت انقلابی و ولایتمدار هم از دستاوردهای انقلاب عزیز ما بوده که باعث شده فضای آزاد در کشور ایجاد شود و پویایی در حوزه گوناگون اقتصاد جریان پیدا کند.

نایب رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با اشاره به شعارهای انقلابی در حوزه اقتصاد، عنوان کرد: اما یکی از مهم‌ترین دستاوردهای انقلاب اسلامی باور به شعار «ما می‌توانیم» بود، مردم عزیز ایران پس از انقلاب اسلامی با توجه به دستیابی کشور به استقلال، به یک خودباوری جمعی رسیدند که تا پیش از آن در بین ممالک اسلامی سابقه نداشت.

▣ شرکت‌های دانش‌بنیان

نماینده مردم اردبیل در مجلس به شرکت‌های دانش‌بنیان به‌عنوان یکی از دستاوردهای انقلاب اشاره کرد و گفت: اگر بخواهیم در حوزه اقتصاد به دستاوردهای عظیم انقلاب اشاره کنیم به اعتقاد من نخست باید به مسئله شرکت‌های دانش‌بنیان بپردازیم که با اتکا به منابع انسانی ارزشمند و توانمند کشورمان توانسته جهش علمی بزرگی را در کشور باعث شود و باعث رشد و نمو انقلاب در ۴دهه گذشته شده است. تربیت نیروهای بومی متخصص تا جایی پیش رفت که باعث تحکیم اقتدار دفاعی ما در منطقه شد، به نحوی که تا پیش از انقلاب دنیا دو قطبی بود و ایران سهمی در مناسبات بین‌المللی نداشت اما امروز به جرأت می‌توان گفت جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان یک قطب در جهان شناخته می‌شود.

▣ بورس

موسوی با اشاره به دستاوردهای انقلاب اسلامی در حوزه‌های سرمایه‌گذاری خاطرنشان کرد: پس از انقلاب بانک‌ها وظیفه تامین سرمایه برای بخش‌های تولیدی را هم بر عهده داشت که باعث گسترش بخش‌های تولیدی در کشور شد.

البته نباید فراموش کرد که یکی دیگر از دستاوردهای عظیم انقلاب اسلامی بورس اوراق بهادار بود که در چند مرحله پوست‌اندازی کرد و به امروز رسیده که می‌بینیم میلیون‌ها نفر در این حوزه سرمایه‌گذاری کرده‌اند البته همانطور که مجلس بارها گفته ایراداتی اساسی در کار بورس وجود دارد اما روی هم رفته این حوزه نیز می‌تواند محلی برای تقویت بخش‌های تولیدی کشور باشد. اما نیاز به اصلاحاتی دارد که مجلس در آینده نه چندان دور به آن خواهد پرداخت، ان‌شاالله یک دولت جوان انقلابی هم روی کار خواهد آمد و با کمک مجلس وضعیت بازار سهام نیز سر و سامان پیدا می‌کند.

دو دستاورد بزرگ

فردین آقابزرگی، کارشناس بازار سهام به مسئله رسمیت یافتن بازار سرمایه در دهه ۸۰ اشاره کرد و به صمت گفت: مهم‌ترین و اصلی‌ترین اقدامی که پس از انقلاب اسلامی در حوزه بورس انجام شد، قانونی و رسمی کردن قوانینی بود که تا پیش از آن به صورت رویه و قراردادی وجود داشت. وی در ادامه افزود: البته این روند قانونی‌سازی و نظام‌مند کردن بازار سهام در طول چند دوره اتفاق افتاد اما این مسئله در سال ۱۳۸۴ به نتیجه رسید و قانون جدید بورس اوراق بهادار به تصویب رسید.

▣ ۵۰میلیون کد سهامداری

این کارشناس بازار سهام با یادآوری ورود میلیونی سرمایه‌گذاران به بورس اوراق بهادار در سال‌های اخیر، عنوان کرد: یکی دیگر از تحولات عظیمی که در این مدت رخ داده گسترده کردن و تعمیق بازار تا آستانه ۵۰میلیون کد سهامداری است. این اتفاق تقریبا در هیچ کشوری سابقه نداشته و از این نظر بازار سهام در ایران منحصر بفرد است. البته انتقادهای زیادی به نحوه عملکرد مسئولان در این حوزه نیز وارد است اما روی هم رفته این اتفاق بزرگی بود که می‌توان به‌عنوان یک دستاورد از آن یاد کرد.

▣ سهام عدالت و رفاه اجتماعی

آقابزرگی به مسئله دخیل شدن بورس در امر رفاه اجتماعی از طریق سهام عدالت اشاره کرد و به صمت گفت: مسئله مشارکت عمومی و ذی‌نفع کردن آحاد مردم در بازار سهام نیز یکی دیگر از مواردی است که می‌توان به‌عنوان دستاورد انقلاب اسلامی در بورس از آن یاد کرد اما به اعتقاد من مسئله نظام‌مند کردن بورس و همچنین ورود بخش بزرگی از نقدینگی و سرمایه‌گذاران به بازارسهام مهم‌ترین مواردی است که می‌توان به‌عنوان دستاورد به آنها اشاره کرد. این تحلیلگر بورس در ادامه تصریح کرد: البته درباره سهام عدالت هم انتقادات زیادی وجود دارد. برای مثال قسطی کردن و معوق شدن مطالبات مردم از جمله مواردی است که باعث شده نتوان به این طرح نیز به‌عنوان یک برنامه موفق اشاره کرد. البته این اتفاق مهمی در اقتصاد ما بود و نمودهای اقتصادی و اجتماعی زیادی داشت اما بازهم تاکید می‌کنم که سهام عدالت را با وجود تغییر و تحولاتی که داشت نمی‌توان به‌عنوان یک دستاورد به‌شمار آورد.

▣ استقلال بورس

آقابزرگی با تاکید بر اهمیت حفظ استقلال بازار سهام، یادآور شد: اما باید به یک مسئله مهم دیگر نیز اشاره کرد که به‌عنوان یکی از انتقادات اساسی به بورس مطرح می‌شود، هرچند قانون جدید بازار و همچنین ورود سرمایه به بازار از جمله اقدامات درست و مثبت این بخش است اما نباید فراموش کرد که استقلال بورس مسئله‌ای است که باید مورد توجه و بازبینی قانون‌گذاران قرار بگیرد. البته در قانون هم به این مورد اشاره شده که بازار سهام باید مستقل عمل کند اما وقتی که وزیر اقتصاد حکم رئیس بورس را امضا می‌کند دیگر عملا استقلالی باقی نمی‌ماند که بخواهیم درباره آن صحبت کنیم.

▣ فرابورس

این کارشناس اقتصادی با یادآوری پایه‌گذاری فرابورس، به مسئله انحراف این طرح از اهداف اصلی خود اشاره کرده و بیان کرد: تعریف فرابورس فراتر از ضوابط است، به عبارتی OTC بازاری است که ضوابط بورس در آن حاکم نیست و معاملاتی هم که در این بخش انجام می‌شود توافقی و خارج از سازکار بورس است. فرابورس هم که از سوی آقای امیدقائمی در ایران پایه‌گذاری شد در ابتدا طرح و برنامه بسیار خوبی بود اما به مرور زمان تبدیل به ساختاری شد که روز به روز به بورس شبیه‌تر شد و امروز به جایی رسیده که عملا با بورس اوراق بهادار تفاوت چندانی ندارد، در واقع ما فقط تابلوهای بورس و فرابورس را از هم جدا کرده‌ایم در حالی که OTC محلی برای انجام معاملات توافقی است اما همانطور که گفته شد فرابورس ما با وجود اینکه در ابتدا با هدف خوبی تاسیس شده بود اما امروز از مسیر اصلی خود منحرف شده و کارکرد لازم را ندارد.

آقابزرگی در پایان خاطرنشان کرد: به همین خاطر است که از فرابورس هم نمی‌توان به‌عنوان یک دستاورد نام برد، یا برخی ممکن است به بورس املاک اشاره کنند اما ۹ماه است که هیچ حرفی و نشانی از بورس املاک وجود ندارد در حالی که قرار بود در تابستان شروع به کار کند اما هنوز خبری نیست.

سخن پایانی...

کارشناسان بر این باورند که تلاش‌های دولت و حاکمیت برای سهیم کردن بورس در برقراری عدالت اجتماعی به‌دلیل تضاد ساختاری بورس با این موضوع عملا امکان‌پذیر نیست، چراکه بازار سهام محلی است برای تامین مالی بخش خصوصی و همچنین کسب سود از سوی سرمایه‌گذاران خرد و کلان، از همین‌رو در پیشانی این بازار چیزی به‌نام عدالت اجتماعی نوشته نشده و نمی‌توان چنین انتظاری هم از بازاری با مختصات اقتصاد باز داشت. به همین دلیل است که اغلب کارشناسان به سیاست‌های دولت در این زمینه انتقاد داشته و آن را مانعی برای رشد بورس می‌دانند.

فردین آقابزرگی: مهم‌ترین و اصلی‌ترین اقدامی که پس از انقلاب اسلامی در حوزه بورس انجام شد، قانونی و رسمی کردن قوانینی بود که تا پیش از آن به صورت رویه و قراردادی وجود داشت

یادداشت

راهکارهای کنترل هیجانات در بورس

نازنین موسوی
کارشناس مالی رفتاری

برای قضاوت رفتار سهامداران همواره باید منتظر دوره ریزشی جدیدی بود تا مشخص شود تازه‌واردان و حتی حرفه‌ای‌ها چه واکنشی نشان خواهند داد؟ در روزهای رشد بازار نمی‌توان گفت آیا سهامداران منطقی عمل می‌کنند یا خیر! از آنجایی که انسان ذاتا در برابر ضرر حساسیت بیشتری نسبت به سود نشان می‌دهد، انتظار می‌رود در روزهای ریزشی بازار باز هم شاهد رفتارهای احساسی تازه‌واردهای بورسی باشیم.

برای حل مشکل واکنش‌های هیجانی نوسهامداران نیز می‌توان از تلنگرهایی استفاده کرد که افراد کمتر مرتکب خطا شوند. به‌عنوان مثال، اگر سیاست‌گذار دستور می‌داد هر سهامداری به‌طور روزانه و مرتب بازخوردهایی از فعالیتش در بازار دریافت کند، شاهد تغییرات محسوسی در نحوه رفتارش در بازار می‌بودیم. کار سختی هم نیست، می‌توان با استفاده از داده‌های معاملاتی سهامداران، بازخورد نحوه فعالیت هر فرد را در بازار سهام به صورت روزانه به وی اطلاع داد تا با بررسی نقاط قوت و ضعف خود، به فکر اصلاح رفتارش بیفتد.

درحال‌حاضر نیز ما در مقطعی هستیم که سهامداران تازه‌وارد به‌تازگی درس‌هایی از روزهای ریزشی بازار گرفته‌اند و خاطرات آن روزها هنوز در اذهان زنده است. با توجه به این مسئله نمی‌توان با قطعیت گفت که رفتار سهامداران نوپا منطقی‌تر شده یا خیر؟ بلکه تنها در صورتی می‌توان چنین ادعایی کرد که مدت به نسبت زیادی از دوران سقوط بازار بگذرد.فقط در این صورت می‌توان قضاوت دقیق‌تری درباره نحوه رفتار افراد فعال در بورس داشته باشیم.

▣ مقایسه سهامداران با یکدیگر

علاوه بر این، موارد می‌توان امکانی فراهم کرد تا افراد خود را با یکدیگر مقایسه کنند. از سویی هم باید سهامداران را متوجه این مسئله کرد که خرید و فروش زیاد لزوما باعث موفقیت آنها در بورس نخواهد شد. برای مثال ما بارها شاهد این بودیم که افراد از صف‌های خرید به سمت صف فروش می‌رفتند، سیاست‌گذار می‌توانست با انتشار اطلاعاتی در صفحات کاربری معامله‌گران آنها را متوجه این مسئله کند که تحقیقات نشان داده خرید و فروش زیاد ممکن است باعث وارد آمدن ضررهای سنگین به سهامداران شود. همین راهکارهای ساده می‌توانست باعث تعدیل رفتار نوسهامداران شود.

▣ یادآوری خطا

اگر مسئولان به این فکر بودند که با سازکار مشخصی خطاهای افراد را به آنها یادآوری کنند، هم احتمال بروز رفتارهای هیجانی و نامعقول به مراتب کمتر می‌شد. برای مثال، می‌توان با تهیه محتوای سمعی و بصری به مردم یادآوری کرد که کدام تصمیم‌ها در روند معاملات آنها تاثیرات منفی داشته و چطور باید از اتخاذ دوباره این تصمیمات اجتناب کنند.

▣ چه کسانی رفتند و چه کسانی ماندند؟

سهامدارانی که از بازار خارج شده‌اند افرادی بودند که تعریف درستی از ریسک نداشتند و با مفهوم آن آشنا نبودند، این افراد نمی‌دانستند که وارد چه بازار پرریسکی شده‌اند. از همین‌رو با منفی شدن بازار به سرعت از بازار خارج شدند. تازه‌واردانی هم در بازار حضور دارند که همچنان سرمایه خود را در بازار نگه داشته‌اند، این دسته از سهامداران به دو گروه تقسیم می‌شوند، عده‌ای از کسانی که در بازار مانده‌اند این روزها در ضرر جدی و سنگینی هستند و به امید جبران این ضررها سهام خود را نمی‌فروشند. افراد زیادی از این دسته بارها از من پرسیده‌اند که برای جبران این ضررهای سنگین چه کار کنیم؟ من هم مانند اغلب کارشناسان معتقدم این افراد در شرایط کنونی نخواهند توانست ضررهای سنگینی را که متحمل شده‌اند در سایر حوزه‌ها (مانند بازار ارز، طلا و...) جبران کنند، به همین دلیل توصیه می‌کنم سهام خود را نگه داشته و نفروشند. عده دیگری از افرادی که در بازار مانده‌اند کسانی هستند که با مفهوم ریسک آشنایی بیشتری دارند و به‌اصطلاحا «صفر کیلومتر» نیستند. با توجه به این مسئله فکر نمی‌کنم درحال‌حاضر بتوان گفت که سهامداران به‌طور قطع رفتار منطقی‌تری در روزهای ریزشی بازار خواهند.

تاریخچه

آشنایی با بورس نیویورک (NYSE)

در حال‌حاضر اغلب کشورهای جهان دارای بازارهای سرمایه منسجمی بوده و بازارهای بورس تخصصی زیادی نیز ایجاد شده‌اند. برخی از مراکز قدیمی تجارت و سرمایه‌گذاری (مانند نیویورک، لندن و توکیو) نیز امروزه به‌عنوان پایتخت‌های مالی جهانی به‌شمار می‌روند، زیرا اعداد مربوط به ارزش بازار، حجم معاملات، تعداد فعالان و شرکت‌های پذیرفته شده در این بازارها به حد باور نکردنی بزرگ هستند.

بورس نیویورک یا New York Stock Exchange که به اختصار لاتین NYSE نامیده می‌شود، بزرگ‌ترین بورس جهان از لحاظ میزان معاملات و ارزش شرکت‌های پذیرفته شده است. سنگ بنای تأسیس بورس نیویورک در ۱۷ مه سال ۱۷۹۲ براساس توافق ۲۴ کارگزار معاملات سهام زیر یک درخت نارون در خیابان ۶۸ وال‌استریت شهر نیویورک شکل گرفت، که به توافق «باتن وود» یا «درخت نارون» مشهور شد. پس از گذشت حدود ۲۵ سال از زمان توافق باتن وود آنها در ۸ مارس سال ۱۸۱۷ میلادی تصمیم گرفتند، که فرآیند معاملات خود را سازمان‌یافته و شفاف‌تر کنند. بنابراین با تدوین یک اساسنامه و تعیین خودشان به‌عنوان هیات امنای بازار اوراق بهادار، بورس نیویورک به‌طور رسمی آغاز به کار کرد.

▣ تالار فیزیکی بورس نیویورک

نخستین تالار فیزیکی بورس نیویورک یک ساختمان اجاره‌ای در پلاک ۴۰ خیابان وال‌استریت بود. در سال ۱۸۳۵ این ساختمان دچار آتش‌سوزی بزرگی شد و خسارات گسترده‌ای به بار آمد. در نتیجه تالار بورس نیویورک به یک مکان موقتی انتقال یافت.

بورس نیویورک در این بازه زمانی از لحاظ ارزش بازار رشد به‌نسبت زیادی را تجربه کرد و تالار بورس چندین بار تغییر مکان داد. درحال‌حاضر بورس اوراق بهادار نیویورک در خیابان ۱۱ وال‌استریت بخش پایین محله منهتن (محل تجمع نهادهای مالی) قرار دارد.

این بازار به‌طور میانگین ۲۵۳ روز در طول سال فعالیت می‌کند اما در روزهای به خصوصی تعطیل است که شامل روز اول سال نو، مارتین لوترکینگ، تولد جرج واشنگتن، آدینه مقدس، یادبود (روز ملی بزرگداشت سربازان ارتش امریکا)، استقلال ایالات متحده، کارگر، شکرگزاری و کریسمس است. همچنین قبل از روز استقلال امریکا، بعد از روز شکرگزاری و کریسمس این بازار زودتر از حالت معمول بسته می‌شود.

▣ شاخص NYSE بیانگر چیست؟

براساس شاخص (مرکب) بازار سهام نیویورک یا NYSE Composite Index میانگین بازدهی و ارزش سهام‌پذیرفته در این بازار محاسبه می‌شود. این شاخص وضعیت بیش از ۲۰۰۰ شرکت بورسی را نشان می‌دهد که در صنایع مختلفی از جمله املاک و مستغلات یا مالی و سرمایه‌گذاری فعالیت می‌کنند. شاخص مرکب NYSE در اواسط دهه ۱۹۶۰ میلادی ایجاد شد، تا برخلاف شاخص میانگین صنعتی داوجونز شامل بازدهی و ارزش تمام شرکت‌های پذیرفته شده در بازار سهام نیویورک باشد.

▣ غول‌های تجاری در بزرگ‌ترین بازار سهام جهان

بورس امریکا از لحاظ ارزش بازار است (ذکر این نکته ضروری است، که بزرگ‌ترین بازار مالی جهان فارکس یا همان بازار مبادلات ارز خارجی بوده و در اینجا اشاره به بازارهای بورس سهام است.).

ارزش بازار یا market cap در هر بازار بورس حاصل مجموع ارزش بازار شرکت‌های پذیرفته شده در آن است. همه می‌دانیم که ایالات متحده امریکا با اتکا به بخش خصوصی قدرتمند و پویا به بزرگ‌ترین اقتصاد جهان تبدیل شده است. در نهایت این بنگاه‌های اقتصادی به بازار سهام نیویورک یا سایر بورس‌های امریکایی و جهانی راه یافته و منجر به ایجاد عمق و رونق بیشتری در این بازارها شده‌اند.

▣ برخی از شرکت‌های مهم حاضر در بازار NYSE

هواپیمایی بوئینگ با ارزش بازار ۹۳.۲ میلیارد دلار

خدمات مالی جی‌پی‌مورگان با ارزش بازار ۲۹۳.۳ میلیارد دلار

خدمات رسانه و سرگرمی والت دیزنی با ارزش بازار ۲۲۴.۲ میلیارد دلار

هلدینگ برکشایر هاتاوی با ارزش بازار ۵۰۸.۵ میلیارد دلار

صنایع غذایی کوکاکولا با ارزش بازار ۲۱۲ میلیارد دلار.

منبع: وب‌سایت «خانه‌سرمایه»

شنبه
۱۱ بهمن ۱۳۹۹- ۱۶ جمادی‌الثانی ۱۴۴۲ - ۳۰ ژانویه ۲۰۲۰-شماره ۱۷۱۹-پیاپی ۳۰۳۷

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر: عاطفه خسروی

تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: ۸۸۷۱۳۷۳۰-پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
سازمان آگهی‌ها: ۳-۸۸۷۲۲۷۳۲ - نمابر آگهی‌ها: ۸۸۷۲۴۲۱۱
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کدپستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir آگهی: ads@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: شرکت چاپ رواق روشن‌مهر

info@smtnews.ir www.smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper telegram.me/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با ۶۳ امتیاز رتبه ۲ در میان روزنامه های تخصصی مقام ۱ در میان روزنامه های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

امروز از توزیع مبتنی بر عدالت فاصله گرفته‌ایم

عاطفه خسروی: نام «حسین عابدی جعفری» با موفقیت دولت در کنترل بازار و تامین معیشت شهروندان گره خورده است.

عابـدی جعفری که در محافل سیاسـی به عابد جعفری معروف اسـت، در کابینه شـهید رجایی معاونت وزارت بازرگانی را برعهده داشـت. در سال‌های جنگ هم تصدی وزارت بازرگانی را به‌عنوان مهم‌ترین وزارتخانه کشـور عهده‌دار بود. به‌دلیل حمایت شدید عابدی جعفری از اصناف تولیدی در زمان جنگ وی را می‌توان از پایه‌گذاران تولید پس از انقلاب در کشور به‌شمار آورد. عابدی جعفری معتقد است امروز از توزیع مبتنی بر عدالت فاصله گرفته‌ایم و اجرای سیاست‌های مبتنی بر واردات و علیه تولید ناشی از فهم غلط ما از عدالت است.

آنچه در ادامه می‌خوانید بخش‌هایی از نظرات این فعال اقتصادی است که مشروح آن در ابتدای کار دولت تدبیر و امید در ماهنامه بیست منتشر شد. با نگاهی به صحبت‌های معاون وزیر بازرگانی کابینه شـهید رجایی به این مهم می‌رسـیم که بسیاری از مشـکلاتی که آن روز محور گفت‌وگو با عابدی جعفری بود امروز هم به قوت خود باقی است.

به همین دلیل شـاید مرور برخی از بخش‌های این مصاحبه خالی از لطف نباشد. شاید رفع برخی از مشکلات در اولویت کاری سال‌های بعد قرار گیرد.

عکس: آیدا فریدی

هیچ سیاست اقتصادی بدون تکیه بر تولید موجب بهبود اقتصاد کشور نخواهد شد. نکته دوم، چگونگی حمایت از تولید است

◉ ساختار اقتصادی ایران در سال‌های قبل از انقـلاب چگونه بود که با بروز انقلاب سـعی در تغییر آن وجود داشت؟

ساختار اقتصادی وابسته به واردات قبل از انقلاب سـاختاری نبود که انقلاب بتوانـد آن را برتابد. آن ساختار این‌گونه بود که کشور یک محصول واحد به نام نفت دارد و باید نفت را به‌صورت خام بفروشـد و ارز حاصل از آن را در اختیار واردکنندگان گذاشـته و کالاهای واردشـده به کشـور در چند دسـت به مردم برسـد و مردم مصرف‌کننـده صرف کالاهای وارداتی شوند؛ بنابراین سیاست کلی اقتصاد آن بود که کشـور یک اقتصاد وابسـته و زائده‌ای از اقتصاد جهانی به‌ویژه امریکاو اروپا باشد.

در کل سیاسـت وابسـتگی بـه نمایندگی‌هـای شـرکت‌های خارجی، حاکمیت آنها بر تولید داخل و عقب‌ماندگـی تولید داخلی چیزهایـی بود که ما از رژیم گذشـته به ارث بـرده بودیم و از دولت بعد از انقـلاب انتظار می‌رفت ایـن روابط را تغییر دهد. دوران جنگ کمک کرد که ما سیاسـت‌های مربوط به تکیه بر تولید -حفظ اسـتقلال- و عدم وابستگی را با توان بیشتری پیش ببریم.

◉ باوجود تمام محدودیت‌ها آیا در اقتصاد آن روزگار رانت هم وجود داشت؟

نمی‌گویـم رانـت در آن زمان وجود نداشـت، اما سطحش بسیار بسـیار کم بود. آنقدر که من اطلاع دارم کل رانـت در حـدی بود که اگر کسـی کوپن خود را لازم نداشـت آن را در بازار آزاد می‌فروخت و سـودی که از فروش کوپن ایجاد می‌شـد، نهایت رانتی بود که در آن روزگار وجود داشت.

نبـود رانت تنها به‌دلیل نبود فضـا و امکان ایجاد رانت نبود، بلکه نکته آن بود که چارچوب‌های تنظیم اقتصاد کشور، چارچوب‌های یله و رها و بی‌انضباطی نبود. ملاحظه می‌کنید که در چندین سـال گذشته رهبر معظم انقلاب محور شعارهای‌شـان را بر حوزه اقتصاد گذاشـته‌اند و عمده حرف هم آن اسـت که اقتصاد باید برنامه و انضباط داشته باشد و باید روی محورهای استراتژیک و اساسی اقتصاد حرکت شود. سرمایه‌گذاری روی تولید ملی، انضباط اقتصادی و... در اولویت برنامه‌های این سـال‌های نظام است. این همـان چیزی بود که زمان جنگ عملا اجرا شـد و امکان بروز رانت را به حداقل ممکن می‌رساند.

◉ بااین حساب می‌توان گفت امروز از انضباط اقتصادی آن روزگار و ساختار صحیح اقتصادی که به‌گفته شما در دوران جنگ پایه‌ریزی شده بود فاصله گرفته‌ایم؟

باید به‌صراحت گفت جنگ برای ما جز از دسـت دادن نیروهای بسـیار ارزشمند انسانی و خرابی‌ها و ویرانی‌ها، موهبت‌های بزرگی هم داشت. این قاعده برای تمام جنگ‌های جهان صادق است.

به‌عنوان نمونه تمـام تحولات اقتصادی و صنعتی

که در حـوزه تحقیق در عملیـات اتفاق افتـاد و علوم مدیریت را از بعد کمی وارد عرصه‌های اساسـی کـرده، حاصل جنگ جهانی دوم بـود؛ به‌طوری که خط تولید بسـیاری از فناوری‌هایـی کـه در دوران جنگ تولید شـدند، بعد از جنگ به خط تولید محصولات غیرجنگی تبدیل شدند و در ادامـه رفاه مردم را به‌دنبال داشـتند. ما هم از دوران جنگ دستاوردهای بسیار گرانبهایی داشتیم؛ از جمله دستاوردهایی که در حوزه عدالت در کشور به‌دست آمد.

مـا حتی برای همان کوپنی که اضافه آن در بازار توزیع می‌شـد، منطق داشـتیم. منطق هم آن بود که به‌گفته مرحوم عالی‌نسـب: «بگذارید یک بار در تاریخ کشـورها ثبت شود که اغنیا سـر سفره فقرا نشستند.» در صورت ادامه آن سیاست، در حالی که امکانـات افزایش می‌یافت، توزیع چه قبل از تولید و چه پس از تولید مبتنی بر عدالت بود.

یعنی چیزی کـه ما امروز دغدغه آن را داریم، در حالی که قدر این میـراث گرانبهای جنگ را بعد از جنگ نشناختیم.

◉ به‌گفته شـما عدالـت و توزیـع عادلانه از مهم‌ترین شـاخصه‌ها و دسـتاوردهای اقتصاد آن روز اسـت. امـروز در بعـد اقتصادی چقدر مبتنـی بر توزیـع عادلانه عمـل می‌کنیم. آیا نظام یارانه‌ای امروز توانسـته جایگزینی باشد برای توزیع عادلانه؟

به لحاظ قانونی بنده هیچ مخالفتی با بحث یارانه‌ها نـدارم... اما به لحاظ نظری حرف در این باره مطرح اسـت؛ یعنی به لحاظ نظری توزیـع عادلانه کالا با توزیع یارانه‌ای درآمد اصلا قابل‌مقایسه نیست.

پیامدهای توزیع عادلانـه کالا یک اقتصاد مبتنی بر عدالت و غیر وابسـته و مستقل است و پیامدهای توزیع یارانـه‌ای درآمد، اقتصـاد مبتنی بر تبعیض؛ بنابراین درآمدی که در نظام یارانه‌ای در اختیار مردم قرار می‌گیرد، به سلیقه و انتخاب خرج خواهد شد و ما دچار پیامدهای این خرج‌کرد می‌شویم؛ یعنی هم تورم خواهیم داشت و هم پول از بخش تولید خارج می‌شـود؛ همان اتفاقـی که امـروز گرفتاری دولت است.

وقتی شما یارانه را به عامه مردم می‌دهید، یعنی نمی‌توانید به تولیـد یارانه بدهید و زمانی که تولید یارانـه نگیرد، بـازار راکد می‌شـود؛ در نتیجه رکود تورمی کـه الان با آن مواجهیم بسـیار واضح ثمره آن سیاسـتی اسـت کـه از فهم غلط مـا از عدالت نشـأت گرفتـه و امروز بایـد پیامدهـای آن را هم بپذیریم.

دلیل اینکه الان بایـد صحبت از اقتصاد مقاومتی کنیـم، آن اسـت که مـا پایه‌های تولیـد را از بین برده‌ایم و واردات در کشور بیداد می‌کند.

تولیدکننـده امـروز در سـخت‌ترین تنگنـای تولید قرار دارد، در حالی که اگر یارانه به‌درستی صرف تولید می‌شد و آن نظـام عدالت که کالا در اختیار مردم قرار می‌گرفت، ادامه پیدا می‌کرد (نه به‌صورت کوپن بلکه به شـیوه‌های جدید منطبق با اقتصاد پس از جنگ) امـروز چرخ تولید بهتر می‌چرخیـد، اما پول بـه مصرف‌کننده داده و نقدینگی وارد بازار شـد که در نهایت افزایش رقابت در خرید و رشد قیمت‌ها را به‌دنبال داشت.

تولید تضعیف شـد و امروز تولید نزاری داریم که نمی‌توانـد در مقابل مصرف قـوی و نقدینگی بازار پول جوابگو باشـد؛ بنابراین بیـکاری، رکود و تورم همه مواردی اسـت که محصول سیاست عدم درک صحیح از عدالت و پیامدهای چنین سیاسـتی است که اقتصاد ما را امروز گرفتار کرده است.

◉ برای عبور از شرایط فعلی چه باید کرد؟

در اقتصـاد امروز تولیـد ناخالص ملی به زیر صفر رسـیده اسـت. چطور می‌شـود تصور کرد کشوری ۸۰ تا ۱۰۰میلیارد دلار درآمد نفتی داشـته باشد و تولید ناخالص داخلی آن به زیر صفر نزول پیدا کند. این با کـدام منطق اقتصاد می‌خوانـد؟! مگر اینکه سیاست‌هایی اتخاذ شده باشـد که ضد تولید باشد و مصرف‌گرایی را رواج دهد.

یکی از مشـکلات اساسی کشـور و میراث رژیم گذشـته برای ما همان سیاسـت‌های مصرف‌گرایی اسـت و الان هم در بسیاری از موارد استانداردهای مصرف مـا بالاتـر از اسـتانداردهای مصرف جهان است.

این چیزی اسـت که رژیم گذشته خواهان آن بود و بـرای این اهداف برنامه‌ریـزی می‌کرد، اما انقلاب اسلامی که چنین چیزی را نمی‌خواست؛ این انقلاب خواهان تعادل در مصرف بود.

امروز سـهم شـهروندان در تولید و مصرف چقدر اسـت؟! اسـتاندارد مصـرف مـا معمـولا مطابق با اسـتاندارد اروپایی است و استاندارد تولید ما مطابق با کشـورهای افریقایی. نمی‌شـود تک‌تـک افراد و مجموعـه نظام در تولید، اسـتاندارد پایین داشـته باشد و در مصرف استاندارد بالا.

مـن امیدوارم دولت تدبیر و امید که با این شـعار روی کار آمده و بنای کار را بر تدبیر گذاشته، به این مقولات به‌طور جدی بپردازد؛ کما اینکه مسـئولانی که سـکان اداره کشـور را به‌دسـت گرفته‌اند تمام تـلاش خود را مبذول داشـته‌اند که حتی به‌صورت مسـکن هم که شـده بیماری بسـیار جدی تورم و رکود که امـروز به‌طور توامان اتفاق افتاده را درمان کنند.

رشد تولید ناخالص ملی را در حد صفر ارتقا دهند تـا از این نقطـه به بعد بتوان گام‌هـای جدی برای کشور برداشت.

◉ بقای هر کشور به بنیه تولیدی اقتصاد ملی تکیه دارد. سـاختار نهادی کنونی ایران چطور است؟

نکته مهم آن اسـت که هیچ سیاسـت اقتصادی بـدون تکیه بـر تولید موجب بهبود اقتصاد کشـور نخواهد شـد. نکته دوم، چگونگـی حمایت از تولید است. در چند سال گذشته ما اساسا حمایت از تولید را بوسیده و کنار گذاشته‌ایم؛ بنابراین باید برگردیم و به اشـتباه خود اعتـراف و از تولید حمایت کنیم؛ به‌عبـارت دیگر چگونگی حمایـت از تولید تازه اول بحث اسـت و این‌طور نیست که ما فقط بیان کنیم که از تولید حمایت می‌کنیم و در عمل هر برنامه‌ای که خواسـتیم را اجرا کنیم. مثل پرداخت یارانه که اصـل پرداخت یارانـه را قبول داریـم اما چگونگی پرداخت یارانه، تازه اول بحث است.

ایـن «چگونگـی» توزیع هم می‌توانـد مبتنی بر سیاسـت دوران جنگ باشـد که به عدم تبعیض و برقـراری عدالت و حمایت از تولیـد بینجامد و هم می‌توانـد بـر عکس بـه واردات کالاهـای چینی و افزایش تورم و رکود و بیکاری منجر شود.

در نهایت طبیعی اسـت ما می‌توانیم نتایج تمام ایـن موارد را بـه متغیرهای فراخود نسـبت دهیم؛ یعنی فرافکنی کنیم که نتایج به‌دست آمده ناشی از فلان اسـت و خلاصه سـهم خود را در این عوامل و نتایج نه‌چندان مثبت نادیده بگیریم.

با این همه برخی کارشناسـان بـر این باورند که اقتصاد امروز ایران اگر برتر از دوران جنگ نباشـد، کمتر از آن هم نیست.

امروز رشـد تولید ناخالـص داخلی ما به زیر صفر سـقوط کرده است. متاسـفم که عرض کنم میزان فسـاد در کشور حسب آمارهای داخلی و بین‌المللی ظرف این چند سال شدت گرفته، در حالی که طبق برنامه و سـند چشـم‌انداز ظرف ۴ برنامه پنج‌ساله می‌بایست کشوری عاری از فساد داشتیم.

امروز به‌عنوان کارشـناس می‌گویم که ما ۲ برنامه پنج‌سـاله را برای داشتن کشـوری عاری از فساد از دست دادیم.

نه‌تنها در حوزه سـلامت رشد نکردیم و ثابت هم نماندیم، بلکه نزول هم داشته‌ایم. درست مثل رشد تولیـد ناخالـص ملی که در این شـاخص هم نزول داشته‌ایم.

نمونه‌هایی که امروز در حوزه فسـاد مطرح است، حاصل همین برنامه‌هاسـت و الان در آستانه برنامه ششـم توسـعه یکی از توصیه‌های جدی آن اسـت در برنامه‌های ششـم و هفتم، برای داشتن کشوری عاری از فساد، جبران ۲ برنامه گذشته و فرصت‌های از دست رفته را بکنیم.

بـدون شـک پرداختن به ایـن بحـث در برنامه توسعه، فصلی مسـتقل می‌طلبد و برای ارزیابی آن باید شاخص و برنامه زمان‌بندی داشته باشیم.

از فضای مجازی

دموکراسی یعنی آب را گل نکنیم

محسـن رنانی- اقتصـاددان: در خانه مادری من تعدادی درخت کاج بلند هسـت که روی آنها کلاغ‌ها آشیانه ساخته‌اند.کلاغ‌ها در بهار و تابسـتان، هم خیلـی کثیف‌کاری می‌کنند و هم غوغایی راه می‌اندازند.

در چنین مواقعی فضای خانه کلافه‌کننده اسـت. چند سـال بـود تصمیم داشـتم در زمسـتان که جوجه ندارند، آشیانه‌های‌شان را پایین بیاورم تا از این خانه کـوچ کنند. مدتی پیش یک نردبان فلزی بلند و سـایر لوازم را آماده کردم.

دیروز به دوست و شاعر، غضنفر سلطانی پیام دادم که اگر حالش را دارد دم غروب بیاید کمک من، اما نگفتم برای چه! استقبال کرد و آمد. وقتی فهمید می‌خواهـم چه کنم، مخالفتی نکرد اما متوجه شدم خیلی بارغبت کمک نمی‌کند.

نردبـان بلند را کنار یکی از درختان قرار دادیم اما به‌علت باریکی درخت و چند تکه بودن نردبان، ناپایدار بود و اسـتاد غضنفر اجازه نداد که بروم بالا

دیگر هوا تاریک شـده بود و از من خواسـت که امروز رها کنم تا روز دیگری ظهر بیاییم و این کار را به انجام برسانیم.

نشستیم لب ایوان تا چای بخوریم. استاد غضنفر درآمد که اجازه هسـت چیزی بگویم؟ گفتم حتما، بی‌پرده و بی‌مجامله که اگر جز این باشد دوستی‌مان واقعی نیست.

گفـت پس با کلاغ‌ها مدارا کن؛ با آنها صحبت کن و از آنها بخواه که خودشـان از این جا بروند و درخواسـت کن اینجا بچه نگذارند. نمی‌خواهد آشیانه‌خراب‌شان کنی.

بـه آنها به زبان خوش بگـو، آنها تو را می‌فهمنـد. گفت تو دائم می‌نالـی که چـرا مردم و روشـنفکران و مقامات مـا گفت‌وگو بلد نیستند.

آخر چگونه می‌شـود کسـی که تحمل قارقار چهارتا کلاغ را در آسـمان خانه‌اش ندارد، تحمـل نق‌زدن‌ها و نقـد مخالفانش را در رسـانه‌های عمومی داشته باشـد؟ چرا فکر می‌کنی حالا که در این خانـه قدرت مطلقـه داری حق داری این کلاغ هـا را تارومار کنی تـا مزاحم تو نباشـند؟ فکـر نمی‌کنی تو اگر با ایـن روحیه، روزی به موقعیتی برسـی، همین‌گونه عمل و مخالفانـت را هم تارومار و خانه‌خـراب خواهی کرد؟ کسـی که توانایی تحمـل قارقار کلاغ را ندارد و آنقدر احسـاس قدرت مطلقه دارد که به خود اجازه می‌دهد حـق طبیعی حیوانات را برای انتخاب محل زندگی از آنها بسـتاند، بعید اسـت که وقتی در جامعه به قدرت برسد، حق دیگران را برای زیستن و دگراندیشی به‌رسمیت بشناسد.

درس دموکراسـی را بایـد در همیـن باغچـه و بـا همین کلاغ هـا تمریـن کنی. دیالوگ فقط این نیسـت که دو نفر بنشـینند و حرف‌های همدیگر را بشنوند و همدیگر را نقد کنند.

دموکرات بودن شیوه تقاورزی در دنیای مدرن است. تقوا چیزی نیسـت جز رعایت حق‌الناس و حق‌الله؛ «ناس» اگر از ریشه «اِنس» باشـد به معنی مردم است و اگر از ریشه «نَوس» باشد به‌معنی هر جنبنده‌ای است و رعایت حق‌الناس یعنی رعایت حق هر جمعیتی، مومـن یا غیرمومـن و رعایت حق هر جنبنده‌ای، انسـان یا حیوان یا گیاه.

پس بدون رعایت حقوق حیوانات و طبیعت، نه حق‌الناس رعایت و نه دموکراسی برقرار می‌شود و گفت «آری برادر من، تا زمانی که در این کشـور حیوان‌آزاری وجود دارد و گربه‌ها و سگ‌ها و کلاغ‌ها و گنجشـک‌ها از آدم‌ها می‌ترسند سخن از دموکراسی یاوه‌ای بیش نیست.

نمی‌خواهـد به مقامات بگوییـد مدارا کنیـد و رفتارتان با مردم دموکراتیک باشـد. برویـد تمرین دموکراسـی را از همین مدارا با حیوانات و طبیعت شروع کنید».

گفـت «اینکه تو با کلاغ‌ها توانایی مفاهمه و همزیسـتی نداری با اینکه نظام سیاسـی با مخالفانش توانایی همزیستی و مفاهمه ندارد فرق چندانی ندارد.

نظام سیاسـی فقهی هم، اول مخالفانـش را تخفیف می‌کند و با واژگانی نظیر باغی و یاغی و منحرف و فتنه‌گر و اجنبی و جاسوس، آنها را به موقعیتی پایین‌تر از انسان تنزل می‌دهد و بعد به خود حق می‌دهد هر بلایی سر این مخالفان کمتر از انسان بیاورد.

مـرگ بـر کلاغ گفتـن بـا مـرگ بـر فـلان شـخص یـا گـروه گفتـن تفاوتـی نـدارد. هـر دو نشـانه غـرور، نخـوت، خودشـیفتگی و خودمحورپنـداری و ضایـع کـردن حق‌النـاس است.

دموکراسـی تنها رأی دادن نیست، دموکراسـی به‌معنی مهارت صلح با دیگران، توانایی پذیرش نقد دیگران و حتی پذیرش نق زدن دیگران است؛ وقتی که تو در قدرت هستی.

دموکراسـی یعنـی جدی گرفتن زاغچه‌ای بر سـر یـک مزرعه؛ دموکراسـی یعنی آب را گل نکنیم؛ دموکراسـی یعنـی از بازترین پنجره با مردم این ناحیه صحبت کردن!!!

منبع: مجمع فعالان اقتصادی

